

T.C

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

EKOTURİZM REHBERLİĞİ ANA BİLİM DALI

YEREL HALKIN YAYLA TURİZM ALGISI: GİRESUN İLİ ÖRNEĞİ

**LOCAL PEOPLE PERCEPTION OF PLATEAU TOURISM: GİRESUN
PROVINCE EXAMPLE**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin KONAL

TEZ DANIŞMANI

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Mert PASLI

Giresun- 2022

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 14/06/2022 tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Ekoturizm Rehberliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Yasemin KONAL 'ın “Yerel Halkın Yayla Turizm Algısı: Giresun İli Örneği” başlıklı tezini incelemiş olup aday 27/06/2022 tarihinde, saat 11:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Doç. Dr. Yeliz PEKERŞEN	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Mert PASLI	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Eray TURPCU	
Üye		
Üye		

ONAY

...../...../2022

Prof. Dr. Güven ÖZDEM
Enstitü Müdür V.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Yerel Halkın Yayla Turizm Algısı: Giresun İli Örneği” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

27/06/2022

Yasemin KONAL

ÖN SÖZ

İnsanların değişen tatil anlayışlarıyla beraber, ülke genelinde bulunan yaylaların potansiyelleri göz önüne alınarak daha çok tanıtılmaya ve turizm açısından değerlendirilmeye çalışılmaktadır. Türkiye, pek çok doğal güzelliği içinde barındıran ve alternatif olanakları fazla olan yaylalarıyla potansiyel açısından zengin bir ülkedir. Bununla birlikte yayla turizminin gelişme gösterdiği yerlerde, bölgesel kalkınma ve turizm açısından geliştirilebilecek alanlar korunma altına alınmaktadır. Bu çalışmada, Giresun ilinde yaşayan yerel halkın, yayla turizm gelişimi sonucunda oluşan pozitif ve negatif etkilerine yönelik algılarını ölçmek ve yayla turizmüne verdiği desteği incelemek amaçlanmıştır.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca bilgisini ve desteğini esirgemeyen, tüm eleştirileriyle daha iyi bir çalışma çıkarabilmem için yönlendiren, kıymetli danışman hocam Mehmet Mert PASLI' ya teşekkür ederim.

Savunma jürimde bulunan, değerli görüş ve önerilerini esirgemeyen kıymetli hocalarım, Doç. Dr. Yeliz PEKERŞEN'e ve Dr. Öğr. Üyesi Eray TURPCU'ya teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimine başladığım ilk günden beri yanımda olan, desteğini her zaman hissettiğim eşim Fatih KONAL'a teşekkür ederim. 15 aydır Dünya'da olan, bana annelik duygusunu yaşatan, gücümün tükendiğini hissettiğimde, gülen gözlerinden kuvvet aldığım biricik kızım Tomris KONAL'a teşekkür ederim...

Eğitim hayatım boyunca, yol gösteren, ufkumu genişleten, desteklerini her zaman hissettiğim ismini saymakla bitiremeyeceğim tüm hocalarıma ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Maddi ve manevi desteklerini her zaman hissettiğim, varlıklarına şükrettiğim Annem, Sevim YILMAZ'a, Babam, Veysel YILMAZ'a, Ablam, Fahriye YILMAZ ÇITLAKOĞLU' na, teşekkür ederim.

ÖZET**YEREL HALKIN YAYLA TURİZM ALGISI: GİRESUN İLİ ÖRNEĞİ**

Yaylalar, sahip oldukları kendilerine has temiz havası, doğal alanları, manzarası, flora ve fauna çeşitliliği ile doğa hayatını sevenlerin gözde mekanlarıdır. İnsanların değişen ihtiyaçları, bunun yanı sıra tatil anlayışlarındaki değişimle birlikte günümüzde doğal alanlara ilgiyi artırmış ve yayla turizmi yaygınlaşmaya başlamıştır. Giresun ili de yayla turizmi açısından, dağları, yüksek rakımlı obaları, doğal alanları ile yüksek potansiyele sahip turizm destinasyonudur. Bir bölgede turizm gelişiminin sağlanması için yerel halkın, turizm gelişimine karşı olumlu bir bakış açısı sağlaması gerekmektedir. Yerel halk turizm gelişiminde en önemli paydaşlardır.

Bu çalışmanın amacı; Giresun’ da ikamet eden yerel halkın, yayla turizmine yönelik algılarını ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda, yerel halkın yayla turizm gelişimine yönelik sosyo kültürel, ekonomik, çevresel ve yayla turizm gelişimine verilen destek düzeylerini incelemektir.

Giresun ilinde ikamet eden 461 kişiden oluşan bir örnekleme anket yöntemi kullanılarak çalışmaya katılımları sağlanmıştır. Anketlerden 70 tanesi eksik veya yanlış doldurulması sebebiyle değerlendirmeye alınmamıştır. 391 adet veri analizlere dâhil edilmiştir. Verilere güvenilirlik, frekans analizi, yüzde, ortalama, standart sapma, normallik Testi yapılmıştır.

Analizler sonucunda Giresun’da yaşayan yerel halkın yayla turizm gelişimine olumlu bir görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Turizm, Yayla Turizm Algısı, Yayla Turizmi, Yerel Halk, Giresun.

ABSTRACT

Local People Perception Of Plateau Tourism: Giresun Province Example

Plateaus, with their unique clean air, natural areas, sceneries, diversity of flora and fauna, are the favourite places of those who love nature life. The changing needs of people, as well as the change in holiday understanding, has increased the interest in natural areas, and plateau tourism began to spread. Giresun province is a tourism destination having high potential in terms of plateau tourism with its mountains, high-altitude lowlands, and natural areas. In order to ensure tourism development in a region, local people must provide a positive perspective towards tourism development. Local people are one of the most significant stakeholders in tourism development. The aim of this study is to measure the perceptions of the local people residing in Giresun towards plateau tourism. For this purpose, it is to examine the socio-cultural, economic, environmental and support levels of the local people for the development of highland tourism. By using a sampling questionnaire method consisting of 461 people residing in Giresun province, their participation in the study was ensured. 70 of the questionnaires were not evaluated due to incomplete or incorrect filling. 391 pieces of data were included in the analysis. Data were tested for reliability, frequency analysis, percentage, mean, standard deviation, and normality. As a result of the analysis, it has been determined that the local people living in Giresun have a positive opinion on the development of highland tourism.

Key words: Tourism, Highland Tourism perception, Highland tourism, Local people, Giresun.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ	IX
TABLolar DİZİNİ	X
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM ve YEREL HALKIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

1.1. Turizm Kavramı.....	4
1.2. Turizm Tanımı Ve Özellikleri	4
1.3. Turizm Çeşitleri.....	6
1.3.1. Deniz Turizmi	7
1.3.2. Kongre Turizmi	7
1.3.3. Termal Turizm	8
1.3.4. Yat Turizmi	8
1.3.5. Mağara Turizmi.....	8
1.3.6. Dağ ve Kış turizmi	8
1.3.7. Av Turizmi	9
1.3.8. Golf Turizmi.....	9
1.3.9. İnanç Turizmi	9
1.3.10. Akarsu Turizmi	9
1.3.11. Yayla Turizmi	9
1.4. Turizm'in Diğer Bilim Dallarıyla İlişkisi	9
1.4.1. Turizm ve Ekonomi.....	10
1.4.2. Turizm ve İşletme	10
1.4.3. Turizm ve Coğrafya	10

1.4.4.	Turizm ve Sosyoloji	10
1.4.5.	Turizm ve Hukuk	11
1.4.6.	Turizm ve Psikoloji	11
1.4.7.	Turizm ve Spor	11
1.4.8.	Turizm ve Tarih.....	12
1.5.	Turizmin Etkileri.....	12
1.5.1.	Turizm ve Çevre İlişkisi.....	12
1.5.2.	Turizmin Sosyal Çevreye Etkisi.....	16
1.5.3.	Turizmin Sosyo- Kültürel Etkisi	17
1.5.4.	Turizmin Ekonomik Etkileri	18
1.6.	Yerel Halk Kavramı	20
1.6.1.	Yerel Halk ve Turist İlişkisi	21
1.6.2.	Yerel Halk ve Turist Arasındaki İlişki Türleri	22
1.6.2.1.	Engelleyici İlişkiler	23
1.6.2.2.	Destekleyici İlişkiler.....	23
1.6.3.	Yerel Halk ve Turist Arasındaki İlişkiyi Etkileyen Faktörler	23
1.6.3.1.	Yerel Halkın Yapısı.....	24
1.6.3.2.	Yerlilerin Turistlere Karşı Tutumları	25
1.6.3.3.	Turistlerin Yerlilere Karşı Tutumları	26
1.6.3.4.	Yerel Halkın Turizm Gelişimine Bakış Açısı	27

İKİNCİ BÖLÜM

GİRESUN İLİ TURİZM POTANSİYELİ ve YAYLALAR

2.1.	Giresun İlinin Tarihi	29
2.2.	Giresun İli Ekonomik Yapısı.....	30
2.3.	Giresun İli Turizm Alanları	30
2.3.1.	Doğal Çekicilikler.....	30
2.3.1.1.	Giresun Adası:.....	30
2.3.1.2.	Şahin Kayası:	31
2.3.1.3.	Gedikkaya:	32
2.3.1.4.	Gelin Kayası:.....	33

2.3.1.5. Yedi Değirmenler ve Mağarası:	34
2.3.1.6. Ağaçbaşı Tabiat Parkı:	35
2.3.1.7. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı:	36
2.3.2. Beşeri Çekicilikler	37
2.3.2.1. Giresun Kalesi:	37
2.3.2.2. Eynesil (Korolla) Kalesi:	38
2.3.2.3. Tirebolu (Saint Jean) Kalesi:	38
2.3.2.4. Şebinkarahisar Kalesi:	38
2.3.2.5. Andoz (Anduz) Kalesi:	38
2.3.2.6. Bedrama (Bedreme) Kalesi:	39
2.3.2.7. Avarak Kalesi:	39
2.3.2.8. Giresun İlinde Bulunan Diğer Kaleler:	39
2.3.3. Tarihi Turistik Çekicilikler	39
2.3.3.1. Giresun Müzesi (Gogora Kilisesi):	39
2.3.3.2. Atatürk Evi Müzesi:	39
2.3.3.3. Katolik Kilisesi:	40
2.3.3.4. Şebinkarahisar Meryemana Manastırı:	40
2.3.3.5. Meryemana Manastırı:	40
2.3.3.6. Tarihi Camiler:	40
2.3.3.7. Hacı Hüseyin Cami:	41
2.3.3.8. Fatih Cami:	41
2.3.3.9. Kale Cami:	41
2.4. Türbeler	41
2.4.1. Seyyid Vakkas Türbesi:	41
2.4.2. Şeyh Kerameddin Türbesi:	42
2.4.5. Diğer Türbeler:	42
2.5. Köprüler:	42
2.6. Kültürel Çekicilikler:	43
2.6.1. Festivaller:	43
2.6.2. Mart Bozumu:	43
2.6.3. Mayıs Yedisi (Aksu Festivali):	43

2.6.4. Kuşdili Şenliği:	44
2.7. Yayla Turizmi ve Yayla Kültürü	45
2.7.1. Dünyada Yaylacılığın Gelişimi	46
2.7.2. Türkiye’de Yaylacılığın Gelişimi	46
2.7.3. Giresun’da Yaylacılık Kültürü.....	48
2.7.4. Giresun Yayla Turizm Merkezleri	49
2.7.4.1. Kümbet Yaylası Turizm Merkezi	49
2.7.4.2. Bektaş Yaylası Turizm Merkezi.....	50
2.7.4.3. Yavuzkema1 (Kulakkaya) Yaylası Turizm Merkezi	50
2.7.4.4. Sis Dağı Turizm Merkezi	51
2.7.4.5. Yayla Turizmi Niteliklerine Sahip Diğer Yaylalar	51
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
YÖNTEM	
3.1. Araştırma Modeli	52
3.2. Evren ve Örneklem	52
3.3. Veri Toplama Teknikleri	53
3.4. Verilerin Analizi	54
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
BULGULAR VE YORUM	
4.1. Güvenilirlik Analizi	55
4.2. Normallik Testi	56
4.3. Örneklemnin Sosyo- Demografik Özellikleri.....	56
4.4. Yerel Halkın Ölçek Maddelerine İlişkin Bulgular	59
4.5. Ölçek Ortalamalarına İlişkin Bulgular	64
SONUÇ.....	71
KAYNAKÇA	75
EKLER.....	90

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

TDK :Türk Dil Kurumu

TÜİK :Türkiye İstatistik Kurumu

M.Ö :Milattan Önce

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Giresun Adası, Türkiye Kültür Portalı	31
Şekil 2: Şahin Kayası, Türkiye Kültür Portalı	32
Şekil 3: Gedikkaya, Türkiye Kültür Portalı	33
Şekil 4: Gelin Kayası, Türkiye Kültür Portalı	33
Şekil 5: Yedi değirmenler ve Mağarası, T.C Giresun Valiliği	34
Şekil 6: Ağaçbaşı Tabiat Parkı, T.C Giresun Valiliği.....	35
Şekil 7: Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı.....	36
Şekil 8: Kuzalan Şelalesi Türkiye Kültür Portalı	37

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: Turizm Gelişiminin Temel Sosyal Etkileri	17
Tablo 2: Evren Büyüklüklerine Karşılık Örneklem Büyüklüğü	52
Tablo 3: Aritmetik Ortalama Değişim Aralığı	54
Tablo 4: Croncach Alfa Güvenilirlik Analizi Sonucu.....	55
Tablo 5: Yayla Turizminin Gelişim Etkileri Ölçeğine ilişkin Güvenilirlik Analizi Sonuçları	55
Tablo 6: Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	57
Tablo 7: Yayla Turizminin Gelişiminin Yerel Halk Tarafından Algılanışlarına İlişkin Bulgular.....	59
Tablo 8: Yayla Turizminin Sosyo-Kültürel Pozitif Etkilerine İlişkin Bulgular.....	64
Tablo 9: Yayla Turizminin Sosyo-Kültürel Negatif Etkilerine İlişkin Bulgular	65
Tablo 10: Yayla Turizminin Ekonomik Pozitif Etkilerine İlişkin Bulgular.....	66
Tablo 11: Yayla Turizminin Ekonomik Negatif Etkilerine İlişkin Bulgular	66
Tablo 12: Yayla Turizminin Çevresel Pozitif Etkilerine İlişkin Bulgular	67
Tablo 13: Yayla Turizminin Çevresel Negatif Etkilerine İlişkin Bulgular	68
Tablo 14: Yayla Turizmi Gelişimine Verilen Destek Boyutuna İlişkin Bulgular.....	68

GİRİŞ

Globalleşen Dünya’da, en büyük endüstrilerden biri haline gelen Turizm, ülkeler üzerinde önemli sosyal, çevresel ve ekonomik etkilere sahiptir (Özpay, Akbulut, 2009, 201). Turizm tarihsel süreçte, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler tarafından hala önemli bir konumdadır (Yıldız, 2011, 54).

Turizm sektörü; özellikle ülkelere sağladığı kazanç getirisi ve etkinlikleriyle Dünya’da önemli bir yerdedir. Doğal veya yapay pek çok unsurla şekillenmekte, ekonomik anlamda gerek gelir anlamında, gerek bir topluluğun kültürüne kadar farklı birçok alanla etkileşim halindedir (Şentürk, 2019, 1).

Geniş bir turizm potansiyeline sahip olan Türkiye, mevcut turizm olanaklarını kalkınma planları içinde değerlendirmekte ve gelişimi için çalışmalar yapmaktadır. (Ünlüönen ve Tayfun, 2009, 1). Planlı ve plansız dönemlerdeki turizm gelişmeleri nicelik bakımından farklılıklar göstermektedir. Turizm sektörü, plansız dönemde 6 kat büyürken planlı dönemde bu sayı 111 kata yükseldiği görülmektedir. Bazı araştırmacılar, bu sayının Türkiye’de bulunan arz kaynakları ile mukayese edildiğinde yeterli gelişim göstermediği kanısında bulunmaktadır ve Türkiye’de turizm sektörünün hedeflediği turist sayısına ulaşabilmesi, Dünya Turizm gelirlerinden yararlanabilmesi için kalkınma planlarında daha fazla bulunması gerektiğini vurgulamışlardır (Avcıkurt, Köroğlu ve Sarıoğlu, 2013, 13).

Turizm sektörü ikinci dünya savaşı sonunda kitle turizmi olarak ön planda iken, 1990 yılından sonra, çeşitli çalışmalar geliştirilerek alternatif turizm çeşitleri gelişimini artırmıştır (Gülbahar, 2009, 151). Turizm çeşitlerinin artmasındaki önemli etmenlerden biri turizm faaliyetlerinin mevsimsellikten çıkartılarak tüm aylara yayılması ve turizmden elde edilecek gelirin yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Diğer bir neden ise; kitle turizminin meydana getirdiği yıkıcılık, doğanın tahribi, doğal kaynakların yok edilmesi gibi çeşitli olumsuzlukları durdurmak olduğu söylenebilir (Yıldız ve Kalağan, 2005, 44).

Farklı yörelerin mevcut turizm potansiyeli göz önüne alınarak söz konusu faaliyetleri geliştirme çalışmaları başlatılmıştır. 1990 yılında T.C Turizm Bakanlığı

tarafından başlatılan ‘Yayla Turizmi’ projesi ile yaylaların turizm sektörüne kazandırılması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte Türkiye’de 26 yayla, turizm merkezi ilan edilmiştir (Gökçe, Gökçe ve Kocabozdoğan, 2015,690).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; Giresun’ da ikamet eden yerel halkın, yayla turizmine yönelik algılarını ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda, yerel halkın yayla turizm gelişimine yönelik sosyo kültürel, ekonomik, çevresel ve yayla turizm gelişimine verilen destek düzeylerini incelemektir. Bu amaçlar doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

S1-Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik algı düzeyleri değişiklik göstermekte midir?

S2-Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik sosyo-kültürel pozitif algı düzeyleri nedir?

S3-Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik sosyo-kültürel negatif algı düzeyleri nedir?

S4-Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik ekonomik pozitif algı düzeyleri nedir?

S5-Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik ekonomik negatif algı düzeyleri nedir?

S6-Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik çevresel pozitif algı düzeyleri nedir?

S7-Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik çevresel negatif algı düzeyleri nedir?

S8-Yerel halkın, yayla turizmi gelişimine verilen destek algı düzeyleri nedir?

Araştırmanın Önemi

Giresun ili, doğal ve kültürel çekicilikleri, zengin bitki örtüsü ve yaylalarıyla önemli bir turizm destinasyonudur. 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu gereğince, turizm potansiyeline uygun olan yaylalar turizm merkezi ilan edilmiştir. Bu çalışma, yerel halkın yayla turizminin gelişimine yönelik sosyo kültürel, ekonomik, çevresel,

yayla turizm gelişimine verilen destek alt boyutlarına ilişkin düzeyleri belirlenerek turizm paydaşlarına yönelik öneriler sunmaktadır. Bölgede yayla turizminin gelişmesi adına gelecekte yapılacak çalışmalar açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırmanın Giresun ilinde ikamet eden, örnekleme yöntemi ile seçilen yerel halk ile gerçekleştirilmesi,
- Araştırma verilerinin bölgede yaşayan yerel halkın verdikleri cevaplarla sınırlı olması,
- Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgulardan yapılan çıkarım ve değerlendirmelerin bu örnekleme sınırlı olması araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM ve YEREL HALKIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

1.1. Turizm Kavramı

Kavram olarak turizm üzerinden teknik ve özel olarak çok sayıda tanım yapılsa da genel bir tanım yapılmasında zorlanılmaktadır. Söz konusu sorunun nedeni ise turizmin öznesinin insan olmasından kaynaklandığı söylenebilir (Kozak ve Bahçe, 2012, 1).

Akademik çevrelerde, turizm kavramı üzerinde tartışmalar uzun süredir devam etmektedir. Araştırmacılardan bazıları turizmi endüstri olarak tanımlarken, sistem olarak kabul eden araştırmacılarda vardır. Söz konusu turizm kavramının tek bir tanımı yapılamamaktadır. Bu durum farklı disiplinlerde çalışan araştırmacıların turizmi kendi disiplinine özgü yorumlamalarından kaynaklanmaktadır. Pazarlamacılar turizmi bir pazar olarak görürken, ekonomistler endüstri, farklı araştırmacılarda kendi disiplinine uygun yorumlamaktadır (Kozak ve Bahçe, 2012, 4). Bu bağlamda turizm kavramının disiplinler arasında farklı şekillerde yorumlandığını söylemek mümkündür.

1.2. Turizm Tanımı Ve Özellikleri

Turizm kavramı ilk olarak ekonomik boyutu ile ele alınmış ve bu çerçevede tanımlar oluşturulmuştur. Zaman içerisinde sadece ekonomik faaliyetle sınırlanmadığı gözlemlenmiş ve sosyal boyutu da ortaya çıkınca tanımlar şekillenmiştir (Tunç ve Saç, 1998, 14).

Turizm kavramının belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmalar 19. yüzyılın sonlarına kadar süregelmiştir. Mevcut turizm olayına yazarlar farklı yorumlarda bulunmuşlardır. İlk tanım ise 1905 yılında Guyer-Feuler tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre turizm;

“Gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimleri, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteğine; doğanın insanlara mutluluk verdiği inancına dayanan ve özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak ulusların ve

toplulukların birbirlerine daha çok yaklaşmasına olanak veren ‘modern’ çağa özgü bir olaydır (Kozak, Kozak ve Kozak, 2014, 1)”.

Turizm insanların devamlı olarak yaşadıkları yerden ayrılarak, para kazanma amacı gütmeksizin, geçici seyahatleri sonucunda ortaya çıkan sosyal ve ekonomik olaylar bütünüdür. Söz konusu turizm faaliyetlerinin gerçekleşmesinde aşağıdaki unsurların etkili olduğunu belirtilmiştir (Dinçer Şen, 2010, 9).

**Boş zaman*

**İkamet edilen yerden kısa süreliğine ayrılma*

**Para kazanma amacı dışında, yeme-içme, gezmeye-görme, dinlenme, merak, spor, din, macera vb. gereksinimleri karşılama*

**Teknoloji ve ulaşımdaki gelişmeler*

Turizm, insanların maddi olmayan ihtiyaçlarının giderilmesini hedefleyen, kişilerin kendi istekleri doğrultusunda meydana gelen ve geçici süreliğine yer değiştirme faaliyetlerinin oluşturduğu ekonomik ve sosyal olaylardır (Yağcı, 2003, 11).

Durak (2008, 3) turizmi; bireylerin eğlenme, dinlenme, tatil gereksinimlerini ve söz konusu destinasyon da turizm işletmelerinin sağlamış oldukları hizmetlerden faydalanarak ikamet ettikleri yerlere geri dönmesi olarak tanımlamaktadır.

Turizmin ekonomik boyutu ile ele alınan tanımlarda kişinin tüketici olması üzerinde durulmuştur. Norval, iş seyahati veya devamlı kalma dışında herhangi bir nedenle yabancı bir ülkeye seyahat eden ve bu seyahatleri sırasında gidilen yerdeki paranın harcanması olayını turizm olarak ifade etmektedir (Tunç ve Saç, 1998, 14).

Turizm tanımını bilimsel açıdan belirlemek amacıyla, Uluslararası Turizm Uzmanları Birliği tanımını şu şekilde ifade etmiştir; Yabancıların seyahatlerinde geçici veya devamlı asli kazanç elde etme faaliyeti için yerleşmeye dönüşmemek şartıyla konaklamalarından doğan ilişkilerin tümü olarak ifade edilmektedir (Tunç ve Saç, 1998, 15).

Söz konusu yazarların yorumlarından yola çıkarak turizm insanların bulundukları yerden kendi istekleri doğrultusunda ayrılarak, para kazanma amacı içinde olmadan en az 24 saat kalma maksimum 6 ay süreli kalış ile gittikleri yerlerde harcama yapmak şartıyla yapmış oldukları sosyal ve ekonomik faaliyetler olarak tanımlanabilir.

Kozak ve Bahar (2013, 29), Turizm tanımlarının içerdiği özellikler aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir;

*Turizm, insanların farklı destinasyonlara olan konaklama ve seyahat faaliyetlerini kapsamaktadır.

*Turizm faaliyetiyle birlikte insanlar, seyahat maksadıyla sürekli olarak ikamet ettikleri yerlerden ayrılmaktadırlar.

*Bir turizm faaliyetinin gerçekleşmesinde gidilen destinasyonda geçici bir süre konaklama yapmak, seyahat sonunda kişinin yaşadığı yere geri dönmesi şartı söz konusudur.

*Turistler seyahat amacıyla gitmiş oldukları yerlerde, mal ve hizmetleri talep etme durumundadır. Dolayısıyla turistlerin gitmiş oldukları destinasyonda turizm amaçlı tüketim meydana getirdikleri söz konusudur.

*Gidilecek yerlerde iş yapmak, çalışmak benzer türde amaçların olmaması herhangi bir gelir elde etme gayesi söz konusu olmamalıdır.

Bu özelliklerden yola çıkarak turizm; insanların devamlı bulundukları yerden ayrılarak, para kazanma amacı gütmeyen, gidilen yerlere ekonomik girdi sağlayan, belirli bir süre konaklama yapıldıktan sonra yaşanan yere geri dönülmesi koşuluyla yapılan faaliyetler olarak ifade edilebilir.

1.3. Turizm Çeşitleri

İnsanların; boş zamanlarının ve gelirlerinin artması, bunun yanı sıra demografik gelişim, çalışma şartlarında yaşanan iyileştirmeler, teknolojik gelişim, eğitim seviyesinin yükselmesi, gelir seviyesinde meydana gelen artış, haberleşme araçlarının artması, bununla birlikte yaşam seviyelerindeki yükselme gibi çeşitli

değişim ve gelişimler, geniş halk tabakalarına ve kitlelere yeni yerler görme, seyahat etme arzusu kazandırmaktadır (Karadabağ, 1997, 1). Bununla birlikte Dünya turizminde, insanların deniz-kum-güneş motivasyonlu yolculukları ön plana çıkmaktadır. Söz konusu turizm çeşidi kitle turizmi olarak tanımlanmaktadır. Kitle turizminin karşısında bulunan alternatif turizm çeşitleri, bazı araştırmacılara göre özel ilgi turizmi, insanların turizm seyahatlerinde farklı arayışlara yöneldiğini göstermektedir (Şengül, Genç ve Türkay, 2020, 15).

Turizmin çeşitleri konusunda muhtelif araştırmacılar tarafından farklı kategorilendirmeler yapılmıştır. Nedeni ise; turizm çeşitlerinin birbiriyle olan bağlantısı, birbirleri arasında net bir şekilde ayırım yapılmamasıdır. (Kozak, Kozak ve Kozak, 2011, 11).

- Katılan Kişi Sayısına Göre Turizm Çeşitleri: Bireysel (Ferdî Turizm), Kitle Turizmi, Grup Turizmi
- Ziyaret Edilen Yere Göre Turizmin Çeşitleri: İç Turizm, Dış Turizm
- Katılanların Yaşlarına Göre Turizmin Çeşitleri: Gençlik Turizmi, Yetişkin (Orta) Yaş Turizmi, Üçüncü Yaş Turizmi
- Katılanların Sosyo- Ekonomik Durumlarına Göre Turizmin Çeşitleri: Sosyal Turizm, Lüks Turizm
- Amaca Göre Turizmin Çeşitleri: Deniz Turizmi, Kongre Turizmi, Termal Turizmi, Yat Turizmi, Mağara Turizmi, Dağ ve Kış Turizmi, Av Turizmi, Golf Turizmi, İnanç Turizmi, Yayla Turizmi, Akarsu Turizmi.

1.3.1. Deniz Turizmi

Türkiye’de en çok talep edilen turizm çeşididir. Türkiye’ye gelen turistlerin yaklaşık %90’ ının deniz turizmini tercih ettiği bilinmektedir. Deniz turizmi açısından temiz denizi, kumsalları, uzun kıyıları, doğal ve tarihi çekiciliklerinin yanı sıra bahsedilen turizm türü için uygun iklim özelliklerine sahiptir (Kozak, Kozak ve Kozak, 2011, 18).

1.3.2. Kongre Turizmi

Önceden belirlenmiş konu ve konularda bilgi alışverişinde bulunmak üzere, çeşitli meslek gruplarının; akademisyen, bilimsel araştırmacılar, uzmanların ve belirli

meslek gruplarında çalışan kişilerin davetli veya gönüllü konuşmacı ve dinleyici olarak devamlı olarak konakladıkları yerler dışında bir araya gelmeleriyle ortaya çıkan seyahat türüdür (Kozak ve Bahçe, 2012, 217).

1.3.3. Termal Turizm

Mineralize termal su banyosu, içme, inhalasyonlar, çamur banyosu gibi çeşitli yöntemlerle beraber iklim kürü, fizik tedavi, rehabilitasyon, psikoterapi, diyet gibi destek tedavilerin birleştirilmesiyle yapılan kür uygulamaları amacıyla meydana gelen turizm hareketidir. Tedavilerin yapıldığı kuruluşlara Termal Kür Merkezi adı verilmiştir (saglik.gov.tr).

1.3.4. Yat Turizmi

Doğal ve beşeri etkenlerin bir araya gelmesiyle meydana gelen turizm çeşididir. Bilhassa kıyıların kullanıldığı bu aktivite deniz turizmini de desteklemektedir. Kıyı turizminin, gelişimine katkısının yanı sıra alternatiflerin artmasını ve turizmin tekdüzelikten çıkmasını ve çeşitlenmesine ortam hazırlamaktadır. Kıyılarda oluşan betonlaşmanın da önüne geçerek olumlu çevresel etki sunar (Bekdemir, 2013, 105). Türkiye’de yat turizmi; 1960’ lı yıllarda Yunanistan’ ın Ege kıyılarını kapsayan yat turları organize etmesiyle, yeni bir turizm çeşidi olarak ortaya çıkmaktadır (gmka.gov.tr).

1.3.5. Mağara Turizmi

Mağara turizmi; mağaraların içerdikleri jeolojik, ekolojik, kültürel değerlere dayanılarak, inanç, kültür, eğitim, spor, macera ve rekreatif amaçlarla ziyaret edilmesi olarak tanımlanabilir (Yozcu, 2020, 1503).

1.3.6. Dağ ve Kış turizmi

Temiz havadan faydalanmak amacıyla insanların dağlara yapmış olduğu rekreatif faaliyettir. Yürüyüş ve tırmanma şeklinde yapılabilir. Kentlerin her geçen gün kirlenmesi insanları doğa ile yakın hale getiren turizm türlerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır (Kozak, Kozak ve Kozak, 2011, 22).

1.3.7. Av Turizmi

Sayıları fazla veya yeterli olan türlerin, avlanmasına izin verilerek kontrollü bir şekilde yapılan turizm çeşididir. Ekolojik ve yerel değerlere öncelik verilmektedir (Kozak ve Bahçe, 2012, 246).

1.3.8. Golf Turizmi

Katılım amacı; aktif ya da pasif fark etmeksizin, insanların sürekli olarak yaşadıkları yerden ayrılarak yapmış oldukları seyahat ilişkileri bütünü olarak tanımlanabilir (Çetin, 2008, 15).

1.3.9. İnanç Turizmi

İnanç turizmi, insanların manevi yönüyle doyuma ulaşma istekleri doğrultusunda, kendi inançları ile ilgili olan, kutsal gördükleri yerlere ziyaretleri veya etkinliklere katılımı, bu süreçte sunulan turistik ürün ve hizmetlerden faydalanması olarak ifade edilmektedir (Aslantürk, Altunöz, Bülbül ve Güral, 2013, 1246).

1.3.10. Akarsu Turizmi

İnsanların devamlı bulundukları yerden ayrılarak, akarsuların geçtiği yerlere yapmış oldukları gezilerdir. Seyahatlerinin amacı, akarsu ve çevresinde bulunan rekreatif etkinlikleri gerçekleştirmek olduğu söylenebilir (Çoban ve Karakuş, 2019, 108-109).

1.3.11. Yayla Turizmi

Yaylacılık faaliyetlerinin yaygın yapılması, dağlık alanlarının geniş yer kaplaması Türkiye için yayla turizmi açısından olanaklar sunmaktadır. Yaylanın yaz mevsiminde aşağı seviyelere göre ılıman iklimi, rekreasyon işlevi de yüklemiştir (Doğanay, 2011, 235).

1.4. Turizm'in Diğer Bilim Dallarıyla İlişkisi

Turizm kavramının geniş kapsama sahip olması, diğer bilim dallarıyla olan etkileşimini pekiştirmektedir. Çevre ile ilgilenen bilimler, sosyal bilimler ve ekonomi bilimleri turizmle doğrudan ilişkisi olan bilimlerdir (Emekli, 1998, 60).

Sezgin (2015, 28)' de yapmış olduğu çalışmasında; Turizm'in bir bilim olduğunu diğer bilim dallarıyla da etkileşiminin olduğunu söylemiştir. Bunun yanı

sıra, turizmin disiplinler arası bir bilim olduğunu ve diğer bilim dallarına fayda sağladığını ve söz konusu bilimlerden de yararlandığını açıklamıştır.

Mevcudiyetinin temelinde, insan ihtiyaçlarının giderilmesi olan turizm kavramının muhtelif bilim dallarıyla ilişkileri zorunludur (Kozak, vd., 2012, 7).

1.4.1. Turizm ve Ekonomi

Turizm, boş zaman ve tasarrufun kullanımıyla ilgili ekonomik bir kararla ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte; yatırım, istihdam, tüketim, kamu gelirleri, dışsatım gibi sosyo-ekonomik tarafları vardır. Turizm faaliyetleri, bazı ülkelerin ekonomileri açısından 1920'li yılların sonlarına doğru önemli bir noktaya ulaşmıştır (Kozak, Kozak ve Kozak, 2014, 7).

1.4.2. Turizm ve İşletme

Turizm, işletmecilik alanı ile ortak bir çalışma alanı içindedir. Bunun nedeni konaklama, seyahat, yeme- içme vb, turizm kuruluşlarını kapsamasındandır. Turizm alanında, yatırım kararlarından ve projelerin değerlendirilmesinden başlayıp, turizm işletmelerinin inşa edilmesine, yönetimi, örgütlenmesi, finans, personel yönetimi ve pazarlama gibi problemlerin çözümüne kadar değişen konular turizm işletmeciliği alt disiplininin çalışma alanını meydana getirmektedir (Kozak, Kozak ve Kozak, 2011, 8).

1.4.3. Turizm ve Coğrafya

Turizm ve coğrafya bilim dalı birbirleriyle yoğun bir ilişki içindedir. Bunun nedeni, turizm faaliyetleri doğal ve kültürel bir ortamda gerçekleşmektedir. Turizm faaliyetlerinin geliştiği veya gelişeceği yerlerdeki turistik çekim merkezleri beşeri ve fiziki coğrafyanın inceleme sahasını kapsamaktadır. Birbiriyle ilişkili bütün bu olaylar, turizm ile coğrafya arasındaki ilişkiyi çoğaltmaktadır (Emekli, 1998, 62).

1.4.4. Turizm ve Sosyoloji

Sosyal ve kültürel anlamda farklı yapılara sahip toplumların birbirleriyle ilişki, bilgi, kültür, gelenek, görenek ve kültür düzeyleri arasındaki etkileşime dayanmaktadır. Sonucunda, sosyal yapının ahlak anlayışının farklılaşmasına,

toplumsal davranış kalıplarının da değişmesine neden olan sosyal olaydır (Kozak vd., 2012, 9).

1.4.5. Turizm ve Hukuk

Toplum hayatını düzenleyen en önemli unsurların başında hukuk kuralları bulunmaktadır. Toplumun yazılı kuralları olarak da adlandırılan bu kurallar, toplumsal yaşam, çalışma yaşamı, insanların kendilerine karşı sorumlulukları gibi pek çok alanla ilgili kuralları kapsamaktadır (Diker, 2010, 19-20). Hukuk biliminin, toplumun pek çok kesimiyle alakalı olan turizmle de çok yönlü bağı bulunmaktadır. Yabancıların seyahat ve geçici konaklamalarından meydana gelen ilişkiler, olaylar ve ortaya çıkan sorunlar yeni bir dizi yasal düzenlemeyi zorunlu hale getirmektedir. Kitle turizminin gelişmesi ile yasal düzenleme zorunluluğu artış gösterirken, sayıları gittikçe artış gösteren büyük ölçekli seyahat ve konaklama işletmeleri de iş, ticaret ve vergi hukuku alanlarında yeni düzenlemeleri gerekli kılmaktadır (Kozak vd., 2012, 10).

1.4.6. Turizm ve Psikoloji

Turizmin öznesi ve odak noktası insandır. Turizm faaliyetlerine katılım sağlamanın temelinde insanların psikolojik tatmin arayışı bulunmaktadır. Psikoloji biliminin araştırma konuları arasında, insanların tatil ve seyahatleriyle ilgili beklentileri, turizme katılmakta sağlamış oldukları tatmin düzeyi, tatil ve seyahatleri boyunca benimsedikleri tutum ve davranışlar, ziyaretçilerle ilişki tarzları bulunmaktadır. Bulgular neticesinde turist davranışlarını anlama, turisti tanıma, pazarlama ve reklam çabalarının etkinliğini artırma ve işletmelerin başarılı bir şekilde yönetilmesine olanak sağlar (Kozak, vd., 2011, 9).

1.4.7. Turizm ve Spor

Spor, rekreasyon, pazarlama ile turizm disiplininin yakın bir ilişkisi bulunmaktadır. Spor, geçmiş dönemlerde turistik ürünün destekleyen bir öge olarak ele alınmıştır. Günümüzde ise, turistik ziyaretlerin başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Turizm ve spor faaliyetleri için kaynak ihtiyacı ortak husustur. Doğal çevre, hizmet, taşıma, ağırlama, yapısal imkânlar önemlidir. Bununla birlikte spordaki gelişmelerin turizmi, turizmdeki gelişmelerin de sporu pozitif yönde etkileyeceği çıkarımı yapılabilir (Argan, 2004, 162).

1.4.8. Turizm ve Tarih

Turizm ve tarih bilimi arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Tarih bilimi toplumların geçmiş de yaşadıkları olay ve olguları, gerçeğe yakın bir şekilde neden-sonuç ilişkisi içinde incelemektedir. Sosyal ve siyasi tarihlerinin yanı sıra, sanat ve medeniyet tarihlerini, kültürlerini de araştırmaktadır (Bulut, 1998, 24).

1.5. Turizmin Etkileri

Turistlerin turizm bölgelerinde gerçekleştirmiş oldukları faaliyetler, devamlı olmasa dahi, bölgede yaşayan yerel halk üzerinde önemli etki yaratabilmektedir (Dağdeviren, 2015, 21).

Turizm faaliyetleri yerel insanın hayatını önemli ölçüde etkilemekte ve bu etkileşimler sosyo-ekonomik, çevresel ve kültürel pek çok boyutta meydana gelmektedir. Turizm hareketlerinin, olumlu etkisinin olduğu kadar, olumsuz etkisinin de olduğu bilinmektedir. Turizm faaliyetleri, ilde istihdam, ekonomide iyileşme, yaşam standardında gelişmelere olanak sağlayabilir. Bu gelişmelerin dışında turizm faaliyetlerinden doğacak kültürel, doğal ve sosyal değerler de iyileştirilmesi güç zararlarda gerçekleşebilir (Alaeddinoğlu, 2007, 2-3, Avcı, 2020, 554).

1.5.1. Turizm ve Çevre İlişkisi

Çevre; insanların birbirleriyle olan ilişkilerini, insanın doğada bulunan tüm canlı varlıklarla olan ilişkilerini ve insanın cansız varlıklarla (hava, su, toprak, iklim vb.) olan ilişkilerini ve söz konusu ilişkilerden meydana gelen etkileşimin sonucudur (Dinçer, 2010, 34, Kınacı, Pehlivan ve Seyhan, 2011, 22).

Turizm faaliyeti, doğal kaynaklar ve çevre temeline bağlı olarak, ilerleme kaydetmekte olan ekonomik bir etkinliktir. Çevresel kaynaklar turizm yapısının oluşumunda ciddi kaynaklardan birini sağlamaktadır. Söz konusu çevresel kaynaklar turizm ürününün oluşumunda bilinçli ya da bilinçsiz olarak çevre üzerinde olumsuz etkiler doğurur. Turizmin diğer bir olumsuz etkisi, çevredeki kaynakları değişime uğratması ve tüketmesidir (Ceylan, 2001, 170).

Ekonomik anlamda gelir sağlamasından dolayı turizm sektörü, gelişmekte olan ülkelerde kurtarıcı rolü üstlenmektedir. Söz konusu destinasyonlarda, turizm

faaliyetleri olumlu ve olumsuz etkiler meydana getirmektedir. Olumsuz etkilerin başında ise plansızlık gelmekte ve meydana gelen olumsuz etkiler çok çabuk bir şekilde yayılma göstermiştir (Avcı, 2018, 165).

Turizm faaliyetlerinin yapılacağı alanlardaki yatırımlarda, mevcut çevrenin ne düzeyde etkileneceği konusunda duyarsız kalınmaktadır. Turizm işletmeleri ekonomik yönden maliyetleri aşağı çekmek ve bununla beraber çevreyi korumaya yönelik program ve kurumlardan uzak durmaktadırlar. Bunların sonucunda ise, deniz popülasyonunda azalma ve sahillerde kirlilik kaçınılmaz olmaktadır. Söz konusu turizm sektörünün, insanlara sağlamış olduğu yarardan yüksek oranda çevreye zarar vermesi sonucuna varılmaktadır (Karakaş ve Güngör, 2015, 1).

Turizm endüstrisi mevcut varlığının kaynağını oluşturan çevreyi kullanırken, söz konusu çevreyi korumak zorunda olan endüstri durumundadır. Turizmin gelişmesi turizm bölgesinin taşıma kapasitesini, bölgede bulunan çevre düzenine duyarlı ve kaynakları kullanırken gelecek kuşaklara da sunulabildiği takdirde varlığını devam ettirebilir (Demir ve Çevirgen, 2006, 133).

Dolayısıyla turizmin gelişmesi turizm bölgesindeki çevreye olan hassasiyet ve bunun yanında bölgede yapılan turizm faaliyetlerinin taşıma kapasitesi göz önüne alınarak yapılması ve olumsuz etkileri aza indirerek mümkün olduğu söylenebilir.

Eagles, Bowman ve Hung Tao (2001)' de turizm ve çevre arasındaki bağlantıyı şu şekilde açıklamıştır;

1.Doğal çevrenin bileşenleri (turizm cazibesi veya ürün) pazarlanabilir bir temel oluşturmaktadır.

2.Turizm işletmelerinin yönetimi, olumsuz çevresel etkileri en aza indirmeli veya azaltmalıdır.

3. Ziyaret edilen çevrenin korunmasına doğrudan veya dolaylı katkı fonlarla sağlanmalıdır.

Turizm endüstrisi bölge veya ülke kapsamında planlı ve kontrollü bir şekilde sürdürüldüğünde kısa zamanda gelişme gösterebilmektedir. Söz konusu sektörün

hammaddesi; doğal çekicilik, tarihi-kültürel, coğrafi zenginlik olarak adlandırılabilir. Dolayısıyla bir ülkede veya bölgede turizmin gelişmesi ve sürekliliğinin sağlanması mevcut turizm kaynaklarının devamlılığı ile ilgilidir (Karakaş ve Güngör, 2015, 222).

Bu durumda turizmin gelişmesi ve mevcut turizm kaynaklarının devamlılığının sağlanması için çevre faktörünü göz önünde bulundurmak ve turizmde aktif olan kurum ve kuruluşların gerekli olan tüm çevre sorunlarına çözüm üretmesi gerektiği söylenebilir.

Diğer ekonomik sektörlerin aksine, turizm endüstrisinde, tüketicilerin ürünün üretildiği yere gitmeleri söz konusudur. Dolayısıyla bu durum turizm faaliyetlerinin yaşandığı alanlarda, yerel halk ve doğal çevre üzerinde önemli etkiye sebep olmaktadır. Turizm ve çevre etkileşiminin belirli dönemlerde daha fazla yaşanması, turizm faaliyetlerinin mevsimsel özelliğinden kaynaklandığı gerçektir (Demir ve Çevirgen, 2006, 133).

Turizmin olumlu etkileri aşağıdaki gibi açıklanmıştır;

**Doğal alanların Korunması:* Ulusal ve bölgesel parkların geliştirilmesini sağlayabilir. Bunun yanı sıra deniz yaşamının korunmasına etki edebilir. Doğal alanların korunmasına ve geliştirilmesine yardımcı olabilir. Yaban hayatının korunmasını sağlayabilir.

**Arkeolojik, tarihi mekanların ve mimari tarzın korunması:* Turistler açısından cezbedici ve ilgi uyandıran tarihi yerlerin muhafazasını sağlayabilir. Söz konusu kaynakların kötü kullanılması ve kaybolması ülkede veya bölgede bulunan kültürel mirasın yok olmasına sebep olabilmektedir.

**Çevre bilincinin ve Kalitesinin Artması:* Turistlerin doğal ve yapay çevreye göstermiş oldukları özen sayesinde, yerel halk, turizm işletmeleri ve kamu yönetiminin çevre bilincini geliştirerek korunmasına ve çevre öneminin artmasına yardımcı olabilir.

**Altyapının iyileştirilmesi:* Turizmin geliştirilmesiyle yol, hava alanı, su temini, iletişim imkânları ve alt yapının gelişmesine imkân sağlayabilir (Karakaş ve Güngör, 2015, 2)

Turizm sektörü üretim fonksiyonuna girdi olarak diğer ekonomik sektörlerden daha fazla çevresel kaynakları kullanmaktadır. Genel anlamda bu kaynakların yeniden üretimi olmamaktadır. Destinasyonun belirlenmesinde önemli bir yere sahiptir. Söz konusu turizm kaynaklarının kullanımları ve tadilatları, bir bölgenin turizm ürünü olma ihtimalinin de üzerinde öneme sahiptir. Sosyal ve ekonomik gelişmelerde önem arz etmektedir. Turistlerin çevresel motivasyonları, turizm girişimcilerini ekonomik olarak olumlu etkileyerek harekete geçirmektedir. Tur operatörleri, turizm yetkilileri çevresel soruna karşı daha duyarlı hale gelmiş ve çevreyi koruma konusunda bilinçlenmişlerdir. Söz konusu turizm gelişiminin sağlanması için çevrenin korunması, uzun ve kısa vadeli olarak gelişimi açısından önemli bir husustur (Commission of the European Communities, 1993, 4).

OECD (Ekonomik kalkınma ve iş birliği örgütü) raporuna göre en fazla dikkat edilmesi gereken çevre kaynakları aşağıdaki gibidir;

**Ortak ortam,* (akarsular, nehirler, denizler, kıyılar, kıyı suları, su faunası ve florası).

**Doğal çevre,* (toprak, orman florası ve faunası, manzaralar, hava).

**Mimari çevre,* (özellikleri nedeniyle turistler açısından cezbedici mimari yapılar.

**Doğal yaşam alanı,* (bağımsız olarak insanların amaçlarını gerçekleştirebileceği yer) (Commission of the European Communities, 1993, 4).

Turizmin çevrede yaratmış olduğu olumsuz etkiler şunlardır (Kınacı, Pehlivan ve Seyhan 2011, 28-40);

Su Kirliliği: Söz konusu turizm tesislerinden ve yat, gemi, tekne vb. deniz araçlarından çıkan katı ve sıvı atıkların nehir, deniz ve göl gibi doğal su kaynaklarına boşaltılmasıdır.

Hava Kirliliği: Turizm bölgelerinde kullanılan deniz ve karada kullanılmakta olan motorlu araçlardan ve soğutma ve ısıtma yöntemlerinden meydana gelmektedir.

Ozon Tabakasının Tahribi: Turistlerin 11'den sonra ve 16'dan önce güneşlenme ve yüzme faaliyetlerini gerçekleştirmemeleri gerektiği düşünülmektedir. Bununla beraber sağlık problemleri olanlar, çocuklar ve yaşlıların 11-16 saatleri arasında otelden çıkmamaları önerilmektedir. Ozon tabakasının tahribi ile beraber insanların güneşlenme ve yüzme saatleri kısıtlanmıştır. Sağlık problemleri olanların ve yaşlıların deniz turizmine olan eğilimlerinde azalma görülürken, bu kişilerin iç turizme yöneliminde artış olduğu görülmektedir. Turizmin çevre üzerindeki olumsuz etkilerini aşağıdaki şekilde açıklamıştır (Inskeep, 1991, 344-347);

Gürültü Kirliliği: Motorlu taşıt, otomobil, uçak vb, araçlardan meydana gelen gürültülerdir.

Görüntü Kirliliği: Bölge düzenine uygunsuz inşa edilen yapılar, doğal çevre üzerinde meydana gelen atık, çöp, vb. şeklinde açıklanabilir.

1.5.2. Turizmin Sosyal Çevreye Etkisi

Turizm olgusu toplumsal açıdan incelendiğinde turist ve söz konusu destinasyonda ki yerel halk olarak iki şekilde incelenmektedir. Gelişmiş ülkelerden dinlenme, eğlenme amacıyla gelen turistler, seyahat ettikleri destinasyonda kendi kültürlerini yaşamaktadırlar. Söz konusu turistlerin kültürleri ile ev sahibi olan yerel halk gelenek, görenek, yaşam biçimlerini ve kendi kültürlerini korumak amacıyla savunmaya geçmektedir. Turist kabul eden bölge halkı turistleri kültürel kirlenmeye neden olan tehdit edici unsur olarak görebilmektedir. Yöre de yaşayan halk gelenek ve düzenin yok olacağına ve bu durumdan genç nüfusunda etkilenip ahlaki açıdan olumsuz bir şekilde etkileneceğini düşünebilmektedir. Söz konusu turistlerden kaynaklanacak olumsuzlukları ortadan kaldırmak için, turistleri baskı unsuru olarak görülmesi gerektiğini ve kültürel değerlere sahip çıkılması gerektiğini savunmaktadır. (Gürbüz, 2002, 52).

Turizm faaliyetinin gerçekleşmesinde, farklı pek çok insan topluluğunun birbirleriyle etkileşimi kaçınılmazdır. Söz konusu destinasyonda yaşayan yerel halk

ile ziyaretçinin yaşam tarzları birbirinden farklıdır. Ziyaretçilerin gittikleri destinasyonda yerel halkın hayat tarzını etkilediği düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmalar neticesinde, ziyaretçilerle yerel halk etkileşiminin sonucunda ziyaretçilerin, yerel toplulukları etkilediği sonucu çıkarılmıştır. Yerel toplulukların yaşam tarzındaki değişikliklerden etkilenen ziyaretçinin kendi ülkesinde, ilişki kurduğu kimseler tarafından da farklı olan yaşam tarzının benimsenmesi söz konusudur (Demircan, 2010, 126).

1.5.3. Turizmin Sosyo- Kültürel Etkisi

Sosyo kültürel yapı, sosyo kültürün bir fonksiyonu olarak ortaya çıkmıştır. Söz konusu bu yapı sosyo kültür çevresi, insan-zaman etkileşiminin meydana getirdiği bir uyum içerisinde kendini oluşturmaktadır (Yazıcı, 2002, 224).

Sosyo-kültürel yapı üzerinde turizmin etkisi düşünce, davranış ve geleneklerde kendisini hissettirmektedir. Turizm geleneklerde bozulmalara neden olmaktadır. İnsanların kendi kişiliğinden ayrılarak farklı bir imaja bürünmesini sağlayabilir. Kültürel kirlenme olarak adlandırılan bu durum, yemek yeme biçiminden, giyim kuşama kadar gözlemlenmektedir (Berber, 2003, 212).

Turizmin iş dışı zaman alışkanlıklarını da etkilediği ileri sürülmüştür. Gençlerin yaşam tarzında değişiklikler meydana getirdiği gözlemlenmiştir. Önceden insanlar akşamları sessizce geçirdiği fakat turizmin etkisiyle barlarda, sinemalarda, gece kulüplerinde buluştukları ileri sürülmüştür. Birçok ülkede turistlerden dolayı değer ve inanç yapısının değiştiği, geleneksellikten uzaklaşıldığı ve dilde yabancı sözcüklerin arttığı gözlemlenmektedir (Berber, 2003, 213).

Tablo 1. Turizm Gelişiminin Temel Sosyal Etkileri

Araştırmacı	Konu/Etki
Mathieson and Wall (1982)	Turizm toplumun içyapısını değiştirir. Turistlerle ilişkisi olan ve olmayanlar olarak ikiye böler.

Krippendorff (1987)	Turizm, yerel halkı kendi başına karar alma mekanizmalarından mahrum eden sömürgeci özelliklere sahiptir.
Allen et al (1988)	Daha düşük orta seviyeli turizm gelişiminin yararlı olma olasılığı daha yüksektir.
Crompton and Sanderson(1990)	Turizmde istihdam, cinsiyet ayrımcılığını yol açar ve esnek çalışma kalıpları gerektirir.
Urry (1991)	Turizmde kadınlar için fazla fırsat var ve bu da pek çok kadına ekonomik bağımsızlık sağlıyor.
Harrison (1992)	Turizm yeni fırsatlar sağlar ve sosyal değişiklikleri teşvik eder.
McKercher (1993)	Yatırım tercihini değiştirir.
Sharpley (1994)	İstihdam fırsatları ve turistler gençleri turizmin gelişme alanlarına çekmektedir. Perakende sektöründe hediyelik eşya satış noktalarına dönüşler yapılmaktadır. Altyapıda yapılan iyileştirmeler yaşam kalitesini iyileştirir.
Burns and Holden (1995)	Turizm bir taraftan sosyoekonomik faydalar sağlarken, diğer taraftan sosyal farklılıklara bağımlılık ve güçlendirme sağlar.

Kaynak: Brunt ve Courtney, 1999, 493-515.

1.5.4. Turizmin Ekonomik Etkileri

Turizm sektörünün bir ülkeye ya da bölgeye sağlamış olduğu ekonomik katkı; turistlerin söz konusu turizm destinasyonuna gelmesi ve ekonomik anlamda girdi sağlaması sonucunda, ziyaret edilen ülke ya da bölgenin mevcut gelirinde ve refah düzeyinde meydana gelen yükselmedir (Unur, 2004, 12).

Turizm sektörünün, temel varlığının kaynağını oluşturan doğal değerlerdir. Söz konusu doğal değerlerle, turizmin varlık amacı arasında denge ve devamlı verimlilik sağlanabilmesi açısından uzun dönemli planlar ile uygulamalar gereklidir. Turizm

sektörü, çok farklı ihtiyaçlara, geniş topluluklara ve ülke ekonomisine doğrudan döviz girdisi sağlayan bir sektördür. Dolayısıyla, faaliyetler hedefler ve planlar birbirleriyle tutarlı olmalıdır. Aksi takdirde yanlış kararlar zarara uğranılacak sonuçlar doğurabilir. Buna örnek olarak; Turizm bakanlığının gelecek turizm sezonu için yeterli finansmanı ayırmaması, yerel yönetimin turizm bölgesinde güvenliği sağlayamaması, gibi. Bu durumda hedeflenen döviz girdisi sağlanamaz, turist sayısında düşüşler kaçınılmazdır (Şenel, 2001, 24-25).

Öztürk ve Yazıcıoğlu (2002, 2) yılında yaptığı çalışmasında turizm endüstrisinin insanlara doğayı kullanma gibi katkılarının yanı sıra kullanılmayan ve atıl durumdaki kaynakların değerlendirilmesiyle istihdam olanakları yarattığına, bunun yanı sıra turizmden elde edilen gelirin eşit dağılımına etki ettiğini belirtmişlerdir.

1980’li yıllara kadar Türkiye, turizm açısından oldukça elverişli şartlara sahip olmasına rağmen hedeflediği döviz girdisini sağlayamamıştır. 1980 yılları sonrasında turizmde önemli bir gelişme kat edilmiştir. (Avcıkurt, 2009, 35). Alternatif turizm 1980’li yıllarında turizmin getirmiş olduğu olumsuzluklara çözüm amacıyla ortaya çıkmıştır. Temel de yatan neden ise; elde edilen gelirin paydaşlar arasında adil dağıtılmaması ve gelişimin dengesiz olmasıdır (Baytok, Pelit ve Soybalı, 2017, 5).

Dünyadaki değişimle birlikte, insanların yaşam standartlarında da gelişmeler devam etmiştir. Bu gelişmelerin akabinde Türkiye’de; Kongre Turizmi, Kültür Turizmi, Sağlık turizmi, Ekoturizm, Av Turizmi, Spor Turizmi ve Yayla turizmi çeşitleri ortaya çıkmıştır. Yayla turizmi, Kültür ve Turizm Bakanlığının turizm çeşitlendirme çalışmalarında ön saflarda bulunmaktadır.

Yayla turizmi, kırsal kesimlerde yaşayan yerel halkın refah seviyelerinin yükselmesine olanak sağlamaktadır (Kozak ve Bahçe, 2012, 188). Bu bağlamda, Yayla turizminin geliştirildiği bölgelerde istihdam olanakları ve bölgesel kalkınma desteklenebilir.

Bilici ve Işık (2018, 3) çalışmalarında, gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerin pek çoğu; bölgeleri arasındaki dengesiz gelişmeleri ortadan kaldırmak ya da bu

dengeşizliği en aza indirmek için çalışmalar yapıldığını ve nlem almaya zorladığını belirtmiştir. Bölgeler arasındaki potansiyeller analiz edilerek, bu bölgelere uygun olan potansiyel için çeşitli stratejiler geliştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu sayede gelişememiş bölgelerin kalkınmalarına fayda sağlayacağını belirtmiştir.

Dolayısıyla yönetimler, bölgeleri arasındaki potansiyelleri iyi analiz ederek bu potansiyellere uygulanabilir çeşitli stratejiler üretmeye yönelmektedir. Bu doğrultuda ekonomik olarak gelişmiş ülkelerin birçoğunun milli gelirinde azımsanamayacak bir yer tutan turizm sektörünün, potansiyeli olan bölgelere yönlendirilmesi ve bu bölgelerin turizm için daha çekici hale getirilmesi ile gelişememiş bölgelerin de kalkınmaları için yararlı gelişmeler sağlayacaktır.

1963 yılında Roma’da yapılan Birleşmiş Milletler Uluslararası Seyahat ve Turizm konferansında, turizm sektörünün uluslararası ilişkileri iyileştirmesiyle beraber ekonomik kalkınmadaki önemi vurgulanmıştır. Geçmişten günümüze turizm işletmeciliği ve ekonomisi adı altında yapılan çalışmalarda ülke ekonomisine olumlu etkileri;

- demeler dengesi üzerinde etkisi,
- Gelir yaratıcı etkisi
- Altyapı ve üstyapının gelişmesine etkisi
- Diğer ekonomik sektörlere etkisi
- İştihadam yaratıcı etkisi,
- Bölgeler arası ekonomik dengeşizliğin ortadan kaldırılması etkisi olarak açıklanmıştır (Kozak ve diğerleri, 2012, 74) .

1.6. Yerel Halk Kavramı

Turizm faaliyetlerinin bölgeye sağladığı ekonomik gelirin yanı sıra, yerel halkın turizm endüstrisine karşı görüş ve algılarının saptanmasına yönelik araştırmaların sayısı artış göstermektedir. Nitekim turizm faaliyetlerinin bir paydaşı olan yerel halkın, turistlere karşı olan tavır ve davranışları, bölgenin turizm gelişimi açısından önem arz etmektedir (Boğan ve Sarıışık, 2016, 325).

TDK ‘Yerel’ ve Halk kelimesini şu şekilde açıklamıştır; Yerel; bir yere özel ve o yere bağlı, söz konusu yerle ilgili olan. Halk ise; Aynı ÷lkede yaşamını idame ettiren, söz konusu ÷lkenin yurttaşı olan insan topluluğudur. Bu tanımların ışığında yerel halk kavramı; bir bölgede yaşayan ve ortak k÷lt÷r ve geçmişle harmanlanmış insan topluluğu olarak adlandırılabilir.

Yerel halk, turizmin gelişiminde önemli paydaşlardan biridir. Destinasyonlar turistleri memnun etmeye ve turizmden fayda sağlamaya çalışırken, söz konusu olumlu yaşam kaliteleri sağlanmalı ve göz önünde bulundurulmalıdır (Pham, Andereck ve Vogt, 2019, 1)

Yerel halk; turizm faaliyetlerinde oldukça önemli bir faktördür. Turistlerin (yerli-yabancı), destinasyonlara vardıklarında, hizmet sunan, ziyaretçilerle sosyal ilişkilerde ve iletişimde bulunan kişilerden oluşmaktadır (şent÷rk, 2019, 31).

1.6.1. Yerel Halk ve Turist İlişkisi

Turizm end÷strisinde, turistler üretilmiş olan ürünün üretildiği yere gitmekle beraber, turizm faaliyetlerinin oluşturulduğu yerlerde doğal çevre ve yerel halk ile etkileşim içine girmektedirler (Demir ve Çevirgen, 2006, 133).

Bu durumda yerel halk ile turist ilişkisi iyi olduğu takdirde olumlu etkide bir turizm faaliyeti gerçekleşecektir. İki tarafta birbirlerinin çıkarlarını göz önünde bulundurmalıdır. Turizm faaliyetlerinin yapıldığı yörelerde, turizmde olumlu gelişme kat etmek isteniyorsa yerel halk ve turist iletişimleri ve etkileşimleri göz önünde bulundurulmalıdır (Duran ve Emrah, 2012, 501).

Bir toplum içinde insanların birlikte yaşamlarının bir yönünü oluşturan turizm, sosyal bir olay olarak tanımlanmıştır. Turizm ekonomik etkilerinin yanı sıra, farklı sosyal ve k÷lt÷rel yapıya sahip olan toplumlar arasında seyahatler ve konaklamalar yaparken söz konusu toplumların birbirlerinden etkilenmesi sonucunda, dünya görüşü ve anlayışı, gelenek-görenek ve k÷lt÷rel değerlerinde değişiklikler meydana getirmektedir (Tayfun, 2002, 2; Berber, 2003, 205).

Toplumsal yapı, gidilen ÷lkenin k÷lt÷r÷, turistin kendisine ne şekilde davranacağını belirleyen temel faktörlerdendir. Kentleşme, ekonomi ve end÷stri gibi

alanlarda gelişmiş olan batı toplumlarında, turist kendi alışık olduğu yaşam tarzını bulur ve bu ülkelerde kolay ilişkiler kurarak rahat davranır. Bununla birlikte, henüz gelişmekte olan ülkelerdeki yaşam tarzı turist geldiği ülkeye göre değişiklik gösterebilir (Özmen, 2007, 25). Farklı kültürdeki toplumlar, yerel halk ve turist ilişkilerinin ikincil düzeyde kalmasına yol açar ve sadece görsel etkileşimin yaşanmasına sebep olmaktadır (Yıldırım ve Öztürk Deniz, 2018, 84).

Turizm destinasyonunun uzun süreli gelişiminde ve sürdürülebilirliğinde, yerel halk ile turist arasındaki ilişkinin varlığı oldukça önemli bir olgudur. Dolayısıyla yerel halk, turizme karşı olumlu bir tutum sergiliyorsa ve turizmin gelişmesinde kendi rolünün farkındaysa turizm gelişip büyüme gösterebilir (Yıldırım ve Öztürk Deniz, 2018, 84).

Destinasyonlarda turizm potansiyeli en yüksek düzeyde olsa dahi, yerel halkın katkısı-desteği olmazsa, turizmin gelişmesinde güçlük yaşanacağı vurgulanmaktadır.

Yerel halkın turistlere olan tutumları, turizm bölgelerindeki turizmin gelişimi açısından oldukça önemlidir. Yerel halkın turizme olan destekleri ve bakış açılarının araştırılması, turizm planlamacılarının ve yerel yöneticilerin turizm bölgesi açısından doğru bir strateji geliştirmelerini sağlayacaktır (Özdamar, 2019, 5).

1.6.2. Yerel Halk ve Turist Arasındaki İlişki Türleri

Emek yoğun bir sektör olan turizm, insan emeğine fazla ihtiyaç duyulan bir alandır. Söz konusu bu durum, bölgeye gelen turistlere karşı yerel halkın desteğinin azımsanmayacak kadar önemli olduğunu göstermektedir (Ersoy, 2017, 21).

Turizm etkilerine ilişkin yerel halkın algılamaları, bölgede turizmin gelişimi açısından önemlidir. Turizm etkilerini olumsuz değerlendiren yerel halk bu gelişimi engelleyebilir. Dolayısıyla, bu ortamda yöre halkının turizm etkilerine ilişkin algıları bilinmeli ve elde edilen bilgiler ışığında turizm politikaları izlenmelidir (Akova, 2006, 9).

Yerel halkın turizme karşı tutumu, bölgedeki turizm gelişimini doğrudan etkilemektedir. Yöre halkının turizme olumlu yaklaşımının bulunmadığı ve turizm

faaliyetlerini desteklemediği destinasyonda, turizm sektöründe gelişme sağlanamamaktadır (Türker ve Türker, 2014, 82).

Çeşitli araştırmalardan derlenen bu bilgiler ışığında, yerel halkın turizm gelişiminde oldukça önemli bir faktör olduğu göz önündedir. Turizm bölgelerinde, gelişim ve sürdürülebilirliğin sağlanması için yerel halkın turizm faaliyetlerinde bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, turistlere karşı algı ve tutumları hakkında bilgiler toplanmalı ve eğer varsa olumsuz tutumların giderilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

Doğan (2004, 8) yılında yapmış olduğu çalışmada; turistlerle yerel halk arasındaki temel ilişki türleri üzerinde durmuştur. Turistlerle yerel halkın ilişkisinde, zararlı ya da yararlı sonuçlar ortaya koymasına göre, engelleyici ve destekleyici ilişki türü olarak iki başlık altında toplamıştır.

1.6.2.1. Engelleyici İlişkiler

Turistler ve yerel halk arasındaki ilişkiler, bazı durumlarda, etkileşimde olan turist ve yerli halk arasında bir kesime veya tümüne zarar verecek şekilde ortaya çıkabilir. Bu ilişki, turistlerin yerel halkla kaynaşmasını, birbirlerini anlamalarını ve birbirleriyle bütünleşmelerini olanaksız hale getirebilir. Böyle bir ilişkide, ne turist ne de yerel halk herhangi bir tatmin veya fayda görmez. Aksine bu ilişkiler birbirlerine karşı önyargı geliştirerek, olumsuz tutumlarını artırır. Bu ilişkiler ilgisizlikten başlayarak turistlere yönelik saldırılara kadar olumsuz durumlar meydana getirebilir (Doğan, 2004, 89).

1.6.2.2. Destekleyici İlişkiler

Turist ve yerli halk ilişkilerinde iki tarafında birbirlerine karşılıklı olarak anlayış göstererek fayda sağladığı davranışlarda sergilenebilmektedir. Yerel halk ve turistler arasında meydana gelen destekleyici ilişkiler; arkadaşlık, yardım, ilgi olarak açıklanabilir (Doğan, 2004, 91).

1.6.3. Yerel Halk ve Turist Arasındaki İlişkiyi Etkileyen Faktörler

Turizm, bir bölgedeki yaşamı, o bölgedeki etkinlikleri çeşitlendirmektedir. İnsanlar arasında yeni dostluklar kurarak, kendilerini ifade etmelerini ve dünyadaki

farklı kültürlerin tanınmasını sağlayacak yeni olanaklar yaratabilir. Çeşitli kültürel değerler, farklı davranış biçimleri insanların yaşam deneyimlerini artırır ve dünyaya bakış açılarını genişletebilir. Turizmin olumlu etkilerinin yanı sıra olumsuz etkileri de olabilir. Yasadışı faaliyetler, gençlerin alkol bağımlılığı, dil (yabancı kelime kullanımı) ve kültürel değerlerde bozulmalar, doğal ve tarihi alanlarda tahribat, turizmin olumsuz etkilerine örnektir (Çalışkan ve Tütüncü, 2008, 132).

Alhasanat ve Hyasat (2011, 155) yılında yapmış oldukları çalışmada; turistler ve yerel halk arasındaki ilişkilerin turizmin sosyo-kültürel etkilerinin altında yatan nedenler olduğunu belirtmiştir. Yöre halkının, bölgeye gelen turistlerin yaşam tarzını taklit etmesi, bununla birlikte aralarında bir takım karşılaştırmalar yapması yerel halkı çeşitli şekillerde etkilediğini belirtmişlerdir.

Turizm faaliyeti, turistlerin yanı sıra yerel halk tarafından da kullanılan ortak bir çevrede gerçekleşmektedir. Dolayısıyla bu faaliyet yerel halkın yaşamını; sosyo kültürel, ekonomik ve çevresel yönden önemli ölçüde etkilemektedir (Alaeddinoğlu, 2008, 5).

Turistler, ziyaret ettikleri destinasyonlarda yerli halktan farklı tutum, davranış, inanç ve kültürlere sahip kişilerdir. Yerli halkın birbirlerine olan tutum ve davranışları, ziyaretçilerle olan görüş ve tutumlarında farklılık gösterebilmektedir (Tayfun, 2002, 3).

1.6.3.1. Yerel Halkın Yapısı

Ev sahibi (yerel halk) ve ziyaretçiler (turistler) turizmde, farklı sosyokültürel etmenlerdir. Yerel halk ve turistin yaşadığı coğrafi bölgelerdeki farklı kültürel çekicilikler, turizm faaliyetini gerçekleştiren için, seyahat etme arzusunu oluşturan en önemli etkenlerden biridir. Turistler ve yerel halk arasında, kültürel çeşitlilikler olumlu ya da olumsuz etkileşime neden olabilmektedir. Turistler ve yerel halk arasındaki etkileşimde pek çok faktör etkilidir. Bu faktörler (Yıldırım ve Öztürk Deniz, 2018, 84);

- Turistlerin sosyo-kültürel değerleri
- Kültürel benzerlik ve farklılıklar

- Yerli halk ve turistler arasında farklı kültürel yapıların etkisi
- Etkileşim boyutu
- Kamu ve özel sektör girişimleri.

Yöre insanlarının sahip oldukları demografik özellikler (yaş, cinsiyet, eğitim, gelir durumu, medeni durum), yerel halkın sosyo-kültürel değerleri(gelenek-görenek, ahlaki değerleri, mutfak vb.) nüfus büyüklüğü, ziyaretçilere karşı davranışları, eğitim, seviyeleri gibi birçok özellik turizmin gelişmesinde ve turizmin etkilerinin şekillenmesinin temelini oluşturmaktadır (Çelikkanat, 2015, 35).

1.6.3.2. Yerlilerin Turistlere Karşı Tutumları

Ambroz (2008) yılında yapmış olduğu çalışmada; turizmin gelişmesinde bölgenin turizm kapasitesi, alt yapı, tarihi ve doğal çekicilikler, yerel halkın turizmden beklentilerinin önemli olduğunu vurgulamıştır. Yerel halkın turizme karşı olumlu tutum içinde olması bununla birlikte aktif olarak turizmde yer alması da gelişim açısından önemli olduğunu belirtmiştir.

Yerel halk, varış noktasını oluşturan destinasyonun tercih edilmesini sağlayan önemli faktörlerden biridir. Dolayısıyla bölgenin turizmde sürdürülebilirliği ve olumlu bir değişim süreci için farklılıklara saygı, hoşgörü, kültürlerarası duyarlılık, iletişim yeterliliği, ve empati gibi unsurlar dikkat edilmesi gereken hassas konulardır (Pala, 2019, 4).

Turistik bir bölgede yaşayan yöre insanları ile turistler arasında turizme yönelik görüş ayrılıkları meydana gelebilmektedir. Turizmin sosyo kültürel, çevresel, ekonomik etkileri ve turistlerin, turizm destinasyonlarına katkıları gibi çeşitli etkiler bu düşünce farklılığına etkendir. Turizm bölgesini ziyaret eden turistlerle birlikte; ekonomi, kültür gibi çeşitli alanlarda çeşitlenme ve değer artışı yaşanacaktır. Söz konusu turist hareketliliği, destinasyonda turizmin varlığı için yerel halkın gözünde fırsat olarak değerlendirilecektir. Yerel halkın, destinasyondaki turist veya turizm hakkında olumsuz bir değerlendirmesi olduğu takdirde, bahsedilen olumlu düşüncelere etkisi kaçınılmaz olacaktır (Şentürk, 2019, 37).

1.6.3.3. Turistlerin Yerlilere Karşı Tutumları

Turistlerin ziyaret ettikleri yerlerdeki davranışları, gündelik hayatlarındaki davranışlarından farklıdır. Turistleri seyahat etmeye iten nedenler, onların seyahat sırasındaki davranışlarını biçimlendirir. Turistler ve yerel halk arasındaki sorunların başlıca nedeni ise; turistlerin yerel halkın kültürünü yok saymasıdır (Avcıkurt, 2017, 108).

Yerli halk ile turistlerin birbirlerine olan tutumları, davranışlarını şekillendirerek ilişkilerini etkilemektedir (Pamir, 1997, 98). Böttjer (1979) yaptığı çalışmada Kenya'ya giden Alman turistlerin yerlilere karşı tutumlarını aşağıdaki şekilde sıralamıştır (Böttjer, 1979, akt. Pamir, 1997, 98).

- **İlgisizlik:** Turistin öncelikli amacı, konforlu ve eğlenceli bir tatil yapma arzusudur. Söz konusu gereksiniminin giderilmesinde yerli halkın fazla katkısı bulunmadığından ilgisizlik meydana gelmektedir.
- **Kaygı:** Yabancı, anlaşılabilir olmayan bir kültüre sahip olan turistin, gidilen destinasyon hakkında yeterli bilgi birikiminin olmaması, yerli halka karşı çekingen ve uzak davranışlar sergilemesine neden olabilir. Bununla birlikte yerli halk ile turist arasında çatışmalar meydana gelebilir.
- **Acıma:** Destinasyonda insanların bilhassa kadınların zor şartlar altında çalışması ve verimsiz ve kuru toprak, ziyaretçilerde acıma, şaşkınlık gibi duygulara sebep olabilmektedir.
- **Ataerkil Tutum:** Ziyaretçilerin kendi kültürlerini, destinasyondaki yerli halkın kültürlerinden üstün görmesi ve yerli halkı aşağı seviyeden kimseler olarak görmesidir. Bu tutum, yerli halk ve turistler arasında anlaşmazlıklara sebep olabilmektedir.
- **Safça Bir Basit Yaşam Coşkusu:** Sanayi ülkelerinin insanı ezen şartlarının etkisiyle, batılı bir grup turist problemsiz ve mutlu ilkel bir yaşam hayal edebilmektedir. Bu yaşam tutkusu, batılı genç turistlerin yerli halkla dostça bağ kurmasını sağlayabilmektedir.
- **Kişisel İyilik Yapma İsteği ve Toplumsal Bilinç:** Turizm destinasyonlarında, küçük bir genç turist grubu yerli halkın gelişme

sorunlarını ve yaşam şartlarıyla ilgilenmektedir. Bu ziyaretçiler yerli halka anlayış gösterir ve dostluk bağı kurarak yardım ederler.

- **İyi İzlenim Bırakma İsteği:** Bazı turistler kendilerini ülkelerinin temsilcisi olarak görmektedirler. Destinasyonlarda yerel halk üzerinde olumlu bir intiba bırakmak ve bütün beyazların kötü olmadıklarını, bilhassa kendi milletlerinin diğer milletlerden daha iyi olduğunu kanıtlamaya çalışmaktadırlar.
- **Kültürel Görelilik Tutumu:** Üst konumlarda çağdaş ve açık fikirli bir grup turist, gidilen destinasyonda ön yargısız tutum sergilenmesi gerektiğine inanmaktadır. Yerel halkı tanımaya ve eşit seviyede kimseler olarak davranmaya özen göstermektedirler. Kültürlerin kendilerine özgü değerlerinin var olduğuna inanmakta ve üst konumdan gelen bu turistlerin ön yargısız olduğunu göstermeye çalışmaktadırlar.
- **Üstünlük Duygusu:** Turistlerin, otelde çalışanlarla ilişkilerinin dışında, yerel halkı aşağı gören, yerliler karşısında endişeleri ve yabancılıkları çoğaldıkça, turistlerde oluşan üstten bakma ve davranışlarında değişiklikler görülebilmektedir.
- **Önyargı:** Avrupalı ziyaretçilerin üçüncü dünya milletlerinin karşısında kendilerini üstün görmesi, küçümseyici hükümlerde bulunmasına sebep olabilmektedir. Yerli halk ve turist arasında çatışmalara sebep olan asıl mesele, batı uygarlığının üstünlüğüne inanılan inançtan kaynaklanmakta sonucunda ise; bencil, sömürücü bir etki yaratmaktadır.

1.6.3.4. Yerel Halkın Turizm Gelişimine Bakış Açısı

Gelişen teknoloji ve ulaşım olanaklarının artmasıyla beraber, her yıl milyonlarca kişinin katıldığı turizm faaliyetleri daha kolay hale gelmiştir. Yaşadıkları yerlerden geçici süreliğine ayrılan, başka yerlere giderek eğlence, rekreasyon öğrenme, gibi psikolojik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılama fırsatı bulan kişiler, turizmi bir gereksinim haline getirmişlerdir (Hançer ve Mancı, 2017, 71).

Bir bölgede turizmin fiziksel gelişimi, bölgede yaşayan yerel halk için birçok sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel değişimi beraberinde getirmektedir. Bu değişimlerden etkilenen yöre halkının, turizm gelişimine ilişkin olumsuz algı ve buna

paralel olarak olumsuz bir tutum geliştirmesi, turizmin gelişimini bozacak ve turistleri rahatsız edecek bir ortam oluşturabilir (Akova, 2006, 28).

Somuncu ve Okuyucu (2012, 38) yılında yapmış olduğu çalışmada yerel halkın, turizm gelişiminin ilk aşamalarında ekonomik faydalara öncelik verdiğini açıklamışlardır. Daha sonra, turizm faaliyetleri iyi planlanmayan bölgelerde oluşan çevresel ve sosyo-kültürel yıkımlar yerel halkın turizm hakkında olumsuz düşünmelerine neden olduğunu belirtmiştir.

Yeni açılan turizm destinasyonlarında salt yerel kültür ve kimliğe, çevresel değerlere ve yapısal bütünlüğe saygılı turizm geliştirme projeleri gerçekleştirmeye çalışmak, yerel halk farkındalığı, bilgisi ve desteğinden yoksun olduğu sürece büyük başarılar sağlamayacaktır (Duran ve zkul, 2012, 501)

İKİNCİ BÖLÜM

GİRESUN İLİ TURİZM POTANSİYELİ ve YAYLALAR

2.1. Giresun İlinin Tarihi

Giresun ili, Doğu Karadeniz Bölgesinde yer almaktadır. Mevcut idari alanı yakın tarihte oluşmuş Giresun'un, Kerasus kelimesinden türediği önemli kaynaklarda onaylanmıştır. Bununla birlikte 'Kiraz' veya 'Boynuz' kelimesinin anlamı hakkındaki tartışmalar somut bir netice göstermemiştir (İltar, 2016, 23).

Giresun ilinin antik ismi Kerasus 'un Yunanca kiraz anlamına gelen 'ceresia' kelimesinden geldiği düşünülmektedir. Diğer bir rivayet ise; şehrin üstünde bulunan yarımada ile ilgilidir. Yarımada'nın şekli boynuz benzemektedir ve Yunancada boynuz anlamına gelen 'keras' kelimesinden türediği belirtilmiştir (visitgiresun.com).

Giresun'un adı hakkında birçok araştırmacı, şehrin adının eski kaynaklarda da geçen "Kerasus" dan geldiğini yinelemiştir. Bölgedeki Türk hakimiyetinden sonra "Kerasus" adı Türkçe söylemin etkisiyle "Giresun" a dönüştüğü belirtilmiştir (Tekin ve Cantürk, 2017, 100). Muhtelif araştırmacılar ise 'Kerasus' adının bölgede bol miktarda yetişen kiraz meyvesinin söylenişinden kaynaklandığını açıklamışlardır (Bulut, 2018, 206).

Giresun ilinde, yerleşimin M.Ö 350 yıllarına dayandığını gösteren kaynaklar mevcuttur. Bölgenin ilk halkının eski Anadolu kavimleri olduğu ve M.Ö 2000 yıllarından beri yerleşimin olduğu bilinmektedir. Miletos kolonisi olarak kurulan ilin yunanca adı Kerasus'tur. M.Ö 183'te Pontus kralı Pharnakes tarafından zapt edilmiştir. Savaş döneminde harp olan şehrin yerine 2 km doğusundaki yarımada üzerine yenisi kurularak Pharnakeia adı verilmiştir. Günümüzde ki Giresun şehrinin olduğu yerdir. M.Ö 172 yılında Roma hakimiyetine geçmiştir ve tekrar Kerasus ismini almıştır. Pontus ve Roma arasında el değiştiren şehir, Roma imparatorluğunun bölünmesiyle M.S 395 yılında Doğu Roma İmparatorluğuna geçmiştir (visitgiresun.com).

Kentin Türkleşmesi, 1461'de Fatih Sultan Mehmet'in Trabzon'u fethi ile gösterilmiştir. Giresun'un bu tarihte Osmanlı Devleti'ne katıldığı doğrudur. Fakat

Giresun'un Türkleşmesi 1397 yılında Bayramlı Çepni Türkmen Bey Emir Süleyman Bey'in Giresun'u fethettiği zaman gerçekleşmiştir. Bu yanlış görüş nedeniyle Giresun'da kendi adını taşıyan bir eser bulunmamaktadır (giresun.gov.tr).

2.2. Giresun İli Ekonomik Yapısı

Giresun, sanayi sektörü gelişmemiş illerden biridir. Kentin ekonomisi, fındık tarımına bağlıdır. Dağlık ve engebeli arazi yapısına sahip olduğu için tarla ve bahçe alanları dardır. Nüfusun çoğalması, miras paylaşımları gibi etkenler, tarıma bağlı ailelerin geçimini zorlaştırmıştır. Bunun yanı sıra fındık üretiminin her yıl değişiklik göstermesi, geçim kaynağı fındık olan insanları, olumsuz bir şekilde etkilemekte ve sıkıntıya sokmaktadır (ktb.gov.tr).

Karadeniz Bölgesinde yaygın olarak yetiştirilen fındık, Giresun kenti için hayati öneme sahiptir. İstihdam sağlamak amacıyla farklı iş sahalarına yatırım gerçekleşmemiştir. İnsanlarının önemli bir kısmı geçimini fındıktan sağlamaktadır. Sınırlı bir alanda ve tek ürüne bağlı yapılan tarım için ikame bir ürün yetiştirilmesi için ortam yaratılmamıştır. Türkiye ve Karadeniz Bölgesinin ortalamasının üstünde nüfus gelişimi gösteren Giresun kentinde, göç zorunlu bir hal almıştır (Gülşen, 2014, 1).

Aktif nüfusun çalıştığı sektörlerle göre Giresun ili, Türkiye geneli ile kıyaslandığında, Giresun kentinde ilk sırada tarım sektörü, ülke genelinde ilk sırada; hizmet sektörü yer almaktadır. Tarım, kentte en önemli geçim kaynağı ve ekonomik faaliyettir (Şenol, 2015, 216).

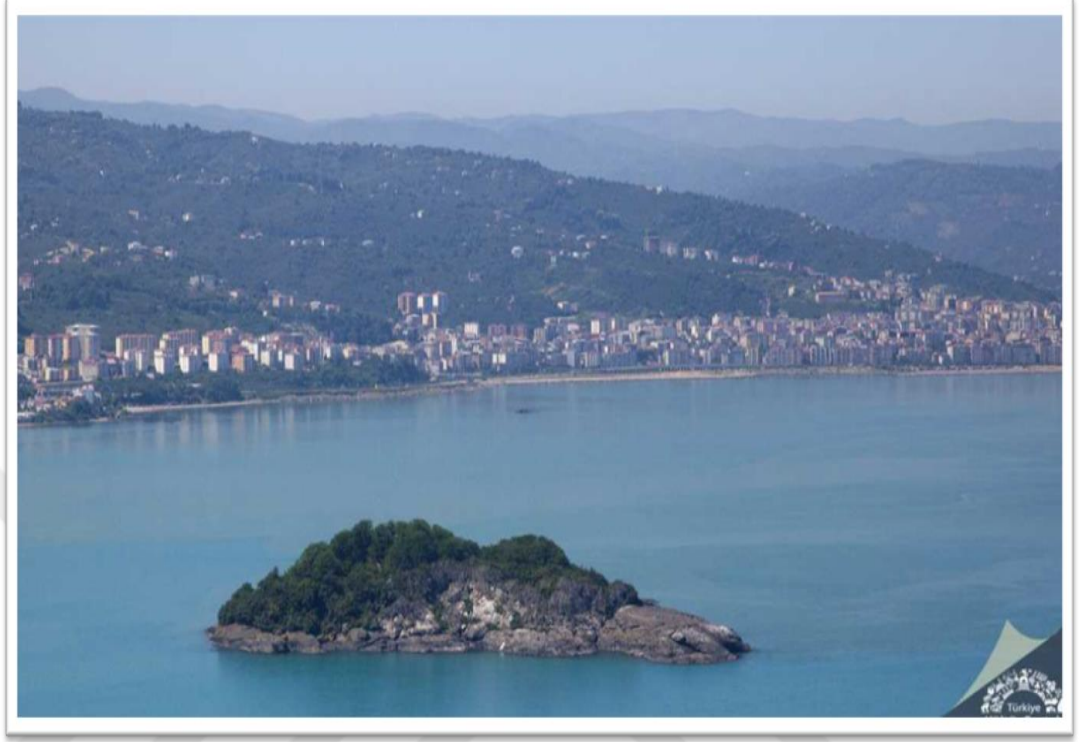
2.3. Giresun İli Turizm Alanları

Giresun; yaylaları, yakın ve geçmiş tarihin izlerini taşıyan eserleri ile doğaseverlerin, sanat-tarih meraklılarının ziyaret etmek isteyeceği bir ildir (visitgiresun.com). Giresun ilinde bulunan turistik kaynakları doğal ve beşeri turistik çekicilikler olarak iki başlık altında toplanabilir.

2.3.1. Doğal Çekicilikler

2.3.1.1. Giresun Adası: Giresun ilinin önemli bir turizm destinasyonudur. Doğu Karadeniz bölgesinde üzerinde, insanlara yaşamlarını idame ettirme imkanı veren tek adadır. 40 dönümlük bir alana sahiptir bunun yanı sıra, içinde pek çok çeşitte kuş

yaşamaktadır. Yaz aylarında yerli ve yabancı turistler tarafından ziyaret edilmektedir (Bekdemir ve Elmacı, 2011, 39-40).

Şekil 1: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/giresun-adasi>

2.3.1.2. Şahin Kayası: Şahin kayalığı adıyla tanınmaktadır. Giresun'un Keşap ilçesinin Karabulduk beldesinde Armutdüzü köyünde yer almaktadır. Kayalık üzerinde ağaç ve bitkilerle doğal Türkiye haritası görünümü oluşmuştur. Şahin kayalığı 1. Doğal sit alanı ilan edilerek koruma altına alınmıştır. Dünya'da ve Türkiye'de ender bulunan bu oluşum turistleri cezbedecek potansiyele sahiptir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 70). Araştırmacılar, turistleri cezbetmesi açısından değerlendirilmesi gerektiği görüşünde bulunmuşlardır. Bununla birlikte doğal oluşmuş Türkiye haritası oluşumunun görülebileceği yere seyir terasları ve oturma alanlarının yapılması için peyzaj çalışmalarına yer verilmesi gerektiği önerisinde bulunmuşlardır.

Şekil 2: <https://kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/sahan-kayasi-dogal-turkiye-haritasi-kesap-lcesi>

2.3.1.3. Gedikkaya: Giresun ilinin doğusunda, kartal gagasına benzeyen görünümüyle dikkat çekmektedir. Genel yapısıyla Giresun kalesiyle benzerlik göstermektedir. Yükseltisi 200 metrenin üzerindedir. Kenti seyretmek ve fotoğraf çekmek için oldukça uygun bir alandır (ktb.gov.tr).

Şekil 3: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/giresun-adasi>

2.3.1.4. Gelin Kayası: Kente gelen yerli ve yabancı turistler için önemli bir durumdadır. Giresun il merkezinde bulunmaktadır. Taş bir doğa harikası görünümündedir. Zaman içinde, doğal olaylarla birlikte insan yüzü şeklini almıştır. Giresun valiliği tarafından seyir terasları ve peyzaj çalışmaları yürütülmektedir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 71-72).

Şekil 4: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/gelin-kayasi>

2.3.1.5. Yedi Değirmenler ve Mağarası: 2013 yılında tabiat parkı ilan edilen mağara, kültürel ve doğal kaynaklar açısından, Giresun ili için önemli bir turizm destinasyonudur (giresun.gov.tr). Yedi değirmenli mağarası 2006 yılında ortaya çıkmıştır. Espiye ilçesinin merkezinde bulunmaktadır (Bekdemir ve Sezer, 2016,74).

Bu mağara çeşitli faaliyetler için uygun potansiyele sahiptir. Bunlar; rekreasyonel, sportif aktiviteler, bilimsel çalışmalarla ilgili geziler, hem de sağlık turizmi açısından değerlendirilebilir. Mağaranın içinde bulunan yüksek nem, astım hastalarının tedavi edilmesine olanak sağlayabilir. Mağaranın içerisinde bulunan çeşitli taşlar, yer altı suyu dikkat çeken görüntüsüyle mağara gezileri açısından değerlendirilebilecek turizm cazibesidir (Bekdemir ve Sezer, 2015, 57).

Şekil 5: <http://www.giresun.gov.tr/yedi-degirmenler-tabiat-parki>

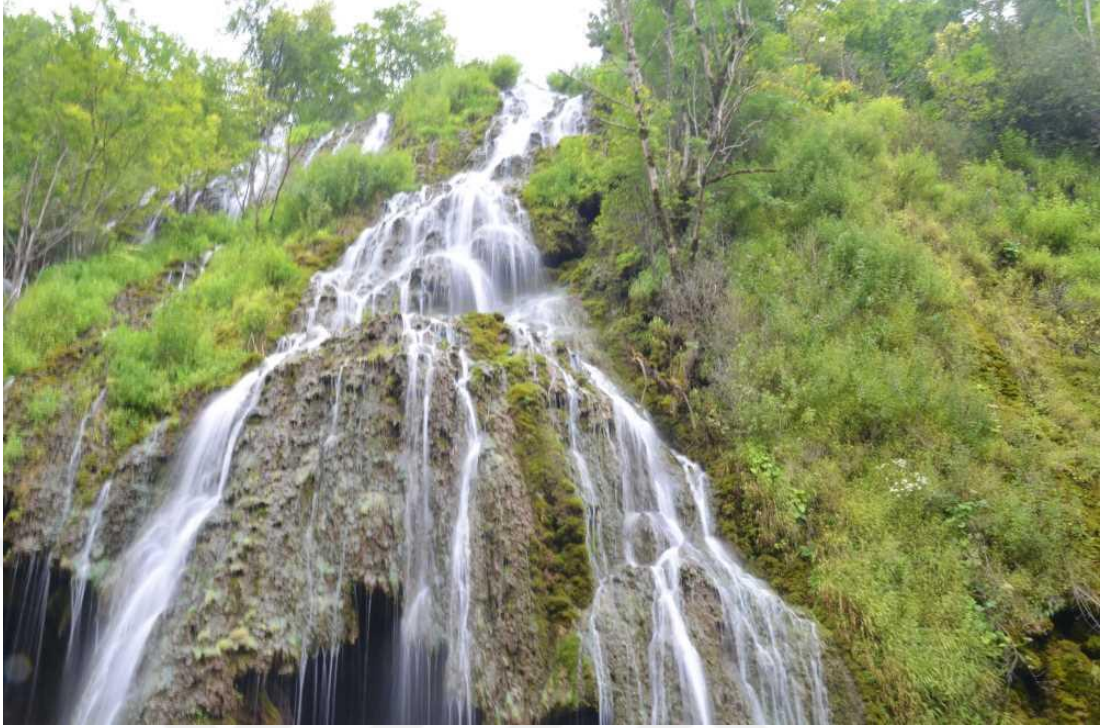
Şekil 6: www.giresun.gov.tr/yedi-degirmenler-tabiat-parki

2.3.1.6. Ağaçbaşı Tabiat Parkı: Giresun Merkez’e bağlı İnişdibi beldesinde bulunmaktadır. Manzarası, bitki çeşitliliği, yaban hayatı açısından önemli bir yerdir. Zengin bitki çeşitliliği ile botanik turizm, yaban hayatı gözlemciliği, bilimsel çalışmalar açısından yürüyüş, doğa yürüyüşü gibi ekoturizm faaliyetleri açısından zengin bir turizm destinasyonudur. 2010 yılında tabiat parkı ilan edilmiştir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 96).

Şekil 7: <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-275639/agacbasi-yaylasi-tabiati-parki.html>

2.3.1.7. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı: Travertenleri, mağaraları, ormanları, şelaleleri ve zengin flora ve faunasıyla çekici ortamlara sahip olan turizm cazibesidir. Doğal özellikleriyle ön planda olan destinasyon, kültürel ve tarihi açıdan zengin bir turizm çekim merkezi durumundadır. Türkiye ve Giresun için önemli turizm potansiyeline sahiptir. Kuzalan Tabiat Parkı doğal özellikleri başta olmak üzere kültürel ve tarihi açıdan sahip olduğu turistik çekicilikler yönüyle gerek ülkemizin ve gerekse Giresun ili için oldukça zengin bir potansiyel meydana getirmektedir (Koday, Kaymaz ve Kaya, 2018, 131).

Şekil 8: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/dereli-kuzalan-selalesi>

2.3.2. Beşeri Çekicilikler

2.3.2.1. Giresun Kalesi: Kuzey yönüne dönük U şeklinde kurulan kale, kenti ikiye bölen yarımada üzerine kurulmuştur (Bekdemir ve Sezer, 2016, 105). Denizi ve karayı hâkimiyeti altında tutabilecek bir noktadadır. Giresun kalesinin, kuruluşu ve yerleşmesi hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır. Muhtelif kaynaklardan bazıları, Kerasus adlı yerleşim yerinin (Kale), M.Ö 670 de Karadeniz Bölgesinde koloniler kuran Miletoslar tarafından inşa edildiğini belirtmişlerdir. Araştırmacılar tarafından genel kabul gören görüş ise, M.Ö 183’de bölgeyi ele geçiren Pontus Kralı 1. Farnakes Sinop’u aldıktan sonra kaleyi kurduğu yönündedir. Giresun Adası ve Giresun Kalesinde aynı dönemde yerleşim başladığı düşünülmektedir. Ada’da yapılan kazı çalışmalarında bulunan arkeolojik döneme ait eşyalar, M.Ö 1050-600 kadar inmektedir. Kalenin, Türklerin eline ne zaman geçtiği bilinmemektedir (ktb.gov.tr).

Tarihsel yapıtlardan önemli bir turistik cazibe olan Giresun Kalesi, I. derece arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir (Bekdemir, 2000, 266). Antik çağlardan beri; askeri, ticaret, yerleşim gibi alanlardan önemli amaçlara hizmet etmiştir (Aydın, 2012, 49).

Geçmişten günümüze değerini koruyan, önemli turistik destinasyonlardan biri olan Kale kent merkezinden yürüme mesafesindedir. Araştırmacılar tarafından tarihi ve rekreasyonel açıdan ehemmiyeti belirtilmiş ve gerek alt yapı, gerek görsel anlamda çalışmaların gerçekleştirilmesi düşünüldüğü belirtilmiştir (Bekdemir, 2000, 266). Şehri kuş bakışı izlemek isteyenler için önemli bir yerdir. Yöre insanları tarafından bahar-yaz aylarında mesire alanı olarak işlev görmektedir.

2.3.2.2. Eynesil (Korolla) Kalesi: Kayalık bir yarımada üstünde inşa edilmiştir. Yapımıyla ilgili akademik kaynak mevcut değildir fakat Romalılardan kaldığı güncel kaynaklarla doğrulanmıştır. 2001 yılında kısmen restore edilmiştir (ktb.gov.tr) Kale’de çeşitli mağaralar bulunmaktadır. Gezilip, görülebilecek önemli tarihi eserler arasında yer almaktadır (Bekdemir ve Sezer, 2016, 111).

2.3.2.3. Tirebolu (Saint Jean) Kalesi: Eski dönemlerde ki ismi Sain Jean olarak anılmakta olan kale, İlçe merkezinde bulunmaktadır. Kaleye giriş tek kapıdan 120 basamaklı merdiven sonrası yapılmaktadır (ktb.gov.tr).

2.3.2.4. Şebinkarahisar Kalesi: Kalenin ne zaman yapıldığı hakkında bilimsel kazı ve bilimsel çalışma mevcut olmamakla birlikte, Hellenistik Dönem ’de Pontus Krallığına ait olduğu belirtilmiştir. Şehre hâkim olan bir kayalık üzerine, ilçe merkezine kurulmuştur. İç kale daha sağlam kalmıştır. 1915 yılında yapılan Ermeni İsyanıyla birlikte dış surlar tahrip edilmiştir. Kale çeşitli ve zorunlu onarımlardan geçmiştir. 1515 yılında Murat Bey, 1622’de Abaza Mehmet Paşa tarafından çıkarılan isyanlarının bastırılması esnasında tahribat oluşan Kale de bu dönemde onarım yapılmıştır. 1915 yılında Ermeniler kaleyi askeri üs olarak kullanmışlardır. Bu direnişte top atışlarıyla kale zarar görmüştür ve bu tahribattan sonra kullanılmamıştır (Danık, 2004, 60).

2.3.2.5. Andoz (Anduz) Kalesi: M.Ö 1300 yıllarında inşa edildiği tahmin edilmektedir. Espiye ilçe girişinde bulunan, Yağlıdere deresinin kenarında sivri bir tepe üstüne inşa edilmiştir. 30.11.1990 tarihinde Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını koruma kurulunca koruma altına alınmıştır. Surlarla çevrili olan kaleye ulaşım, kuzeyinde bulunan yol ile sağlanmaktadır (kulturportali.gov.tr). Tarihsel çekiciliği,

çevreye hakim olan konumu ve manzarasıyla ziyaretçiler tarafından rekreasyonel amaçlı kullanılmaktadır (Bekdemir ve Sezer, 2016, 110).

2.3.2.6. Bedrama (Bedreme) Kalesi: Tirebolu ilçesinin 8 km güneyinde bulunan Örenkaya köyünde bulunmaktadır. Deniz kıyısına ve Harşit vadisine hakim bir noktaya inşa edilmiştir. Kalenin ne zaman yapıldığı hakkında bilgi yoktur fakat ortaçağ yapısı olduğu hakkında görüşler mevcuttur (ktb.gov.tr).

2.3.2.7. Avarak Kalesi: Kelkit havzasını kontrol eden ehemmiyetli bir noktada bulunmaktadır. Horosan harcı ve düzleştirilmiş taşlar ile inşa edilmiştir. Alucra ilçesine sınır olan Sarıçiçek Dağlarının 5 km kuzeyinde yer almaktadır. Kalenin Doğu-Batı ve Kuzey yönlerinde verimli tarım arazileri vardır (Kaymakçı, 2019, 172). Çamoluk ilçesinde bulunan Avarak Kalesi, ilçenin önemli tarihi eserlerindendir. Kaleye ulaşım şehir merkezinden, ilçeye hareket eden araçlarla sağlanabilmektedir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 108).

2.3.2.8. Giresun İlinde Bulunan Diğer Kaleler: Veran Kalesi, Arda Kalesi, Öksün Kalesi, Kaledere Kalesi, Kuşluhan (Kuşdoğan) Kalesi, Andon (Dandı) Kalesi, Şaban Kalesi, Bende hor (Mendehorya) Kalesi, Hisar Kalesi (Bekdemir ve Sezer, 2016, 105-115).

2.3.3. Tarihi Turistik Çekicilikler

2.3.3.1. Giresun Müzesi (Gogora Kilisesi): Gogora kilisesi adını bulunduğu mahalleden almıştır. Rumlar tarafından, 18. Yüzyılın ortalarında yapılmış, mübadele yıllarına kadar kilise görevi görmüştür. Yıllar içinde çeşitli şekillerde kullanılan müze; 1924-1948 yıllarında hizmet vermemiş, 1948-1967 yılları arasında cezaevi olarak kullanıma açılmış 1982 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından restore edilmiş 1988 yılında müze olarak hizmet vermeye başlamıştır (Işık, 2007, 123). Giresun Müzesi, geçmiş medeniyetlerin kültür ve yaşayış izlerini merak edenler için önemli bir yerdir. Yerli ve yabancı insanlar tarafından ziyaret edilmektedir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 127).

2.3.3.2. Atatürk Evi Müzesi: Mustafa Kemal Atatürk'ün 12 Eylül 1924 tarihinde Giresun'un Şebinkarahisar ilçesine geldiğinde konakladığı evdir. İlçe

merkezinde bulunan bina iki katlı sade bir yapıdadır. Binanın ne zaman yapıldığı hakkında kesin bilgi yoktur fakat 20.yüzyılın başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir. Atatürk' ün Şebinkarahisar' a gelişinin 58. yıldönümünde Atatürk Evi ve Müzesi olarak ziyarete açılmıştır (kulturportali.gov.tr).

2.3.3.3. Katolik Kilisesi: İl merkezinde bulunmakta olan tarihi yapı, tescilli kültür varlığıdır. Rumlar tarafından 19. yüzyıl'ın sonlarında inşa edilmiştir. Bölgede yaşayan Rumlara 1924 yılına kadar hizmet vermiş, 1986 yılında koruma altına alınmış ve tescillenmiştir. Restorasyonu yapıldıktan sonra 2001 yılında Çocuk Kütüphanesi olarak hizmet vermeye başlamıştır (Işık, 2007, 125). Tarihsel çekiciliği, dikkat çeken mimarisiyle önemli dini yapı niteliğindedir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 180).

2.3.3.4. Şebinkarahisar Meryemana Manastırı: M.S 2. yüzyıldan beri kullanılmaktadır. İlçede bulunan Sarıyer Köyü, Kayadibi mahallesinde bulunmaktadır. Roma döneminde 200 yıl boyunca yasaklanmıştır. Hristiyan din adamları buradaki manastır gibi kayalık içindeki alanlara çekilip ibadetlerini yapmışlardır. Bu dönemdeki din adamlarına hizmette bulunmuştur. Muhtelif kaynaklarda, manastırın kuruluşu 481-490 yıllarında gösterilmiştir. 19. yüzyıldan kalıntıları içinde barındıran manastır Osmanlı döneminde parlak bir dönem yaşamıştır. Manastır Ortaçağlarda yapılmıştır daha sonra yanarak tahribata uğramış 19. yüzyılda tamamen onarıldığı çeşitli kaynaklarda belirtilmiştir. 1940'lı yıllarda Ağustos ayının, 26-28 günlerinde Gümüşhane, Trabzon, Giresun, Ordu ve diğer çevre illerden Rumlar tarafından ziyaret edilerek, 3 gün boyunca ibadet yaptıkları belirtilmiştir. Mimari ve konumu bakımından Trabzon 'da bulunan Sümela Manastırını andırmaktadır (ktb.gov.tr).

2.3.3.5. Meryemana Manastırı: Giresun Merkez' de bulunmakta olan bir kaya kilisesidir. Hristiyanlığın yayılmaya başladığı dönemlerde yapıldığı düşünülmektedir. 2013 yılında Restore edilmiş ardından ziyaretçilere açılmıştır. İnanç turizmi açısından değerlendirilebilecek turizm çekiciliğidir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 181).

2.3.3.6. Tarihi Camiler: Geçmişten beri insanların ibadetlerini yapmak için belli mekanları bulunmaktadır. Bunlara örnek olarak; Hristiyanlar Manastır ve Kilise, Yahudiler Havra ve Sinagoglarda ibadetlerini yerine getirmektedirler. İslam dininde

ise camiler diğer dinlerden farklı olarak sadece ibadet yeri olarak algılanmamış, toplumun özünü de ortaya koyduğu için ayrı bir ehemmiyetle yapılmışlardır. Osmanlı ve Selçuklu döneminde inşa edilen camiler dikkat çekici bir güzellikle ortaya çıkarılmışlardır. Günümüzde hala önemini koruyan tarihi camiler hem ibadet hem de ziyaret etme amacıyla pek çok kişide hayranlık bırakmaktadır (Bekdemir ve Sezer, 2016, 156).

2.3.3.7. Hacı Hüseyin Cami: Hacı Miktat Ağa tarafından 1661 yılında inşa ettirilmiştir. 1841 ve 1889 yıllarında onarılmıştır. Giresun kenti merkezinde yer alan cami, mimarisiyle dikkatleri çeken yapılardandır. 1986 yılında Kültür varlığı olarak tescil edilmiştir (visit.giresun).

2.3.3.8. Fatih Cami: Fatih Sultan Mehmet Şebinkarahisar'a gelişiyle inşa edilmeye başlandığı ve beş yıl sürede tamamlandığı kaynaklarda gösterilmektedir. Ahşap olarak inşa edilen cami, iki kez yandıktan sonra taş malzeme ile iyileştirildiği belirtilmiştir (ktb.gov.tr).

2.3.3.9. Kale Cami: İl merkezinin Kale mahallesinde bulunmaktadır. Kitabesinde aynı konumda ikinci kez yaptırıldığı yazmaktadır. 1830 yılında yazılan yazıtta, Dizdarzade Emetullah Hanım tarafından inşa edildiği ifade edilmiştir. 1912 yılında yazılan yazıtta ise, Sarı Mahmutzade Mustafa Efendinin Oğlu Eşref Bey tarafından yaptırıldığı belirtilmiştir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 157).

2.4. Türbeler

2.4.1. Seyyid Vakkas Türbesi: 1888 yılında Rizeli Mehmet Ali Bey tarafından inşa ettirilmiştir. 19. Yüzyıl'ın Osmanlı mimarisinin Kümbet özelliğini taşımaktadır. Giresun'un fethinde şehit olmuş ve şehit edildiği yere defnedilmiştir (kulturportali.gov.tr). Seyyid Paşa, Giresun tarihinde ismi çok duyulmamış 17. yüzyıl başlarında şehre hakim olan Osmanlı idarecilerinden biridir. İlde bulunan Kapu Caminin ilk kurucusu olduğu bilinmektedir. Mezarı Kapu Cami yakınında bulunmaktadır, peygamber sülalesine mensup olanlar için kullanılan Seyyid unvanının da tesiriyle yöre insanların arasında efsaneleşerek Seyyid Vakkas'a dönüştürülmüştür (Emecen, 2008, 77).

2.4.2. Şeyh Kerameddin Türbesi: 16. yüzyıl sonları ile 17. Yüzyıl ilk yarısında hayat sürmüş olan Şeyh Kerameddin önemli tarihi karakterlerdendir. Giresun kentinde ilim ve irşad hizmetleri vermiştir. 1609 yılında, koruyucusu Seyyid Mehmet Paşa'nın idamıyla ilde bulunan Boztekke köyüne yerleşmiş ve bu köyde vefat etmiştir (Fatsa, 2017, 47).

2.4.5. Diğer Türbeler: Şeyh Yakup Halife Türbesi, Seyyid Mahmut Çağırğan Baba Türbesi, Hacı Hasan Efendi Türbesi, Folbaba Türbesi, Hacı Mustafa Türbesi, Şeyh Hamza Türbesi, Şeyh Aziz Efendi Türbesi, Şeyh İdris Türbesi, Pir Aziz Türbesi, Şeyh Süleyman Türbesi, Şeyh Sinan Türbesi, Hasan Şeyh Türbesi, Hacı Abdullah Halife Türbesi ilde bulunan türbelerdendir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 169-177).

2.5. Köprüler: Giresun ilinde 46 civarında tarihi köprü yer almaktadır. Bunlardan bazıları tescilli bazıları ise tescil edilmemiş tarihi kemer köprüleridir. Tescil edilen köprüler;

İl Merkezinde bulunan, Yavşan Köprüsü, Gıdır Köprüsü, Tekke Köyü Köprüsü (ktb.gov.tr). Bulancak ilçesinde bulunan; tescil edilmiş köprüler; Ezedin Köprüsü, Küçük köprü. Dereli İlçesinde 5 adet kültür varlığı olarak tescil edilmiş köprü bulunmaktadır. Bunlar; Taş Köprü, Çifteler Kemer Köprüsü, Çifteler Köprüsü Pınarlar Köprüsü, Tamdere Köprüsü. Eynesil İlçesinde bulunan; Ören Köyü Köprüsü, Belen Köyü Köprüsü, Çağlanbaşı Köprüsü. Görele'de bulunan; Hamzalı Köprü, Hayduğdere Köprüsü, Esenli Köprüsü, Hıdırgeçidi Köprüsü, Kadı Köprüsü. Keşap İlçesinde bulunan; Çamlıca Köprüsü, Halkalı Köprüsü, Karabulduk Köprüsü, Yivdincik Köyü Kemer Köprüsü. Şebinkarahisar'da bulunan; Satlar Köprüsü, Tamzara Köprüsü, Asarcık Köprüsü. Yağlıdere ilçesinde tescil edilmiş 14 adet köprü bulunmaktadır. Bunlar; Ağa Köprüsü, Çağlayan Köyü Köprüsü, Üçtepe Köprüsü, Ortaköy Köprüsü, Hisarcık Kemer Köprüsü, Çatak Köyü Köprüsü, Emredin Köprübaşı Köprüsü, Emredin Çukur Mahalle Köprüsü, Harava Köprüsü, Karakoç Köprüsü, Kızıllar Mahallesi Köprüsü, Sevinç Köprüsü, Tepsi Köprü, Yemişgen Köprüsü, Zabunlu köprüsü (Bekdemir ve Sezer, 2016, 129-135).

2.6. Kültürel Çekicilikler:

2.6.1. Festivaller: Festival ve şenlikler, yapıldığı alanda (uluslararası, ulusal, bölgesel, yerel) sembol haline gelmiş ve devamlı olarak yapılarak gelenekselleşip, toplumun hafızasına kazınmış etkinliklerdir. Festivaller, yapılacak alanın veya ürünün tanıtımına katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte festival turizmine de zemin hazırlamaktadır. Bazı yörelerde festivaller gerçekleşirken insanlar ürün veya konu alanından çok yapılacak aktivitelere yönelebilmektedir. Yerel yönetimler içinde, festival ve şenlikler önemli tanıtım organizasyonu olarak değerlendirilmektedir. Giresun ilinde 'de önemli günlerde çeşitli etkinlikler düzenlenerek, yöresel festivaller kutlanmaktadır. Bunlar; Aksu şenlikleri, Mart Bozumu, Hıdırellez Şenlikleri, Alucra Ekin Şenliği, Tirebolu Fındık Festivali, Kuş Dili Festivali, Çamoluk Bal Festivali gibi pek çok yöresel festival yapılmaktadır (Sever, 2019, 785-790).

2.6.2. Mart Bozumu: Mart Bozumu, Mart Kırma, Yılbaşı Tutmak, Mart Dutması, Mart bozması gibi çeşitli isimlerle kutlanmaktadır. Giresun ve ilçelerinde daha çok Mart Bozumu tabiri kullanılmaktadır. Sabah erken kalkılır ve sabah namazı kılındıktan sonra dere ve denizden su alınıp eve girilir ve su bazı yerlere serpiştirilir. Bu günde eve ayağı uğurlu olduğuna inanılan kişilerin gelmesi beklenir. Rastgele geliş gidiş yapılması istenmemektedir. Genelde önceden ayağının uğurlu olduğu inanılan biri çağırılır eğer bu kişi yoksa günahsız olduğu kabul edilmiş bir çocuğun eve gelmesi sağlanmaktadır. Çocuk eve girerken Martinizi bozuyorum, hayırlı olsun der, ev halkı tarafından ikramlar sunulur. Yöre halkı hamur ve yoğurt mayalarını tazeler nedeni ise yeni yılın bereketinin artacağına inanılmaktadır (Gökdağ ve Tekin 1998, 417).

2.6.3. Mayıs Yedisi (Aksu Festivali): Her yıl Mayıs'ın 7'sinde Miladi takvimde 20 Mayıs'a denk gelmektedir. 1977 yılına kadar Mayıs yedisi adıyla bu tarihten sonra Aksu Şenlikleri adıyla kutlama yapılmıştır. 1992 yılı başında alınan yeni kararlar geniş kitlelerle, sosyal ve kültürel ilişkilerin sağlanması ve sürekliliği amaçlanmıştır. Bu nedenle adının 'Uluslararası Karadeniz Aksu Festivali olmasına karar verilmiş ve kabul edilmiştir. 20 Mayıs günü Giresun ilinin Doğusunda yer alan Aksu deresinin deniz ile birleştiği yerde yöre insanları bir araya gelir. Hastalar, çocuğu olmayanlar, dertliler, dilekleri olanlar Aksu Deresinin kıyısına gelir, dilek dileyip yedi çift, bir tek taşı suya atarlar (giresun.gov.tr). Aksu mahallinde yapılan bu törenler üç

ana bölümden oluşur. Bunlar; Sacayaktan geçme geleneği, Dere taşıma geleneği, Ada'nın etrafını taşıma geleneği.

Etkinliklere katılımın az olması bölgenin ve bölge halkının, sosyal ve ekonomik gelirini olumsuz anlamda etkilemektedir. Katılımın arttırılması için reklam, tanıtım çalışmalarının verimli bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir (Pahlı ve Turpcu, 2019, 2743).

2.6.4. Kuşdili Şenliği: Doğu Karadeniz Bölgesinde 10.000'e yakın insanın ıslık diliyle iletişim kurabildiği sanılmaktadır. Giresun ilinde Çanakçı ilçesi, Tirebolu, Görele, Eynesil ilçelerinde ve söz konusu ilçelere bağlı olan köylerde ıslık dili kullanılmaktadır (giresun.gov.tr). Festivalin yanı sıra Kuşdilinin yaşatılması ve gelecek kuşaklara da aktarılması amacıyla çalışmalar yapılmaktadır. 2009 yılında 'İnsanlığın Somut Olmayan Kültür Mirası' adı altına UNESCO tarafından tescil edilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığına başvurulmuştur. Türkiye tarafından UNESCO'ya 'İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası için 'Temsili' ve 'Acil Koruma Gerektiren' adıyla iki liste sunulmuştur. Bununla birlikte Kuşdili 'Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras' listesine girmiştir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 207).

Giresun'da bulunan doğal turistik kaynaklar, nitelik ve nicelik yönüyle incelendiğinde oldukça önemli rezervlerin bulunduğu gözlemlenmiştir. Giresun manzarası, bol temiz havası, dağları, yaylaları, mağaraları, adası, gölleri ile dikkat çeken doğal güzelliklere sahip bir ildir. Bunlarla birlikte ormanlarda bulunan zengin flora ve faunasıyla doğaseverler için önemli bir destinasyondur (Bekdemir ve Sezer, 2016, 57).

Giresun ilinin doğu ve batısında sahiller, birbirleriyle bağlantılı plajlar, tarihi varlığı bilinen tescilli pek çok kültürel yapı bulunmaktadır Zengin maden suyu kaynaklarına ev sahipliği yapan yerlerin başında İnişdibi Beldesi, Dereli Pınarlar köyü, Alucra Aktepe köyü gelmektedir. Klima etkisi olan bol oksijenli yaylaları, zengin bitki örtüsüne sahip ilde kamp, doğa yürüyüşü, tırmanma, bisiklet gibi çeşitli doğa sporları gibi turizm faaliyetleri potansiyeli vardır (Gök, 2020, 32).

Doğal ve tarihi değerler bakımından turizme uygun olan kentte kıyı turizmi, iklim koşulları nedeniyle gelişme gösterememiştir. Zengin bir kültürel birikime ve coğrafyaya sahip olan kentte geliştirilebilecek turizm çeşitleri; Ekoturizm, yeşil turizm, kırsal turizm, kültür turizmi, yayla turizmi, çiftlik turizmine örnek verilebilir (Gökçe, 2006, 28).

2.7. Yayla Turizmi ve Yayla Kültürü

Tekin (2016, 1096) yılında yapmış olduğu çalışma' da yayla turizmini şu ifadelerle açıklamıştır; insanların tatil anlayışının alışılmadık şekilde; bol oksijen, doğal kaynak suyu ve temiz havadan istifade etmek isteyenlerin bu doğal alanlara yapmış olduğu gezilerdir.

Yayla turizmi; şehir insanının doğayla buluşması ve farklı kültürel zevklerin yaşanmasına olanak sağlayan turizm türüdür (Kozak ve Bahçe, 2012, 187).

Yayla; yaz mevsiminde insanların geçici olarak; hayvan otlatmak, kışlık ot hazırlamak, tarım ürünleri yetiştirmek amacıyla ikamet ettikleri kırsal yerleşmelerdir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 246).

Haberal (2011, 43) yılında yapmış olduğu çalışmasında, yayla ve yaylacılık kavramını şu şekilde tanımlamıştır; kırsal kesimde yaşayan insanların, dinlenme, eğlenme, hayvanlarını otlatmak gibi nedenlerle orman ve orman üst sınırının üzerindeki vadilerde kurulmuş yerleşim yerlerine 'yayla' denir. Yılın belirli aylarında, insanların ekonomik açıdan gelir elde etmek, kışlık yiyeceklerini hazırlamak amacıyla hayvanlarını rakımı yüksek vadilere çıkararak, belirli süre orada kalmalarını 'yaylacılık' olarak tanımlamıştır.

Yılın belirli dönemlerinde yaylalara çıkmak, Türk kültüründe ve Türkiye'de asırlardır devam eden bir gelenektir. Geleneksel yaylacılık aktivitelerinin devam ettiği yerlerde, yaylacılığın sayfiye (yazlık) anlamı, ikinci planda kalmaktadır. Yaylalara çıkmak bölge halkı açısından doğal ve ekonomik amaçların yanında kültürel ve sosyal özellikleri de içermektedir. Geleneksel yaylacılık anlayışı; hayvan otlatmak, tarımsal faaliyetler gibi nedenlerle gidilen köyden uzak, köye sosyo-ekonomik açıdan bağlı geçici yerleşmeler olarak açıklanabilir. Günümüzde ise; organik ürünlerle beslenme,

temiz hava, sakin yaşam, gürültü vb. kirliliklerden uzaklaşma gibi nedenlerle yapılan eğlenme ve dinlenme amacıyla gidilen yerler olarak ifade edilmektedir (Oral, 2010, 5).

2.7.1. Dünyada Yaylacılığın Gelişimi

Yaylacılığın temeli M.Ö 1700'de atılmıştır ve o dönemlerdeki yaylacılık günümüz yaylacılığın tersi durumundadır. İnsanlar o dönemlerde yaşantılarını yaylalarda geçirmekte ve alçak alanlarda ikame etmek tercih edilmeyen bir durumdur. Vadilerde yaşam şartlarının iyileşmesi, tarımsal faaliyetlerin gelişim göstermesiyle insanlar yüksek alanlardan vadilere yerleşmişlerdir. Ancak kendilerine ait olan mülkiyet alanını terk etmemiş ve günümüz yaylacılığın ve dağ ekonomisinin temelini oluşturmuşlardır. Dünya'da ve Türkiye'de yaylacılık faaliyeti değişen insan ihtiyaçları, ekonomik gelir elde etmek gibi çeşitli nedenler doğrultusunda bugün ki halini almıştır (Kızılırmak, 2006, 6).

2.7.2. Türkiye'de Yaylacılığın Gelişimi

Türkiye'de yaylacılık faaliyetlerine ait ilk bilgiler, Osmanlı Arşiv kayıtlarında mevcuttur ve bu kayıtlarda yaylalar metruk arazi olarak belirtilmiştir. Yaylacıların yılın belirli dönemlerinde kullandıkları alanlar olarak da tanımlanabilir (Şakar ve Kuruca, 2019, 144).

Türkiye, iklimi, coğrafi çeşitliliği ile pek çok yerli ve yabancı turist için çekim merkezidir. Karadeniz bölgesi, dağlık alanları, iklimi, yeryüzü şekilleri ile yayla denilince akla ilk gelen turizm destinasyonlarından biridir (Çelenk, 2020, 1).

Yaylalar ve yaylacılık Türk kültüründe ve sosyal hayatında önemli bir konumdadır. Yaylalar üretim merkezi olmasının yanı sıra, mesire alanı, doğal yaşam, sağlıklı yaşam alanı olarak da varlığını sürdürmektedir. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde yaylacılık faaliyetlerinin devam ediyor olması ve insanlar için geçim kaynağı olması, yaylacılığın öneminin devam edeceğini belirtmektedir (Can, 2015, 5).

Kuzey Anadolu Dağları, Toros dağları yakınlarında çok sayıda yayla bulunmaktadır. Anadolu insanı tarafından yüzyıllardır yapılan yaylacılık faaliyeti eski bir gelenektir. Bu insanlar için bir ritüel haline gelmiş olan durum; ilkbahar aylarında

ve Haziran ayından, Ağustos ayının sonuna kadar yaylacılık geleneğini sürdürmektedirler (Bekdemir ve Sezer, 2016, 247).

Bekdemir ve Sezer (2016, 247) yılında yapmış olduğu çalışmasında; Türkiye'nin dağlık alanları ve yaylalarıyla, yayla turizmi açısından dikkatli ve özenle geliştirilmesi gerektiği görüşünde bulunmuşlardır.

Türkiye'de alternatif turizm çeşitleri kapsamında değerlendirildiğinde yayla turizminin günümüze kadar yeterince gelişmemesinin sebebi; alt yapı yetersizliği, turizm tesislerinin yeterli düzeyde olmaması, tanıtım ve pazarlamada olan eksiklerdir (Kızılırmak, 1995, 63).

Turizm Bakanlığı 1990 yılında, turizmin çeşitlendirilmesi ve ülke geneline dağılması amacıyla çeşitli çalışmalar yapmaya başlamıştır. Bunun nedeni ise, Ege ve Akdeniz Bölgesinde yoğunlaşan turizmin yaratmış olduğu sıkıntıdır. Turizm faaliyetlerini tüm yıla yaymak ve ülke genelinde uygulanabilmesi ilke edinilmiştir. Yayla turizmi faaliyetlerinin çeşitli yumuşak turizm faaliyetleriyle birlikte uygulanması planlanmıştır. Karadeniz Turizme açılıyor sloganıyla ilk tanıtımlar yapılmıştır. Doğu Karadeniz Bölgesinde 20 yayla 1990-1991 yıllarında Turizm Merkezi ilan edilmiştir (Atmış, 1994, 33-34).

Türkiye Turizm Stratejisi çalışmasında, sağlık ve termal turizm, kış sporları dağ ve doğa turizmi, yayla turizmi, kırsal ve ekoturizm, kongre ve fuar turizmi, golf turizmi, kurvaziyer ve yat turizmi, türlerinin Türkiye'de benzersiz imkânları içinde barındırmasına rağmen, istenilen düzeyde kullanımı yapılamamaktadır. Bununla birlikte, Türkiye Turizm Stratejisi ülkede bulunan doğal kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerin koruma kullanma dengesiyle kullanmayı, turizm alternatiflerini geliştirerek, turizmden alacağı payı yükseltmeyi hedeflemektedir (Bozok ve Şahin, 2013, 282).

Alternatif turizm kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığının başlattığı turizm çeşitlendirme hedeflerinde ilk olarak yayla turizmi bulunmaktadır. Yaylaların turistik faaliyetlerde kullanılabilirliğini sağlayacak farklı projeler geliştirmektedir ve çok sayıda alanı Yayla Turizmi ilan etmiştir. Yaylalara yatırımlar yapılmış ve yeni trend

turizm çeşitleri doğrultusunda çeşitli proje çalışmaları başlatmıştır (Bilici ve Işık, 2018, 2).

2013 yılında harekete geçirilen, yayla alanlarında meydana gelen değişimlere katkı sağlayacak gelişmelerden bir tanesi, Doğu Karadeniz Bölgesinde bulunan sekiz ilin yaylalarını birbirine bağlayarak yayla koridoru yapmayı hedefleyen, Yeşil Yol Turizm Projesi'dir (Döner, 2021, 722). Yeşil yol projesinin ana konusu olan yayla koridoru ile;

- ✓ Yayla yollarını birbirine bağlamak,
- ✓ Ulaşımı kaliteli hale getirmek ve kolaylaştırmak,
- ✓ Turizm potansiyelini, ziyaretçilerle buluşturmak,
- ✓ Fiziki alt yapıyı düzeltmek ve yerel halkın gelir düzeyini iyileştirmek amaçlanmıştır (dokap.gov.tr)

2.7.3. Giresun'da Yaylacılık Kültürü

Yaylalara seyahat çok eski dönemlerden beri yapılmakta olan kültürel bir değerdir. Anadolu insanı yüzyıllardan beri, hayvancılık ve çeşitli bölgelerde iklimsel şartlardan dolayı, yılın belirli dönemlerinde (yaz aylarında), yüksek ve engebesi az olan bunun yanı sıra, suyun ve otlığın bol olduğu, nispeten serin bölgelere geçici süreliğine göç etmektedir. Hayvancılık faaliyetiyle uğraşan insanlar, ekonomik nedenlerden dolayı yaylalara göçü yüzyıllardan beri süregelenmiştir. Bunun yanı sıra yayla göçlerinin belirli dönemlerde yapılması ona doğal ve kültürel bir anlam kazandırmıştır (Kozak ve Bahçe, 2012, 187).

Giresun'da geçmişten günümüze kadar bir gelenek haline gelen, yaylalara çıkmadan önce yapılan hazırlıklar devam etmektedir. Yaylacılık geleneğinin, kültürel bir olgu haline gelmesini sağlayan bu alışkanlıklar, yaylaya çıkınca yapılan toplumsal uygulamalar, yayla şenlikleri ve çeşitli inanışlardan oluşmaktadır (Avcıoğlu ve Gonca, 2019, 605).

Yaylaların, fiziki ve kültürel anlamda taşıdığı değerler, bölgesel ekonomik kalkınmada önemli bir durumdadır. İnsanların değişen talepleriyle birlikte, yaylalara olan ilgi artış göstermiştir. Bunun nedenleri arasında; şehir hayatının gürültüsünden

uzaklaşma isteği, doğal ortam ve özgün kültürüyle birlikte insanlar için cezbedici bir hal almıştır (Sipahi, Kaygusuz ve Genç, 2019, 326).

2.7.4. Giresun Yayla Turizm Merkezleri

Doğu Karadeniz bölgesinde, yaylaların turizm ve rekreasyon faaliyetleri hedefleri doğrultusunda kullanımı artış göstermektedir. Bu doğrultuda, yaylaları ziyaret eden kişilerinde talepleriyle, yaylalarda çağdaş yapı konseptinin çoğalmasına, yeme içme, konaklama, eğlence gibi çeşitli kullanımlara yönelik alt yapı faktörlerinin artış göstermesine yol açmaktadır. Turizm ve rekreasyon amaçlı taleplerin etkisiyle beraber, yaylalarda yapılan şenlikler, dikkat çekici ve eğlence niteliği taşıyan faaliyetler kapsamında sunulmaktadır (Bekdemir ve Sezer, 2019, 8).

Karadeniz bölgesinin doğusunda bulunan Giresun ili, temiz havası, doğal güzellikleriyle yayla turizmi açısından zengin bir tabiata sahiptir. Şehrin güney bölümünde bulunan dağlar, kuzeye-güneye doğru alçalarak bazı noktalarda düzlükler meydana getirmişlerdir. Pek çok sayıda var olan bu yaylalar 1750-2200 metre yükseklikte ki düz alanlarda bulunmaktadır (giresun.ktb.gov.tr). Giresun ilinin sahip olduğu doğal turistik değerler, yerli ve yabancı turistler için, ili önemli turizm çekim merkezi durumuna getirmiştir.

Giresun’ da Kümbet, Bektaş, Yavuzkema ve Sisdağı yaylaları başta olmak üzere 400’ün üzerinde yayla vardır. Özellikle yaylalar; temiz hava almak, yöre kültürünü tanımak ve doğa sporlarıyla uğraşabilmek açısından ziyaretçiler için uygun alanlara sahiptir (Sarp, Gürol ve Keskin, 2019, 377).

Dünya’da ve ülkemizde son yıllarda meydana gelen yayla turizmi gibi alternatif turizm çeşitlendirme politikalarının artması, yaylaların turistik amaçlarla değerlendirilmesiyle ilgili çalışmalar artmıştır. 2634 sayılı ‘Turizm Teşvik Kanunu’ gereğince, Giresun ilinde bulunan yaylalardan turizm faaliyetlerine açılacak potansiyelde olanlar Turizm merkezi ilan edilmiştir (Bekdemir ve Sezer, 2016, 254).

2.7.4.1. Kümbet Yaylası Turizm Merkezi

Kümbet yaylası Giresun ili için önemli turistik çekiciliğe sahiptir. Yöre insanları tarafından en çok ziyaret edilen yaylalardandır. Giresun il merkezinin 52 km güneyinde Giresun-Dereli- Şebinkarahisar yolu üstünden iki farklı şekilde ulaşım

sağlanabilmektedir. Kümbet yaylasında tüm alt yapı hizmetleri sağlanmıştır. Fırın, manav, kasap, kır kahveleri, bakkal, oteller mevcuttur. Melikli Obası, Şıh Obası, Aymaç Tepesi, Şah İsmail Düzü, Yavuz Kemal gibi çeşitli alanlara sahiptir. Bu alanlar kamp ve piknik yeri olarak da işlevsellik göstermektedir (visit.giresun.com)

Kümbet yaylasının yıl içerisindeki hareketliliğinde, yerli turizm şirketlerinin bölgeye yapmış oldukları paket turun desteği büyüktür. Bunun yanı sıra, Giresun İl Turizm Müdürlüğü ve Turizm Bakanlığı tanıtımlarının da önemli katkıları vardır. Salon Çayırı mesire alanında Yayla şenlikleri adıyla tertiplenen aktivitelerin ilki 1988 yılında düzenlenmiştir. 1990 yılından itibaren, Aymaç mevkiinde Kümbet Yayla Şenlikleri her yıl Temmuz ayının ikinci haftasında yapılmaktadır. Söz konusu şenliğe yerel halk, dışarıya göç etmiş bölge ziyaretine gelen insanlar, yabancı turistler, çeşitli bölgelerden gelen insanlar katılım sağlamaktadır. Bu ziyaretçiler yöre insanlarının üretmiş olduğu ürünlere rağbet göstererek yaylacı ailelerin ekonomik gelirlerine katkıda bulunmaktadır (Zaman, Şahin ve Bayram, 2011, 56).

2.7.4.2. Bektaş Yaylası Turizm Merkezi

Doğal ve kültürel kaynaklarıyla ilde bulunan göz önünde bulunan yaylalardan birisidir. Dereli ve Bulancak ilçelerinin kesiştiği bir yerde yer almaktadır. Giresun il merkezine 56 km uzaklıktadır. Bektaş yaylası dikkat çeken doğal değerlerinin yanı sıra geleneksel yayla yaşamının örneklerine sahip bir alan olarak 1990 yılında turizm merkezi ilan edilmiştir (kulturportali.gov.tr) Bektaş Yaylası'nda elektrik, su gibi alt yapılar bulunmaktadır. Fırın, Manav, Kasap, gibi alışveriş yerlerinin yanında kır kahveleri ve otel mevcuttur. Yaz aylarında yiyecek Pazar sergileri açılmaktadır. Ağustos ayının ilk haftasında, yarışmalar, spor müsabakaları, halk oyunları gösterileri ve değişik eğlencelerle Bektaş Yayla Şenlikleri gerçekleştirilmektedir (visit.giresun.com).

2.7.4.3. Yavuzkema1 (Kulakkaya) Yaylası Turizm Merkezi

Konumu ile Giresun ilinde turistik potansiyeli en yüksek yaylalardan bir tanesidir. Doğal ve beşeri turistik çekicilikler açısından da yüksek turizm rezervi bulunmaktadır. Karadeniz yayla kültürünün dikkat çeken örnekleriyle bunlar; yöresel eğlenceleri, yemekleri, oyunları, mimarisiyle yayla turizmi açısından

değerlendirilebilecek potansiyele sahiptir. Bununla birlikte bulunduğu konumu, rahatlatıcı iklimi, bitki çeşitliliği ve temiz su kaynaklarıyla da büyük bir öneme sahiptir. Dolayısıyla mevcut konumu ve özellikleriyle, yayla turizmi, kırsal turizm, ekoturizm, dağ turizmi, sağlık turizmi gibi turizm çeşitlerinin gelişimi sağlanabilir (Sezer, 2015, 96).

2.7.4.4. Sis Dağı Turizm Merkezi

Görele ilçesinde bulunan yayla 2182 metre yükseklikteki Sis Dağının zirvesinde bulunmaktadır. Trabzon ve Giresun illeri sınırları içerisinde yer alan Sis Dağı yaylası adında bahsedildiği gibi bulutlara değiyor gibi bir görüntü sağlamaktadır. Temmuz ayına kadar kar görülmektedir. Yayla şenlikler dışında, kar seviyesi nedeniyle kış turizmi merkezi olmasıyla da önemlidir C statüsünde Milli Park ilan edilmiş ve koruma altına alınmıştır(visit.giresun.com). Yayla 'da şenlikler Temmuz ayının dördüncü cumartesi günü düzenlenmektedir. Bu şenlikler 1819 yılından beri düzenli bir şekilde yapılmaktadır. Çim kayağı, trekking, piknik gibi rekreasyonel faaliyetler ziyaretçiler tarafından yapılabilmektedir (Gülpınar Sekban, Bekar ve Acar, 2018, 351).

2.7.4.5. Yayla Turizmi Niteliklerine Sahip Diğer Yaylalar

Giresun ilinde bilinen diğer yaylalar şunlardır (Bekdemir ve Sezer, 2016, 282-313);

- ✓ Bulancak ilçesinde bulunan: Paşakonağı Yaylası,
- ✓ Dereli ilçesinde bulunan: Karagöl Yaylası, Ağaçbaşı Yaylası, Sağrak Gölü Yaylası, Tamdere Yaylası
- ✓ Şebinkarahisar ilçesinde bulunan: Tamzara Yaylası,
- ✓ Alucra ilçesinde bulunan: Çakrak Yaylası, Anastos Yaylası
- ✓ Yağlıdere ilçesinde bulunan: Çıkrıkkapı Yaylası, Gölyanı Yaylası
- ✓ Güce ilçesinde bulunan: Karaovacık Yaylası,
- ✓ Espiye ilçesinde bulunan: Karadoğa (Karaduva) Yaylası,
- ✓ Görele ilçesinde bulunan: Dokuzgöz Yaylası,
- ✓ Çamoluk ilçesinde bulunan: Berdiye Yaylası

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Turizm gelişiminin yerel halk üzerinde etkisi, literatür taramasında görüldüğü gibi pek çok kez vurgulanmıştır. Araştırma 'da betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Giresun ilinde ikamet eden yerel halkın, yayla turizmine yönelik algılarını ölçme amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, yerel halkın yayla turizm gelişimine yönelik sosyo kültürel, ekonomik, çevresel, yayla turizm gelişimine verilen destek düzeylerini incelenecektir.

3.2. Evren ve Örneklem

Evren, araştırma sonuçlarının genellendiği, araştırma kapsamında bulunan ortak özelliklere sahip birimlerin tamamı evren- ana kütle, yığın toplum olarak açıklanabilir. Evrenin sınırlı ve dar kapsamlı olduğunda, evrenin tamamına ulaşılabilir ve buna tam sayım adı verilmektedir. Bu durum az sayıda araştırma için geçerli olmaktadır, bilhassa sosyal bilimler alanındaki çalışmalarda evrenin tümüne ulaşmak farklı sebeplerden zor ve imkânsız hal alabilir. Bilimsel çalışmalarda evrenin tamamına ulaşılabilceği gibi çalışma evreni, içerisinde belirli bir yöntem ile seçilebilecek örneklem aracılığıyla da temsil edilebilir (Ural ve Kılıç, 2006, 33-34).

Tablo 2. Evren Büyüklüklerine Karşılık Örneklem Büyüklüğü

± 0.03 örnekleme hatası (d) ± 0.05 örnekleme hatası (d) ± 0.10 örnekleme hatası (d)										
p=0.5 q=0.5 p=0.8 q=0.2 p=0.3 q=0.7 p=0.5 q=0.5 p=0.8 q=0.2 p=0.3 q=0.7 p=0.5 q=0.5 p=0.8 q=0.2 p=0.3 q=0.7										
Evren Büyük­lü­ğü										
100		92	87	90	80	71	77	49	38	45
500		341	289	321	217	165	196	81	55	70
750		441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000		516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500		748	537	660	333	224	286	93	60	78

5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Kaynak: Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2011, 89.

Bu araştırmanın evreni, Giresun ilinde yaşayan yerel halk ile sınırlandırılmıştır ve 461 katılımcıya anket uygulanmıştır. Anketlerin 70 tanesi eksik veya yanlış doldurulması sebebiyle değerlendirilmeye alınmamıştır. Sonuç olarak, 391 anket değerlendirmeye alınmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerinde, Giresun ilinin nüfusu 450.154 olarak açıklandığı görülmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2022). Tablo 9 incelendiğinde örneklemin evreni temsil edebilecek hacimde (384) olduğu söylenebilir.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket formunda katılımcılara anketin amacı anlatılarak verecekleri cevapların sadece bilimsel çalışma için kullanılacağı açıklanmıştır. Anket formunun ilk bölümü yayla turizminin sosyo-kültürel etkilerini ölçmek amacıyla belirlenmiş ifadelerden oluşmaktadır. İkinci bölüm ise; yayla turizminin ekonomik etkileri, çevresel etkileri ve yayla turizminin gelişimine verilen destek başlıkları altında ifadelerden oluşmaktadır. Son bölüm, katılımcıların demografik özelliklerini belirlenmesine yönelik ifadeler yer almaktadır. Araştırma kapsamında, yayla turizm gelişiminin yerel halk üzerine etkisini tespit etmek için Güneş (2014) tarafından “Yerel Halkın Turizm Algısı ve Turizme Katılımı: Konyaaltı ve Kepez İlçesi Örneği” çalışmasında yer alan yerel halkın turizm gelişim etkilerine yönelik algısını ve turizm gelişimine yönelik desteğini ölçen 28 ifadenin bulunduğu 5’likert tipindeki anket formundan yararlanılmıştır. Ankette, turizmin sosyo-kültürel pozitif etkileri 4 ifade, sosyo-kültürel negatif etkileri 4 ifade, ekonomik pozitif etkileri

5 ifade, ekonomik negatif etkileri 3 ifade, çevresel pozitif etkileri 4 ifade çevresel negatif etkileri 4 ifade ve turizm gelişimine verilen destek 4 ifade olmak üzere toplam 7 alt boyut ve 36 ifadeden oluşmaktadır. Katılımcılardan verecekleri cevapları 5’li Likert tipi ölçeğe göre hazırlanan (1- Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum) şeklinde derecelendirilmiş ve sınıflandırılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen veri toplama aşamasının ardından elde edilen 391 anket formu üzerinde istatistiksel analiz yapılmıştır. Verilerin analizi için Spss paket programı kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini sağlamak için Cronbach Alpha güvenilirlik testi yapılmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri için her bir ifadeye frekans analizi yapılmıştır. Çalışmada verilerin analizi sonucunda elde edilen aritmetik ortalama değişim aralığı, aşağıda gösterilen aralıklar kullanılarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Aritmetik Ortalama Değişim Aralığı

$1,00 \leq \bar{x} < 1,80$	$1,81 \leq \bar{x} < 2,60$	$2,61 \leq \bar{x} < 3,40$	$3,41 \leq \bar{x} < 4,20$	$4,21 \leq \bar{x} < 5,00$
(Oldukça düşük)	(Düşük)	(Orta)	(Yüksek)	(Oldukça yüksek)

Kaynak: Demirel, 2014, 235.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4.1. Güvenilirlik Analizi

Cronbach alfa katsayısı, ölçekte yer alan ifadelerin homojen yapısını açıklamak ya da sorgulamak için kullanılmaktadır. Ölçeğin tutarlı ve aynı özelliği ölçen ifadelerden oluştuğu da cronbach alfa katsayısının yüksek olmasıyla açıklanabilir (Yıldız ve Uzunsakal, 2018, 19). Güvenirlik katsayısı, 0 ile 1 arasında değerler almaktadır ve 1'e yaklaştıkça güvenilirlik artar (Ural ve Kılıç, 2006, 286).

Tablo 4. Cronbach Alfa Güvenilirlik Analizi Sonucu

Cronbach Alfa
0,891

Cronbach alfa katsayısı, 0 ile 1 arasında değer alması gerekmektedir. Karagöz (2016, 941);

$0,00 < \alpha < 0,40$ ölçek güvenilir değildir.

$0,40 < \alpha < 0,60$ ölçek güvenilirliği düşüktür.

$0,60 < \alpha < 0,80$ ölçek oldukça güvenilirdir.

$0,80 < \alpha < 1,00$ ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Değişkenler üzerinde yapılan güvenilirlik analizi sonucu $\alpha = 0,891$ bulunmuş ve $0,81 < \alpha < 1,00$ olduğundan veriler yüksek derecede güvenilir çıkmıştır.

Tablo 5. Yayla Turizminin Gelişim Etkileri Ölçeğine ilişkin Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Yayla Turizmi Gelişim Etkileri Alt Boyutları	Cronbach Alfa
Sosyo- Kültürel Pozitif Etkiler	,941

Sosyo- Kültürel Negatif Etkiler	,840
Ekonomik Pozitif Etkiler	,961
Ekonomik Negatif Etkiler	,780
Çevresel Pozitif Etkiler	,924
Çevresel Negatif Etkiler	,896
Turizme Verilen Destek	,973

4.2. Normallik Testi

Parametrik testlerin bir varsayımı olan normal dağılım, sürekli değişkenlere ilişkin dağılımların en önemlisidir (Ural ve Kılıç, 2006, 291). Değişkenin normal dağılıp dağılmadığının denetimi için çeşitli yöntemler bulunmaktadır. Değişkenin Q-Q ve kutu bıyık grafiklerine bakılması bu yöntemlerden birisidir, diğeri ise normallik testleri içinde bulunan Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro- Wilk testleridir (Durmuş, Yurtkoru ve Çinko, 2018, 65). Araştırma verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için incelenen çarpıklık ve basıklık değerlerinin -3 ve +3 aralığındaki değerler verilerin normal dağılıma uygun değerler olduğu kabul edilmiştir (Oral ve Kolburan, 2019: 167). Bu çalışma kapsamında incelenen verilerinin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin -3 ve +3 aralığında olduğu için verilerin normal dağıldığı tespit edilmiştir.

4.3. Örneklemin Sosyo- Demografik Özellikleri

Anket çalışmasının sonunda yer alan demografik bilgiler kısmında bulunan (cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, meslek, gelir durumu, bölgede yaşam süresi, doğum yeri) ifadelerle yerel halkın kişisel özelliklerine ulaşılmıştır. Çalışmanın bu bölümünde Giresun'daki yerel halkın demografik özellikleri belirlemek için frekans ve yüzde oranları analiz edilecektir.

Tablo 6. Katılımcıların Demografik Özellikleri

<u>Değişkenler</u>	<u>Gruplar</u>	f	%
<u>Cinsiyet</u>	Kadın	185	%47,3
	Erkek	206	%52,7
<u>Medeni Durum</u>	Evli	199	%50,9
	Bekâr	192	%49,1
<u>Yaş</u>	18 ve daha az	18	%4,6
	19-29 arası	152	%38,9
	30-39 arası	133	%34
	40-49 arası	65	%16,6
	50-59 arası	16	%4,1
	60 ve üzeri	7	%1,8
<u>Eğitim Durumu</u>	İlköğretim	24	%6,1
	Ortaöğretim	47	%12
	Ön lisans	74	%18,9
	Lisans	192	%49,1
	Lisansüstü	54	%13,8
<u>Meslek</u>	Memur	141	%36,1
	Esnaf	11	%2,8
	Emekli	6	%1,5
	Ev Hanımı	25	%6,4
	Öğrenci	60	%15,3
	Diğer	148	%37,9
<u>Gelir Durumu</u>	Asgari ücret altı	115	%29,4
	2324-3324 TL	74	%18,9
	3325-4325 TL	54	%13,8

	4326-5326 TL	21	%5,4
	5327-6327 TL	29	%7,4
	6328 TL ve üzeri	98	%25,1
<u>Bölgede Yaşam/ İkamet Süresi</u>	1 yıldan az	21	%5,4
	1-5 yıl	48	%12,3
	6-10 yıl	22	%5,6
	11-15 yıl	26	%6,6
	16-20 yıl	57	%14,6
	21 yıl ve üzeri	217	%55,5
<u>Doğum Yeri</u>	Giresun	281	%71,9
	Diğer	110	%28,1
<u>Toplam</u>		391	100

Giresun'un bölge halkına gerçekleştirilen 391 ankette katılımcıların %47,3'ü kadınlar, %52,7'sini erkeklerden oluştuğu görülmektedir.

Bununla birlikte katılımcıların %50,9'u evli, %49,1'i bekarlardan oluşmaktadır. Yaş grupları incelendiğinde, %4,6'sı 18 yaş ve altı, %38,9'u 19-29 yaş, %34'ü 30-39 yaş, %16,6'sı 40-49, %4,1'i 50-59 ve %1,8'i 60 yaş ve üzeri yaş grubunda yer almaktadır. Katılımcıların yaş yüzdelere baktığımızda en yüksek 19-29 yaş aralığı ve buna yakın diğer yaş grubu ise 30-39 yaş aralığındadır.

Eğitim durumu incelendiğinde, %6,1 ilköğretim, %12'si ortaöğretim, %18,9'u ön lisans, %49,1'i lisans ve %13,8'i lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Buradan araştırma katılımcılarının yarısına yakını lisans eğitimini tamamlamış kişiler yorumunda bulunulabilir.

Meslek gruplarına baktığımızda, %36,1'i memur, %2,8'i esnaf, %0,3'ü Turizmci, %1,5' emekli, %6,4'ü ev hanımı, %15,3'ü öğrenci, %37,6'sı diğer meslek grubunda yer almaktadır.

Gelir durumları incelendiğinde, asgari ücret altında bulunan kişiler %29,4, %18,9'u 2324-3324, %13,8'i 3325-4325 TL, %5,4'ü 4326-5326 TL, %7,4'ü 5327-6327 TL ve %25,1 6328 TL ve üstü gelire sahip kişiler olduğu görülmektedir. Çalışma katılımcılarının %29,4 en yüksek oranla asgari ücret altı geliri olan kişilerden oluştuğu söylenebilir.

Bölgede ikamet süreleri incelendiğinde, %5,4'ü 1 yıldan az, %12,3'ü 1-5 yıl, %5,6'sı 6-10 yıl, %6,6'sı 11-15 yıl, %14,6'sı 16-20 yıl, %55,5'i 21 yıl ve daha fazla bölgede ikamet ettiği söylenebilir. Bununla birlikte katılımcıların bölgede ikamet süresi %55,5 oranla 21 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir.

Araştırma katılımcılarının cevaplarından %71,9'u doğdukları şehir Giresun ili olduğu görülmektedir.

4.4. Yerel Halkın Ölçek Maddelerine İlişkin Bulgular

Tablo 7. Yayla Turizminin Gelişiminin Yerel Halk Tarafından Algılanışlarına İlişkin Bulgular

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Yayla turizmi, bölgede kültürel aktivitelerin gelişmesine olanak sağlamaktadır.	44	11,3	17	4,3	7	1,8	114	29,2	209	53,5
Yayla turizmi yerel halkın kültürel gelişimine katkı sağlamaktadır.	41	10,5	16	4,1	21	5,4	144	36,8	169	43,2
Yayla turizmi yerel halkın yaşam kalitesini yükseltmektedir.	40	10,2	34	8,7	40	10,2	130	33,2	147	37,6

Yayla turizmi yerel halkın eğlence, serbest zaman değerlendirme olanaklarını arttırmaktadır.	43	11	25	6,4	28	7,2	117	29,9	178	45,5
Yayla turizmi yerel halkın tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilemektedir.	188	48,1	149	38,1	31	7,9	14	3,6	9	2,3
Yayla turizmi kültürel değerlerin yok olmasına neden olmaktadır.	202	51,7	127	32,5	32	8,2	17	4,3	13	3,3
Yayla turizmi yerel halkın turistik çekiciliklere ulaşmasını zorlaştırmaktadır.	178	45,5	149	38,1	36	9,2	20	5,1	8	2
Yayla turizmi bölgede suç, fuhuş, uyuşturucu gibi sosyal problemlere neden olmaktadır.	204	52,2	113	28,9	47	12	16	4,1	11	2,8
Yayla turizmi bölge geleneksel ürünlerinin üretimini sağlamaktadır.	43	11	24	6,1	24	6,1	121	30,9	179	45,8
Yayla turizmi bölgeye ekonomik kazanç sağlamaktadır.	45	11,5	17	4,3	9	2,3	91	23,3	229	58,6
Yayla turizmi bölge ekonomisini desteklemektedir.	45	11,5	19	4,9	11	2,8	95	24,3	221	56,5
Yayla turizmi yerel halk için yeni iş fırsatları sağlamaktadır.	43	11	31	7,9	29	7,4	108	27,6	180	46
Yayla turizmi bölgeye daha fazla yatırım yapılmasını sağlamaktadır.	40	10,2	24	6,1	38	9	114	29,2	175	44,8

Yayla turizmi bölgedeki ürün ve hizmet fiyatlarını arttırmaktadır	71	18,2	54	13,8	71	18,2	109	27,9	86	22
Yayla turizmi bölgede hayat pahalılığına neden olmaktadır.	94	24	97	24,8	87	22,3	78	19,9	35	9
Yayla turizmi yerel halk arasında ekonomik kazanç eşitsizliği yaratmaktadır.	105	26,9	130	33,2	76	19,4	62	15,9	18	4,6
Yayla turizmi doğal çevrenin korunmasını ve gelişimini desteklemektedir.	62	15,9	52	13,3	85	21,7	90	23	102	26,1
Yayla turizmi gelecek nesiller için çevre kalitesini iyileştirmektedir.	62	15,9	60	15,3	55	14,1	107	27,4	107	27,4
Yayla turizmi çevre bilincini arttırmaktadır.	54	13,8	54	13,8	49	12,5	113	28,9	121	30,9
Yayla turizmi tarihi bina ve yapıların korunmasını teşvik etmektedir.	64	16,4	42	10,7	75	19,2	101	25,8	109	27,9
Yayla turizmi çevre kirliliği (toprak, hava, su) neden olmaktadır	102	26,1	96	24,6	67	17,1	73	18,7	53	13,6
Yayla turizmi doğayı (bitkiler, hayvanlar, ekosistem) negatif etkilemektedir.	110	28,1	92	23,5	69	17,6	73	18,7	47	12
Yayla turizmi çarpık kentleşmeye neden olmaktadır.	86	22	100	25,6	70	17,6	86	22	49	12,5
Yayla turizmi kalabalıklaşma, gürültü	99	25,3	87	22,5	52	13,3	100	25,6	53	13,6

kirliliği, trafik sıkışıklığı gibi problemler yaratır.										
Yayla turizminin daha fazla gelişimi için çaba sarf edilmelidir.	43	11	16	11	35	9	106	27,1	191	48,8
Yayla turizmi yatırımları artarak devam etmelidir.	40	10,2	29	7,4	29	7,4	111	28,4	182	46,5
Yayla turizminin gelişimini destekliyorum.	45	11,5	18	4,6	24	6,1	101	25,8	203	51,9
Yayla turizmi toplumumuzun bir parçası olmaya devam etmelidir.	46	11,8	16	4,1	23	5,9	91	23,3	215	55

Yayla turizm gelişiminin, katılımcılar tarafından verdikleri cevaplara baktığımızda, “Yayla turizmi, bölgede kültürel aktivitelerin gelişmesine olanak sağlamaktadır” ifadesi kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle %53,5 oranla en fazla katılım gösterilen ifade olmuştur. “Yayla turizmi yerel halkın eğlence, serbest zaman değerlendirme olanaklarını artırmaktadır” kesinlikle Katılıyorum seçeneğiyle %45, 5 oranla katılımın fazla olduğu bir diğer değişkendir. “Yayla turizmi yerel halkın kültürel gelişimine katkı sağlamaktadır” ifadesi kesinlikle Katılıyorum seçeneğiyle %43,2, “Yayla turizmi yerel halkın yaşam kalitesini yükseltmektedir” %37,6 oranla kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle katılım sağlanan ifade olarak devam etmektedir. Yerel halk tarafından verilen cevaplar incelendiğinde, olumlu bir görüş sergiledikleri söylenebilir.

“Yayla turizmi bölgede suç, fuhuş, uyuşturucu gibi sosyal problemlere neden olmaktadır ifadesi %52,2 oranla, katılımcıların yarısından fazlası tarafından Kesinlikle Katılmıyorum olarak değerlendirilmiştir. “Yayla turizmi kültürel değerlerin yok olmasına neden olmaktadır” ifadesi, %51,7 oranla katılımcıların yarısından fazlası tarafından Kesinlikle Katılmıyorum seçeneğiyle değerlendirilmiştir. “Yayla turizmi yerel halkın tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilemektedir” değişkeni

katılımcıların %48, 1 oranla, Kesinlikle Katılmıyorum seçeneğiyle, “Yayla turizmi yerel halkın turistik çekiciliklere ulaşmasını zorlaştırmaktadır” ifadesi %45,5 oranla Kesinlikle Katılmıyorum seçeneği ile birbirini takip eden ifadelerdir. Sonuç olarak, katılımcıların yayla turizminin negatif sosyo kültürel etkileri alt boyutlarına verdikleri cevaplar doğrultusunda yerel halkın yayla turizmine ilişkin sosyo kültürel anlamda olumsuz bildirim yapmadıkları söylenebilir.

“Yayla turizmi bölgeye ekonomik kazanç sağlamaktadır” ifadesi, %58, 6 katılımcıların yarısından fazlası tarafından Kesinlikle Katılıyorum cevabı verilmiştir. “Yayla turizmi bölge ekonomisini desteklemektedir” ifadesi de %56, 5 oranla katılımcılar tarafından kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle katılım gösterilen ifade olmuştur. “Yayla turizmi yerel halk için yeni iş fırsatları sağlamaktadır” %46 oranla katılımcılar tarafından kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle işaretlenen diğer ifadedir. “Yayla turizmi bölge geleneksel ürünlerinin üretimini sağlamaktadır” %45,8 oranla kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle katılım göstermişlerdir. “Yayla turizmi bölgeye daha fazla yatırım yapılmasını sağlamaktadır” %44,8 oranla kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle katılım gösterilen son ifadedir. Katılımcılar tarafından yayla turizminin pozitif ekonomik etkileri alt boyutlarına verilen cevaplar incelendiğinde, olumlu bir görüşte oldukları söylenebilir.

“Yayla turizmi yerel halk arasında ekonomik kazanç eşitsizliği yaratmaktadır” ifadesi %33, 2 oranla katılmıyorum seçeneğiyle en fazla katılım sağlanan ifadedir. Bu ifadenin ardından “Yayla turizmi bölgedeki ürün ve hizmet fiyatlarını arttırmaktadır” ifadesi katılıyorum seçeneğiyle %27,9 oranla katılım gösterilen diğer ifadedir. “Yayla turizmi bölgede hayat pahalılığına neden olmaktadır” %24, 8 oranla katılmıyorum seçeneğiyle görüş bildirilmiştir.

“Yayla turizmi çevre bilincini arttırmaktadır” ifadesi %30,9 oranla kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle en fazla katılım olan ifadedir. “Yayla turizmi tarihi bina ve yapıların korunmasını teşvik etmektedir” ifadesi %27,9 oranla kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle en fazla katılım sağlanan diğer ifadedir. “Yayla turizmi gelecek nesiller için çevre kalitesini iyileştirmektedir” ifadesi katılımcılar tarafından %27,4 oranla katılıyorum,%27,4 oranla kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle katılım gösterdiği

görülmektedir. Katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda yayla turizminin pozitif çevresel etkileri, olumlu anlamda değerlendirildiği söylenebilir. “Yayla turizmi doğal çevrenin korunmasını ve gelişimini desteklemektedir” %26,1 kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle katılımın sağlandığı son ifadedir.

“Yayla turizmi doğayı (bitkiler, hayvanlar, ekosistem) negatif etkilemektedir” ifadesi katılımcılar tarafından %28,1 oranla en fazla kesinlikle katılmıyorum seçeneği ile cevaplanmıştır. “Yayla turizmi çevre kirliliği (toprak, hava, su) neden olmaktadır” %26,1 oranla kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle katılım sağlanmıştır. “Yayla turizmi çarpık kentleşmeye neden olmaktadır” %25,6 oranla katılımcılar tarafından katılmıyorum seçeneğiyle cevaplanmıştır. “Yayla turizmi kalabalıklaşma, gürültü kirliliği, trafik sıkışıklığı gibi problemler yaratır” %25,6 oranla katılımcılar tarafından katılıyorum seçeneği ile cevaplanmıştır.

“Yayla turizmi toplumumuzun bir parçası olmaya devam etmelidir” ifadesi %55 en fazla katılım gösterilen ifade olarak katılımcıların yarısından fazlası tarafından kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle katılım gösterilmiştir. Turizm gelişimine verilen destek ifadelerine verilen cevaplar incelendiğinde, yayla turizminin gelişimi, yatırımların artarak sürdürülmesi, toplumumuzun bir parçası olmaya devam etmesi ifadeleri katılımcılar tarafından desteklendiği söylenebilir.

4.5. Ölçek Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 8. Yayla Turizminin Sosyo-Kültürel Pozitif Etkilerine İlişkin Bulgular

	n	$\bar{x}$	s.s
Yayla turizmi bölgede kültürel aktivitelerin gelişmesini sağlamaktadır.	391	4,09	1,317
Yayla turizmi yerel halkın kültürel gelişimine katkı sağlamaktadır.	391	3,98	1,263
Yayla turizmi yerel halkın yaşam kalitesini yükseltmektedir.	391	3,79	1,307
Yayla turizmi yerel halkın eğlence, serbest zaman değerlendirme olanaklarını arttırmaktadır.	391	3,92	1,330

Genel Ortalama	391	3,94	1,20
-----------------------	------------	-------------	-------------

Tablo 8 incelendiğinde “Yayla Turizminin Sosyo-Kültürel Pozitif Etkileri” alt boyutunun yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($\bar{x}$:3,94). Bu boyuttaki ifadeler incelendiğinde tüm ifadelerin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. “Yayla turizmi bölgede kültürel aktivitelerin gelişmesini sağlamaktadır” ($\bar{x}$:4,09) ifadesinin boyuttaki diğer ifadelere oranla yüksek düzeyde olduğu, bu ifadeyi ise “Yayla turizmi yerel halkın kültürel gelişimine katkı sağlamaktadır.” ($\bar{x}$:3,98) ifadesi ve “Yayla turizmi yerel halkın eğlence, serbest zaman değerlendirme olanaklarını arttırmaktadır” ($\bar{x}$:3,92) ifadelerinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 9. Yayla Turizminin Sosyo-Kültürel Negatif Etkilerine İlişkin Bulgular

	n	$\bar{x}$	s.s
Yayla turizmi yerel halkın tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilemektedir.	391	1,73	0,91
Yayla turizmi kültürel değerlerin yok olmasına neden olmaktadır.	391	1,75	1,00
Yayla turizmi yerel halkın turistik çekiciliklere ulaşmasını zorlaştırmaktadır	391	1,80	0,94
Yayla turizmi bölgede suç, fuhuş, uyuşturucu gibi sosyal problemlere neden olmaktadır.	391	1,76	1,00
Genel Ortalama	391	1,76	0,79

Tablo 9 incelendiğinde Yayla Turizminin Sosyo Kültürel Negatif etkiler alt boyutunun oldukça düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($\bar{x}$:1,76). Bu boyuttaki ifadeler incelendiğinde tüm ifadelerin oldukça düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. “Yayla turizmi yerel halkın tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilemektedir” ($\bar{x}$:1,73) ifadesinin en düşük algılandığı görülmektedir, ardından “Yayla turizmi kültürel değerlerin yok olmasına neden olmaktadır” ($\bar{x}$: 1,75) ifadesi ve “Yayla turizmi bölgede suç, fuhuş, uyuşturucu gibi sosyal problemlere neden

olmaktadır ($\bar{x}$: 1,76) ifadesi “Yayla turizmi yerel halkın turistik çekiciliklere ulaşmasını zorlaştırmaktadır” ($\bar{x}$: 1,80) ifadelerinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 10. Yayla Turizminin Ekonomik Pozitif Etkilerine İlişkin Bulgular

	n	$\bar{x}$	s.s
Yayla turizmi bölge geleneksel ürünlerinin üretimini sağlamaktadır.	391	3,94	1,32
Yayla turizmi bölgeye ekonomik kazanç sağlamaktadır.	391	4,13	1,34
Yayla turizmi bölge ekonomisini desteklemektedir.	391	4,09	1,34
Yayla turizmi yerel halk için yeni iş fırsatları sağlamaktadır.	391	3,89	1,35
Yayla turizmi bölgeye daha fazla yatırım yapılmasını sağlamaktadır.	391	3,92	1,30
Genel Ortalama	391	4,01	1,25

Tablo 10 incelendiğinde “Yayla Turizminin Ekonomik Pozitif Etkileri” alt boyutunun yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. ($\bar{x}$:4,01). Bu boyuttaki ifadeler incelendiğinde tüm ifadelerin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. “Yayla turizmi bölgeye ekonomik kazanç sağlamaktadır” ($\bar{x}$:4,13) ifadesinin boyuttaki diğer ifadelere oranla daha yüksek düzeyde olduğu, bu ifadeyi ise, “Yayla turizmi bölge ekonomisini desteklemektedir” ($\bar{x}$:4,09) ifadesi, “Yayla turizmi bölge geleneksel ürünlerinin üretimini sağlamaktadır” ($\bar{x}$:3,94) ifadesi ardından “Yayla turizmi bölgeye daha fazla yatırım yapılmasını sağlamaktadır” ($\bar{x}$: 3,92) ve “Yayla turizmi yerel halk için yeni iş fırsatları sağlamaktadır” ($\bar{x}$:3,89) ifadelerinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 11. Yayla Turizminin Ekonomik Negatif Etkilerine İlişkin Bulgular

	n	$\bar{x}$	s.s
Yayla turizmi bölgedeki ürün ve hizmet fiyatlarını arttırmaktadır	391	3,21	1,40

Yayla turizmi bölgede hayat pahalılığına neden olmaktadır.	391	2,64	1,28
Yayla turizmi yerel halk arasında ekonomik kazanç eşitsizliği yaratmaktadır.	391	2,38	1,17
Genel Ortalama	391	2,74	1,07

Tablo 11 incelendiğinde “Yayla Turizminin Ekonomik Negatif Etkileri” alt boyutunun orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($\bar{x}$: 2,74). Bu boyuttaki ifadeler incelendiğinde “Yayla turizmi bölgedeki ürün ve hizmet fiyatlarını arttırmaktadır” ($\bar{x}$: 3,21) ve “Yayla turizmi bölgede hayat pahalılığına neden olmaktadır” ($\bar{x}$: 2,64) ifadeleri orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. “Yayla turizmi yerel halk arasında ekonomik kazanç eşitsizliği yaratmaktadır” ($\bar{x}$: 2,38) ifadesi ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 12. Yayla Turizminin Çevresel Pozitif Etkilerine İlişkin Bulgular

	n	$\bar{x}$	s.s
Yayla turizmi doğal çevrenin korunmasını ve gelişimini desteklemektedir.	391	3,30	1,39
Yayla turizmi gelecek nesiller için çevre kalitesini iyileştirmektedir.	391	3,35	1,42
Yayla turizmi çevre bilincini arttırmaktadır.	391	3,49	1,40
Yayla turizmi tarihi bina ve yapıların korunmasını teşvik etmektedir.	391	3,38	1,41
Genel Ortalama	391	3,38	1,27

Tablo 12 incelendiğinde “Yayla Turizminin Çevresel Pozitif Etkileri” alt boyutunun yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($\bar{x}$:3,38). Bu boyuttaki ifadeler incelendiğinde “Yayla turizmi çevre bilincini arttırmaktadır” ($\bar{x}$:3,49) ifadesi diğer ifadelere göre daha yüksek düzeyde olan tek ifade olduğu tespit edilmiştir. “Yayla turizmi tarihi bina ve yapıların korunmasını teşvik etmektedir” ($\bar{x}$:3,38) ifadesi

ve “Yayla turizmi gelecek nesiller için çevre kalitesini iyileştirmektedir” ($\bar{x}$: 3,35) ardından, “Yayla turizmi doğal çevrenin korunmasını ve gelişimini desteklemektedir” ($\bar{x}$:3,30) orta düzeyde birbirlerini takip ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 13. Yayla Turizminin Çevresel Negatif Etkilerine İlişkin Bulgular

	n	$\bar{x}$	s.s
Yayla turizmi çevre kirliliği (toprak, hava, su) neden olmaktadır.	391	2,69	1,38
Yayla turizmi doğayı (bitkiler, hayvanlar, ekosistem) negatif etkilemektedir.	391	2,62	1,37
Yayla turizmi çarpık kentleşmeye neden olmaktadır.	391	2,77	1,34
Yayla turizmi kalabalıklaşma, gürültü kirliliği, trafik sıkışıklığı gibi problemler yaratır.	391	2,79	1,41
Genel Ortalama	391	2,72	1,20

Tablo 13 incelendiğinde “Yayla Turizminin Çevresel Negatif Etkileri” alt boyutunun orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir($\bar{x}$:2,72). Bu boyuttaki ifadeler incelendiğinde tüm ifadelerin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. “Yayla turizmi kalabalıklaşma, gürültü kirliliği, trafik sıkışıklığı gibi problemler yaratır” ($\bar{x}$: 2,79) ifadesinin boyuttaki diğer ifadelere oranla daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir bu ifadeyi ise “Yayla turizmi çarpık kentleşmeye neden olmaktadır” ($\bar{x}$:2,77) ifadesi ve “Yayla turizmi çevre kirliliği (toprak, hava, su) neden olmaktadır” ($\bar{x}$: 2,69) ve “Yayla turizmi doğayı (bitkiler, hayvanlar, ekosistem) negatif etkilemektedir” ($\bar{x}$:2,62) ifadelerinin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 14. Yayla Turizmi Gelişimine Verilen Destek Boyutuna İlişkin Bulgular

	n	$\bar{x}$	s.s
Yayla turizminin daha fazla gelişimi için çaba sarf edilmelidir.	391	3,98	1,31

Yayla turizmi yatırımları artarak devam etmelidir.	391	3,93	1,32
Yayla turizminin gelişimini destekliyorum.	391	4,02	1,34
Yayla turizmi toplumumuzun bir parçası olmaya devam etmelidir	391	4,05	1,35
Genel Ortalama	391	4,00	1,28

Tablo 14 incelendiğinde, “Yayla Turizmi Gelişimine Verilen Destek” alt boyutunun yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($\bar{x}$: 4,00). “Yayla turizmi toplumumuzun bir parçası olmaya devam etmelidir” ($\bar{x}$: 4,05) ifadesinin diğer ifadelerle göre daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Ardından “Yayla turizminin gelişimini destekliyorum” ($\bar{x}$: 4,02) ifadesi , “Yayla turizminin daha fazla gelişimi için çaba sarf edilmelidir” ($\bar{x}$:3,98) ifadesi ve “ Yayla turizmi yatırımları artarak devam etmelidir” ($\bar{x}$: 3,93) ifadelerinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Araştırma soruları incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

- Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik algıları değişiklik göstermektedir.
- Yerel halkın, yayla turizm gelişim etkilerine yönelik sosyo-kültürel pozitif algıları yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Yerel halkın, yayla turizm gelişim etkilerine yönelik sosyo kültürel negatif algıları düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.
- Yerel halkın, yayla turizm gelişim etkilerine yönelik ekonomik pozitif algıları yüksek düzeydedir.
- Yerel halkın, yayla turizm gelişim etkilerine yönelik ekonomik negatif algıları düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Yerel halkın, yayla turizm gelişim etkilerine yönelik çevresel pozitif algıları yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.
- Yerel halkın, yayla turizm gelişim etkilerine yönelik çevresel negatif algıları orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

- Yerel halkın, yayla turizmi gelişimine verilen destek algıları yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ

Yayla turizmi, insanların tercih ettikleri destinasyonda; temiz hava, bol oksijen, kaynak suyuna sahip, rakımı yüksek doğal alanlara yapmış oldukları seyahatler olarak tanımlanabilir. Yaylalara seyahat kırsal nüfus için bir gelenek iken, turistler için ise rekreasyon faaliyeti olduğu söylenebilir. Yayla turizmi yapıldığı bölgeye ekonomik anlamda katkı sağlamaktadır. İnsanlar bu bölgelere gelerek yayla kültürünü ve doğada yaşamının zevkini tadarlar. Bu sayede hem bölgesel kalkınma sağlanabilir hem de bölgede bulunan yerel halk için istihdam olanağı oluşabilir. Turizm faaliyetleri gerçekleştirilirken yaylaların ve yaylacılık faaliyetlerinin doğasını bozmadan, bölgede bulunan yerel halkın çıkarları gözetilerek, kendine özgü değerlerini koruyarak turizmle ilişki kurması gerekmektedir. Araştırma alanını oluşturan Giresun ili doğal ve kültürel açıdan dikkat çeken yaylalar bulunmaktadır. Yaylacılık faaliyeti, yayla turizmi açısından da önemli potansiyele sahiptir. Bakanlar kurulu kararıyla ilde bulunan Bektaş Yaylası, Kümbet, Kulakkaya, Sisdağı Yaylaları turizm merkezi ilan edilmiştir.

Bu çalışma, Giresun ilinde yaşayan yerel halkın, yayla turizmine yönelik algıları ölçmek ve yerel halkın yayla turizm gelişimine yönelik sosyo kültürel, ekonomik, çevresel ve turizm gelişimine verilen destek düzeylerini incelemek için gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarında, cinsiyet değişkenine göre erkeklerin, kadınlara göre daha fazla, medeni durumları incelendiğinde evlilerin, bekarlara göre daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Yaş grupları incelendiğinde, katılımcıların yaş yüzdelerine baktığımızda en yüksek 19-29 yaş aralığı ve buna yakın diğer yaş grup ise 30-39 yaş aralığındadır. Eğitim durumu incelendiğinde, katılımcıların yarısına yakını lisans mezunlarından oluşmaktadır.

Meslek gruplarına baktığımızda, en fazla diğer seçeneğinin, ardından da memurlardan oluştuğu tespit edilmiştir. Çalışma katılımcılarının gelir durumları incelendiğinde en yüksek asgari ücret altı geliri olan kişiler olduğu söylenebilir. İkamet sürelerine göre 21 yıl ve üzeri Giresun’ da yaşayan katılımcı sayısı daha fazla olup, katılım gösterenlerin büyük bir çoğunluğu (%71,9) Giresun ili doğumludur.

Bu ifadeye bakarak araştırmaya katılan kişilerin büyük çoğunluğu doğduğundan beri bölgede ikamet ettiği ve bölge hakkında bilgi sahibi olan ve yayla turizmi açısından geçmişten günümüze kadar meydana gelen gelişmeler hakkında da fikir sahibi kişilerden oluştuğu söylenebilir. Katılımcıların yayla turizminin pozitif sosyo kültürel etkileri ifadelerinden en fazla katılım gösterdikleri ifade kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle “Yayla turizmi, bölgede kültürel aktivitelerin gelişmesini sağlamaktadır” ifadesi olmuştur. Yayla turizminin negatif sosyo- kültürel etkilerine ilişkin bulgular ifadelerinden ise, yerel halkın en fazla katılım gösterdiği ifade kesinlikle katılmıyorum seçeneğiyle “Yayla turizmi bölgede suç, fuhuş, uyuşturucu gibi sosyal problemlere neden olmaktadır” ifadesi olmuştur. Yayla turizminin pozitif ekonomik etkilerine ilişkin bulgulara ankete katılan yerel halk tarafından en yüksek katılım sağlanan ifade kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle “Yayla turizmi bölgeye ekonomik kazanç sağlamaktadır” ifadesidir. Yayla turizminin negatif ekonomik etkilerine ilişkin bulgulara yerel halk tarafından en fazla katılım sağlanan ifade katılmıyorum seçeneğiyle “Yayla turizmi, yerel halk arasında ekonomik kazanç eşitsizliği yaratmaktadır” ifadesi olmuştur. Yayla turizminin pozitif çevresel etkilerine ilişkin bulgular yerel halk tarafından kesinlikle katılıyorum seçeneğiyle en fazla katılım sağlanan ifade “Yayla turizmi çevre bilincini arttırmaktadır” ifadesidir. Yayla turizminin negatif çevresel etkilerine ilişkin bulgular yerel halk tarafından en fazla katılım sağlanan ifade kesinlikle katılmıyorum seçeneğiyle “Yayla turizmi doğayı (bitkiler, hayvanlar, ekosistem) negatif etkilemektedir” ifadesi olmuştur. Yayla turizmi gelişimine verilen destek alt boyutuna ilişkin bulgular yerel halk tarafından en fazla katılım sağlanan ifade katılıyorum seçeneğiyle “Yayla turizminin gelişimini destekliyorum” ifadesi olduğu tespit edilmiştir.

Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik sosyo-kültürel pozitif algıları yüksek düzeydedir. Yayla turizminin sosyo kültürel pozitif algıları ifadelerine verdikleri cevaplar sonucunda olumlu bir görüş de bulundukları tespit edilmiştir. Dolayısıyla-şenlikler, festivaller ve özel günler her yıl düzenlenmeli, etkinliklerin yapılacağı tarihler reklam ve tanıtımlarla desteklenerek duyurulmalıdır. Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik sosyo kültürel negatif algıları düşük düzeydedir. Katılımcıların yayla turizminin sosyo kültürel negatif algıları, verdikleri cevaplar

sonucunda olumsuz bir görüş sergilemedikleri görülmektedir. Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik ekonomik pozitif algıları yüksek düzeydedir. Katılımcılar tarafından yayla turizminin ekonomik pozitif etkileri alt boyutuna verdikleri cevaplar sonucunda olumlu bir görüş bildirdikleri görülmektedir. Benzer bir sonuç, Bilici (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da tespit edilmiştir. Yazar söz konusu çalışmasında Ayder Yaylası'nın Doğu Karadeniz bölgesinin ekonomik olarak kalkınmasında önemli rol oynadığı sonucuna ulaşmıştır. Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik ekonomik negatif algıları orta düzeydedir. Katılımcılar tarafından yayla turizminin hayat pahalılığına neden olduğu algılanmıştır. Bu olumsuz algıların giderilmesi için, ürün ve hizmet fiyatlarında iyileştirmeler yapılmalı, standartlar getirilmelidir. Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik çevresel pozitif algıları orta düzeydedir. Katılımcılar tarafından yayla turizminin çevre bilincini arttırdığı algılanmaktadır. Yerel halk ve turistin çevre konusunda bilinçlendirilmesi, olumlu olan bu görüşün devam etmesi için çalışmalar yapılabilir. Piknik alanlarına, orman kenarlarına çevreye karşı özenli ve duyarlı olunmasıyla ilgili levhalar asılabilir. Yerel halkın, yayla turizm gelişimine yönelik çevresel negatif etkileri algıları orta düzeydedir. Katılımcıların yayla turizminin çevresel negatif etkileri boyutuna verdikleri cevaplar sonucunda, yayla turizmi kalabalıklaşma, gürültü kirliliği, trafik sıkışıklığı, gibi problemler yaratır ifadesi katılımcıların, %25,6' sı katılıyorum seçeneğiyle katılım göstermiştir. Bu olumsuz algının giderilmesi için, yayla turizmi faaliyetlerinin gerçekleşeceği alanda taşıma kapasitelerine dikkat edilmelidir. Şenlik, festival, özel günler gibi kalabalık etkinliklerde, bu sınırın aşılmasında yetkililer tarafından da önlemler alınarak denetimler yapılmalıdır. Bahsedilen özel günlerde, çok yüksek seslerde müzik vb. kirliliklere önlemler alınmalı saat sınırı konularak etkinliklerin geç saatlerde yöre insanının mağdur edilmemesi adına önlemler geliştirilebilir. Bunun yanı sıra trafik sıkışıklığını engellemek için yayla yollarında alt yapı çalışmaları geliştirilebilir. Yerel halkın, yayla turizmi gelişimine verilen destek algıları yüksek düzeydedir. Katılımcıların verdikleri cevaplar sonucunda yayla turizminin gelişmesine, desteklenmesine, toplumumuzun bir parçası olmaya devam etmesine ve yatırımların artarak devam etmesi ifadelerine olumlu görüş bildirildiği tespit edilmiştir.

Araştırma bulguları incelendiğinde yerel halkın yayla turizm gelişimine karşı olumlu bir yaklaşım sergiledikleri görülmektedir. Yerel halk, yayla turizm faaliyetlerinin gerçekleştiği alanlarda turistlerle birebir etkileşimde bulunan önemli bir rol üstlenmektedir. Yayla turizm gelişiminin devamlılığı isteniyorsa, yerel halka söz hakkı verilmeli, talep ve görüşleri dikkate alınmalıdır. Yayla turizminin gelişiminden sağlanacak olumlu sonuçların sürdürülebilir olması için planlı, kontrollü ve belirli stratejiler uygulayarak olumlu sonuçlar alınabileceği söylenebilir. Yayla turizmi gelişimi sağlanırken yerel halkın yaylacılık kültürü korunmalıdır. Yayla turizm gelişimi için yapılan planlama çalışmalarında yaylaların taşıma kapasiteleri dikkate alınmalıdır. Giresun ilinde önemli bir çekim merkezi olan yaylalarda turizm faaliyetleri yapılırken koruma ve kullanma açısından denetlenmeli, doğal ve kültürel değerler, turizm faaliyetlerinin olumsuzluklarına karşı korunarak gerçekleştirilmelidir. Giresun ilinin gelişimi için ve ekonomik kalkınmayı desteklemek adına, yaylaların reklam ve tanıtımları arttırılmalıdır. Geleneksel yayla şenliklerinde, çevreye karşı duyarlı olunmalı ve yerel yönetimler tarafından önlemler oluşturulmalıdır. Turizm ekonomik anlamda yüksek döviz getirisi olan sektör konumundadır, ancak turizm faaliyetlerinin ana kaynağı doğal çevredir. Yayla turizmi gelişiminde kontrolsüz gelişim sağlarsa geleceğimiz için tehdit oluşabilir. Doğayı, doğal kaynakları, değerlerimizi ve yöre insanının çıkarlarını koruyacak, sürekliliği olan planlı ve kontrollü turizm gelişimi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

AKOVA, Orhan, “Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algılamalarına ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma”, **Akademik İncelemeler Dergisi**, Cilt 1, Sayı 2, 2006, s. 77-109.

ALAEDDİNOĞLU, Faruk, "Van Halkının Turisti ve Turizmi Algılama Şekli", **Coğrafi Bilimler Dergisi**, Cilt 5, Sayı 1, 2007, s.1-16.

ALAEDDİNOĞLU, Faruk, “Sivas kentinde Halkın Turiste ve Turizme Bakışı”, **Uluslararası İnsan Bilimler Dergisi**, Cilt 5, Sayı 2, 2008, s. 1-23.

ALHASANAT, Sami, Ahmad, HYASAT, Ali, Salem, “Sociocultural Impacts of Tourism on the Local Community in Petra, Jordan”, **Jordon Journal of Social Sciences**, Cilt 4, Sayı 1, s. 144-158.

AMBROZ, Milan, “Attitudes of Local Residents Towards The Development of Tourism İn Slovenia: The Case of The Primorska, Dolenjska, Gorenjska and Ljubljana Regions”, **Anthropological Notebooks**, Cilt 14, Sayı 1, 2008, s. 63-79.

ASLANTÜRK, Yalçın- ALTUNÖZ, Özlem, BÜLBÜL, Sevil, GÜRAL, N., FULDEN, “İnanç Turizmi İle İlgili Türkiye’de Yapılan Akademik Çalışmaların İncelenmesi” **Uluslararası İnanç Turizmi ve Hoşgörü Konferansı**, (Ed. Muhsin Kar), Konya 2013, 1245-1254.

ATMIŞ, Erdoğan, “Türkiye’de Yayla Turizminde Alt Yapı Sorunları”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1994.

AVCI, Nilgün, “Turizmin Yöre Halkının Yaşam Kalitesine Etkileri: Çeşme İlçesi Örneği”, **Turizm Araştırmaları Dergisi**, Cilt 29, Sayı 2, 2018, s.164-174.

AVCIKURT, Cevdet, KÖROĞLU, Ahmet-SARIOĞLAN, Ahmet, **Türk Turizminin Dünya Turizmindeki Yeri**, (Ed. Şenol Çavuş, Zehra Ege, Osman Eralp Çolakoglu), Detay Yayıncılık (2.Baskı), Ankara, 2013, s.1-14.

AVCIKURT, Cevdet, **Turizm Sosyolojisi Genel ve Yapısal Yaklaşım**, Detay Yayıncılık, (6. Baskı), Ankara 2017.

AVCIKURT, Cevdet, **Turizm Sosyolojisi Genel ve Yapısal Yaklaşım**, Detay Yayıncılık, (3. Baskı), Ankara 2009.

AVCIOĞLU, İlker-GONCA, Fatma, “Giresun Mâni Söyleme/Türkü Atma Geleneğinde Yayla Kültürü”, **Giresun, Uluslararası Yaylacılık ve Yayla Kültürü Sempozyumu Bildiri Kitabı**, (Ed.Mustafa Cin, Nazım Kuruca) Giresun 2019, s. 604-620.

AYDIN, Mustafa, “Giresun Kalesi (1764-1840)”, **Karadeniz İncelemeleri Dergisi**, Cilt:12, Sayı:12, 2012, s.39-56.

BAHAR, Ozan, KOZAK, Metin, **Turizm Ekonomisi**, Detay Yayıncılık, 5. Basım, 2013, Ankara.

BAYTOK, Ahmet, PELİT, Elbeyi- SOYBALI, Hasan, Hüseyin, “Alternatif Turizm Mi Turizmde Çeşitlilik Mi? Kavramsal Bir Değerlendirme”, **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt 1, Sayı 4, 2017, s.1-14.

BEKDEMİR, Ünsal, “Giresun Kent Coğrafyası”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2000.

BEKDEMİR, Ünsal, ELMACI, Süleyman, “Giresun İli Ekoturizm Potansiyeli ve Değerlendirme Olanakları Projesi”, **Giresun Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyon Başkanlığı**, Giresun, 2011.

BEKDEMİR, Ünsal, SEZER, İbrahim, “Yayla Şenliklerinin Yaylalardaki Turizm Faaliyetlerine Olan Etkilerinin Değerlendirilmesi: Ovit Yaylası Örneği”, **Uluslararası Yaylacılık Ve Yayla Kültürü Sempozyumu**, 2019, s. 8-24.

BEKDEMİR, Ünsal, SEZER, İbrahim, “Yedi Değirmenler Ve Mağarası Tabiat Parkı’nın Coğrafi Özellikleri İle Ekoturizm Olanaklarının Değerlendirilmesi”, **Doğu Coğrafya Dergisi**, Cilt 21, Sayı 36, 2015, s.43-78.

BEKDEMİR, Ünsal, SEZER, İbrahim, **Giresun İlinin Turizm Potansiyeli**, Ofset Matbaa (1. Baskı), 2016.

BERBER, Şakir, “Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm ve Etkileri”, **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt 9, Sayı 205, 2003, s. 205-221.

BİLİCİ, Nilgün, “Yayla Turizminin Bölgesel Ekonomik Kalkınmadaki Rolü: Ayder Yaylası Örneği”, **International Conference in Economics**, Prague Czech Republic, 2014, s.2-3.

BİLİCİ, Nilgün, IŞIK, Zennübe, “Bölgesel Kalkınmada Yayla Turizmi: Rize İli Örneği”, **Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 4, Sayı 1, 2018, s.1-21.

BOĞAN, Erhan, SARIŞIK, Mehmet, “Yerel halkın turizm Faaliyetine Yönelik Görüş ve Algılarının Belirlenmesi Üzerine bir Araştırma”, **Kastamonu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Sayı 12, 2016. s. 325-342.

BRUNT, Paul, PAUL, Courtney, “Host perceptions of sociocultural impacts” **Annals of Tourism Research**, Cilt 26, Sayı 3, 1999, s. 493- 515.

BULUT, Erol, “Turizmin Türkiye Ekonomisindeki Yeri ve Ekonomik Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1998.

BULUT, Şenol, “Giresun İli ve Yöre Ağzında Fındık”, **Gümüşhane Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Elektronik Dergisi**, Cilt 6, Sayı 1, 2018, s. 205-232.

CAN, Yılmaz, **Giresun, Uluslararası Yaylacılık ve Yayla Kültürü Sempozyumu Bildiri Kitabı**, (Ed.Mustafa Cin, Nazım Kuruca) Giresun 2019, s.5.

CEYLAN, Tülay, “Turizm ve Sürdürülebilir Gelişme”, **Turizm Araştırmaları Dergisi**, Cilt 2, Sayı 12, 2001, s. 170-178.

ÇALIŞKAN, Uğur, TÜTÜNCÜ, Özkan, “Turizmin Yerel Halk Üzerindeki Etkileri Ve Kuşadası İlçesi Uygulaması”, **IV. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı**, (Ed. Nazmi Kozak), Antalya, 2008, s. 806-826.

ÇELİKKANAT, Nazik, “Yerel Halkın Turizme Bakış Açısı: Bodrum İlçesi Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015.

ÇETİN, Gürel, “Dünya’da Golf Turizmi ve Türkiye’de Golf Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008.

ÇOBAN, Ömer, KARAKUŞ, Yusuf, Doğa Temelli Alternatif Turizm Türleri, Alternatif Turizm, (Ed, Şule Aydın, Duygu Eren), Detay Yayıncılık, Ankara 2019, s.101-126.

DANIK, Ertuğrul, “Şebinkarahisar Kalesi”, **Sanat Tarihi Dergisi**, Cilt 2, 2004, Sayı 13, s. 51-78.

DEMİR, Cengiz-ÇEVİRGEN, Aydın, **Turizm ve Çevre Yönetimi, Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı**, Nobel Yayın Dağıtım, (1.Basım), Ankara 2006.

DEMİRCAN, Şeyla, “Turizmin Sosyo Kültürel Etkileri: Antalya/Muratpaşa İlçesi Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, Antalya.

DEMİREL, Mustafa, “Burdur Kent İmajı: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması”, **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt 10, 2014, Sayı 6, s.230-241.

DİKER, Oğuz, “İş-Aile Çatışması Ve İşe Bağlılık İlişkisinin Turizm Sektöründe İncelenmesi: Nevşehir Bölgesinde Faaliyet Gösteren Beş Yıldızlı Otel Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma”, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, Nevşehir.

DİNÇER, ŞEN, Saadet, “Turizmin Çevresel Etkileri ve Bir Çözüm Olarak Ekoturizm”, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin, 2010.

DOĞAN, Hasan, Zafer, **Turizmin Sosyo Kültürel Değerleri**, Detay Yayıncılık, (2. Baskı), Ankara 2004.

DOĞANAY, Serkan, “Doğu Karadeniz’de Yayla Turizmi Merkezlerine Yeni Bir Örnek: Taşköprü Yaylası”, **Doğu Coğrafya Dergisi**, Cilt 16, Sayı 26, 2011, s. 223-240.

DÖNER, Fatih, “Yayla Alanlarındaki Yapılaşma Değişiminin İncelenmesi: Gümüşhane Örneği”, Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Cilt 11, Sayı 3, 2021, s. 721-728.

DURAK, Ayhan, “Turizmin Çevreye Etkileri Nevşehir İli Konaklama İşletmeleri Yöneticilerinin Çevre Duyarlılığı İle İlgili Bir Araştırma”, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008, Kayseri.

DURAN, Erol-ÖZKUL, Emrah, “Yerel Halkın Turizm Gelişimine Yönelik Tutumları: Akçakoca Örneği Üzerinden Bir Yapısal Model”, **Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi**, 2012, 9, Cilt 9, Sayı 2, s. 501.

DURMUŞ, Beril-YURTKORU, Serra-ÇİNKÖ, Murat, **Sosyal Bilimlerde SPSS’le Veri Analizi**, Beta Yayıncılık, (7.Baskı), İstanbul 2018.

EAGLES, Paul,F.,J., BOWMAN, Margaret E.,TAO,CHANG- HUNG, Teresa, “Guidelines for Tourism in Parks and Protected Areas of East Asia”, 2001.

EMECEN, Feridun, Mustafa, “Mitler Ve Gerçekler Arasında: Giresun’da Seyyid Vakkas Efsanesi Ve Giresunlu Seyyid Mehmed Paşa”, **Uluslararası Karadeniz İncelemeleri Dergisi**, Cilt 5, Sayı 5, 2008, s. 77-92.

EMEKLİ, Gözde, “Bergama’ da Turizm ve Sosyo- Ekonomik Etkileri”, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1998.

ERSOY, Hayriye, “Turizmin Gelişiminin Yerel Halk Üzerine Sosyo-Kültürel Etkileri Manavgat Örneği”, Yüksek lisans Tezi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2017.

FATSA, Mehmet, “Giresun Yöresinin Manevi Mimarı Şeyh Kerameddin ve Tekkesi”, **Karadeniz İncelemeleri Dergisi**, 2017, s. 47-56.

GÖK, Serkan, “Giresun ili Eko-Rekreasyon ve Turizm Potansiyeli”, Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Giresun, 2020.

GÖKÇE, Fikret, “Yerel Destinasyonlarda Turizm Potansiyelinin Belirlenmesinde Swot (Fütz) Analizi Tekniği: Giresun Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay, 2006.

GÖKÇE, Fikret-GÖKÇE- Hasan- KOCABOZDOĞAN, Kazım, “Yayla Turizminin Sürdürülebilirliği Kapsamında Çevresel Etki Boyutu: Kazıkbeli Yaylası Örneği”, **Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiri Kitabı**, 2015, s. 689-701.

Gökdağ, Bilgehan Atsız-Tekin, Feridun, Giresun’da Halk Takvimi ve Buna Bağlı İnanışlar **Giresun Kültür Sempozyumu-Bildiriler**, Giresun Belediyesi Yayınları, İstanbul 1998, s. 417-420.

GÜLBAHAR, Onur, “1990’lardan Günümüze Türkiye’de Kitle Turizminin Gelişimi Ve Alternatif Yönelimler”, **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt 14, Sayı 1, 2009, s. 151-177.

GÜLŞEN, Aydın, “Giresun’da Sosyal, Ekonomik, Siyasi ve Kültürel Yaşam (1945-1960)”, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Atatürk ilkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 2014.

HABERAL, HİKMET, “Yaylacılık Kültürünün Yayla Turizmi İçindeki Önemi: Rize Yaylaları Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2011.

HANÇER, Şükran, MANCI, Ali Rıza, “Yerel Halkın Turizme Bakış Açısının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Diyarbakır Örneği”, **Turizm ve Gastronomi Çalışmaları Dergisi**, Cilt 5, Sayı 4, 2017, s. 70-91.

INSKEEP, Edward (1991), **Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Development Approach**, Van Nostrand Reinhold, New York.

İŞİK, Ali, **Doğasıya Giresun**, Düzey Matbaacılık, (1.Baskı), İstanbul, 2007.

İLTAR, Gazanfer, **Giresun Evleri**, Dönence Basım Ve Yayın Hizmetleri, (1.Baskı), İstanbul, 2016.

KARADABAĞ, Rahmi, “Turizmin Bölge Kalkınmasına Katkısı ve Erzurum Örneği” Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 1997.

KARAGÖZ, Yalçın, **Spss ve Amos 23 Uygulamalı İstatistiksel Analizler**, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2016.

KARAKAŞ, Ayhan-GÜNGÖR, H., Yusuf, “Turizm Faaliyetlerinin Çevreye Etkisi”, GDA Bölgesi Çevre Sorunları Sempozyum ve Çalıştay Kitabı, (Ed. Kemal Güven), Diyarbakır, 2015, s. 221-226.

KINACI, Bahar-PEHLİVAN, ALBUZ, Nalan-SEYHAN, Güneş, **Turizm ve Çevre**, Pegem Akademi, (1.Baskı), Ankara 2011.

KIZILIRMAK, İsmail, “Türkiye’de Yayla Turizmi Ve Karadeniz Yaylaları” , **Turizm Araştırmaları Dergisi**, Cilt 6, Sayı 3, 1995, s. 63-65.

KIZILIRMAK, İsmail, **Yayla Turizmi Tanıtım Açısından Ekoturizm Türü olan Yayla Turizminin İncelenmesi**, Detay yayıncılık (1.Baskı), Ankara 2006.

KODAY, Saliha, KAYMAZ, Hatice-KAYA, Günay, “Kuzalan Tabiat Parkı’nın Doğa Turizm Potansiyeli (Dereli-Giresun)”, **Marmara Coğrafya Dergisi**, Sayı 37, 2018, s. 124-143.

KOZAK, Meryem-BAHÇE, Sadık, **Özel İlgi Turizmi**, Detay Yayıncılık, (2.baskı), Ankara 2012.

KOZAK, Nazmi, Akoğlan, Meryem-KOZAK, Metin, **Genel Turizm İlkeler ve Kavramlar**, Detay Yayıncılık, (15.Basım), Ankara, 2014.

KOZAK, Nazmi, Akoğlan, Meryem-KOZAK, Metin, **Genel Turizm İlkeler ve Kavramlar**, Detay Yayıncılık, (13. Baskı), Ankara, 2012

KOZAK, Nazmi, Akoğlan, Meryem-KOZAK, Metin, **Genel Turizm İlkeler ve Kavramlar**, Detay Yayıncılık, (11. Baskı), Ankara 2011.

KOZAK, Nazmi, Akoğlan, Meryem-KOZAK, Metin, **Genel Turizm ve İlkeler**, Detay Yayıncılık, (16. Baskı), Ankara 2014.

OKUYUCU, Ayşe, SOMUNCU, Mehmet, “Kültürel Mirasın Korunması ve Turizm Amaçlı Kullanılmasında Yerel Halkın Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi: Osmaneli İlçe Merkezi Örneği”, **Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi**, Cilt 4, Sayı 1, 2012, s. 37-51.

ORAL, Seda-KOLBURAN, Şahide Güliz, “Çekişmeli Boşanma Sürecindeki Bireylerin Empatik Eğilim Düzeyleri ve Bilişsel Esneklik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, **Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi**, Cilt 3, Sayı 6, 2019, s. 165-178.

Oral, Zeliha, “Geleneksel Yaylacılıktan Yayla Turizmine: Ordu- Çambaşı Yaylası Örneğinde Halk Bilimsel Bir İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010.

ÖZDAMAR, Murat, “Turizmin Gelişmişlik Düzeyine Göre Yerel Halkın Turizm Algısı: Alanya- Erdek Ve Kalecik’te Karşılaştırmalı Bir Araştırma”, Doktora Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

ÖZMEN, Murat, “Turizmin Sosyo Kültürel Etkileri: Akçakoca Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

ÖZPAY, AKBULUT, Gülpınar, “Küreselleşme sürecinde Türkiye Turizmi”, **Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 11, Sayı 1, 2009, s. 201-220.

ÖZTÜRK, Yüksel, YAZICIOĞLU, İrfan, “Gelişmekte Olan Ülkeler için Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma”, **Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı 2, 2002, s. 183-195.

PALA, Gizem, “Yerel Halkın Turizmin Sosyo kültürel Etkilerine Bakışı İle Kültürel Duyarlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2019.

PAMİR, H., Yaprak, “Turizmin Sosyal Yapıya ve Sosyal Değişmeye Etkileri”, Yüksek lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1997.

PASLI, Mert Mehmet, TURPCU, Eray, “Festivallerin Ziyaretçi Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi: Giresun İli Aksu Festivali Örneği”, Journal of Tourism and Gastronomy Studies, Cilt 7, Sayı 4, 2019, s. 2739-2757.

PHAM, Kim, ANDERECK, Kathleen, Vogt, Christina, “Local Residents’ Perceptions About Tourism Development”, **International Conference**, 2019, s.1-12.

SARP, Pınar, GÜROL, Yonca Deniz, KESKİN, Halit, “Giresun Yayla Turizmi Ve Şehir Pazarlaması İlişkisine Yönelik Keşifsel Bir Analiz”, **Uluslararası Yaylacılık ve Yayla Kültürü Sempozyumu**, (Ed. Mustafa Cin, Nazım Kuruca), Giresun, 2019, s. 370-384

SEKBAN, Gülpınar, Ülkü, Demet, BEKAR, Makbulenur-ACAR, Cengiz, “Trabzon İlinin Yayla Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi Ve Farkındalık Yönünden İncelenmesi”, **Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi**, Cilt 3, Sayı 1, 2018, s. 349-361.

SEVER, Ramazan, “Giresun’da Düzenlenen Festival ve Şenlikler”, (Ed, Mustafa Talas), **II. Uluslararası Battalgazi Multidisipliner Çalışmalar Kongresi**, Malatya, 2019, s. 785-801.

SEZER, İbrahim, “Doğu Karadeniz’de Gelişme Potansiyeli Yüksek Bir Yayla Turizm Merkezi: Kulakkaya Yaylası”, **Doğu Coğrafya Dergisi**, Cilt 20, Sayı 34, 2015, s. 89-114.

SEZER, İbrahim, “Turistik Fonksiyonları Ve Yat Turizmine Etkileri Açısından Didim Yat Limanı (D MARİN DİDİM)”, **Doğu Coğrafya Dergisi**, Sayı 28, s.103-124 2012.

SEZER, İbrahim, “Turistik Fonksiyonları Ve Yat Turizmine Etkileri Açısından Didim Yat Limanı (D-Marin Didim)”, **Doğu Coğrafya Dergisi**, Cilt 17, Sayı 28, 2012, s. 103-124.

SEZGİN, Mete. Turizmin Diğer Bilim Dallarıyla İlişkisi, **Genel Turizm**, (Ed. Zeynep Aslan). Grafiker Yayınları, (1.Baskı), Ankara 2015, s. 28-33.

SİPAHİ, Hakan, KURTULUŞ, Yılmaz, Genç- KAYGUSUZ, ARICAN, Nihal, “Yayla Turizminin Ekonomik Kalkınmadaki Rolü Ve Yaylacılığın Kültürel Dönüşümü: Giresun İli Örneği”, **Uluslararası Yaylacılık ve Yayla Kültürü Sempozyum**, Giresun, 2019, s.326-341.

ŞAKAR, Muhammed, KURUCA, Nazım, “Yayla ve Yaylacılık Bibliyografyası”, **Uluslararası Yaylacılık ve Yayla Kültürü Sempozyumu**, (Ed. Mustafa Cin, Nazım Kuruca), Giresun, 2019, s. 159-175.

ŞEN, DİNÇER, Saadet, “Turizmin Çevresel Etkileri ve Bir Çözüm Olarak Ekoturizm”, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin, 2010.

ŞENEL, Yasin, “Turizm Pazarlaması ve Turizm Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Karşılaşmış Oldukları Sorunlara İlişkin Nevşehir Bölgesinde Bir Uygulama”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, 2001.

ŞENGÜL, Serkan, GENÇ, Koray- TÜRKAY, Oğuz, “Her Şeyin Turizmi (Mi?): Turizm Çeşitlerini İsimlendirme Problemi” **Yeni Turizm Trendleri Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 2020, s. 14-21.

ŞENOL, Eren, Ekonomik Yapı, (Ed. Ünsal Bekdemir ve Mehmet Fatsa), **Geçmişten Günümüze Giresun**, 2015.

ŞENTÜRK, Bilge, “Edremit ilçesi Yerel Halkının Turizm Gelişimine Yönelik Algısı”, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

TAYFUN, Ahmet, “Turist Ve Yerli Halk Üzerine Bir Araştırma”, **Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı:1, 2002, s.1-12.

TEKİN, Feridun, CANTÜRK, Samet, “Giresun İli Merkez Yer Adları Üzerine Bir İnceleme”, **Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 2, Sayı 60, 2017, s.97-120.

TEKİN, Ömer, Faruk, “Alternatif Bir Turizm Türü Olarak Yayla Turizmi Ve Bozkır İlçesinin Potansiyelinin Değerlendirilmesi”, **Uluslararası Sempozyum: Geçmişten Günümüze Bozkır**, Konya, 2016, s. 1093-1108.

TUNÇ, Azize, SAÇ, Firuzan, **Genel Turizm Gelişimi ve Geleceği**, Detay Yayıncılık 1.Baskı, 1998, Ankara.

TÜRKER, ÖZALTIN, Gülay, TÜRKER, Ali, “Yerel Halkın Turizm Etkilerini Algılama Düzeyi Turizm Desteğini Nasıl Etkiler: Dalyan Destinasyon Örneği”, **Meslek Yüksekokullarının Elektronik Dergisi**, 2014, s. 81-98.

UNUR, Kamil, “Turizmin Ekonomik Etkilerinin Ölçülmesi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt 6, Sayı 4, 2004, s.114-142.

URAL, Ayhan-KILIÇ, İbrahim, **Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi**, Detay Yayıncılık, (2. Baskı), Ankara 2006.

ÜNLÜÖNEN, Kurban, TAYFUN, Ahmet, “Turizmin Türkiye Ekonomisindeki Yeri”, **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 8, Sayı 27, 2009, s. 1-17.

YAĞCI, Özcan, **Turizm Ekonomisi**, Detay Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2003.

YAZICI, Erdiñ, “Yirminci Yüzyılda Gelenekten Moderniteye Türk Sosyo Kültürel Yapısında Gözlenen Değişmeler”, **Gazi Üniversitesi İİBF Özel Sayısı**, Cilt 2, Sayı 4, 2002, s. 223-245.

YAZICIOĞLU, Yahşi-ERDOĞAN, Samiye, **SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Detay Yayıncılık, (3. Baskı), Ankara, 2011.

YILDIRIM, Merve, DENİZ, ÖZTÜRK, Fatma, “Turizmin Yerel Halkın Sosyo Kültürel Yapısına Etkisi”, **Safran Kültür ve Araştırmaları Dergisi**, Cilt:1 Sayı:2, 2018, s. 79-91.

YILDIZ, Doğan-UZUNSAKAL, Ece, “Alan Araştırmalarında Güvenilirlik Testlerinin Karşılaştırılması ve Tarımsal Veriler Üzerine Bir Araştırma”, **Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 2, 2018, s.16-28.

YILDIZ, Zafer, “Turizmin Sektörünün Gelişimi Ve İstihdam Üzerindeki Etkisi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi**, Cilt 3, 2011. Sayı 5, s. 54-71.

YILDIZ, Zafer, KALAĞAN, Gökhan, “Alternatif Turizm Kavramı ve Çevresel Etkileri”, **Yerel Siyaset Dergisi**, 2005, s. 42-44.

YOZCU, Serhat, “Türkiye Mağara Turizmine Yönelik Bir Araştırma”, **Türk Turizm Araştırmaları Dergisi**, Cilt 4, Sayı 2, 2020, s.1493-1508.

ZAMAN, Mehmet, ŞAHİN, İbrahim, Fevzi- BAYRAM, Neşet, “Doğu Karadeniz’de Alternatif Bir Turizm Merkezi: Kümbet Yaylası”, **Doğu Coğrafya Dergisi**, Cilt 12, Sayı 17, 2011, s. 33-63.

Elektronik Kaynaklar

Avrupa Toplulukları Komisyonu (1993). Commission of the European Communities, Directorete General XXIII-Tourism Unit. “Taking account of environmental in tourism development”,Brusseles. Erişim Tarihi 26 Ekim 2019.

Dünya Turizm Örgütü (2019). UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex. UNWTO Publications. Erişim Tarihi 14 Ekim 2019.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (2022), Yeşil Yol Projesi. Erişim Tarihi 17.06.2022.

Giresun Seyahat Rehberi, [www. visitgiresun.com](http://www.visitgiresun.com) Erişim Tarihi 14.11.2021

Giresun Valiliği (2021) <http://giresun.gov.tr/dunya-miras-listesinde-giresun> Erişim Tarihi 30.11.2021

Güney Marmara Kalkınma ajansı, <https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/Balikesirde-Yat-Turizmi.pdf> Erişim Tarihi 07.12.2021

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2021) <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-243415/fatih-camii.html> Erişim Tarihi 14.11.2021

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2021) <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-206818/meryemana-manastiri-oren-yeri.html> Erişim Tarihi 11.11.2021

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2021) <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-211331/bedrama-kalesi.html> Erişim Tarihi 10.11.2021

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2021) <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-211331/bedrama-kalesi.html> Erişim Tarihi 10.11.2021

Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2021), Termal Turizm <https://shgmturizmdb.saglik.gov.tr/TR-23592/turkiyede-termal-saglik-turizmi.html> Erişim Tarihi 07.12.2021

Türkiye İstatistik Kurumu (2022) İl Nüfusları Yıllara Göre, <https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=n%C3%BCfus> Erişim Tarihi 19.05.2022.

Türkiye Kültür Portalı (2021)
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/bektas-yaylasi> Erişim
Tarihi 01.12.2021

Türkiye Kültür Portalı (2021)
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/seyyid-vakkas-turbesi>
16.11.2021

Türkiye Kültür Portalı (2021)
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/sebinkarahisar-ataturk-evi> Erişim Tarihi 10.11.2021

Türkiye Kültür Portalı (2021)
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/espiye-andoz-kalesi>
Erişim Tarihi 10.11.2021

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2021) <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-211329/eynesil-kalesi.html> Erişim Tarihi 09.11.2021

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2021) <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-211329/eynesil-kalesi.html> 09.11.2021

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2021) <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-243492/giresun-kalesi.html> Erişim Tarihi 03.11.2021.

Türkiye Kültür Portalı (2021)
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/dereli-kuzalan-selalesi>
Erişim Tarihi 29.10.2021

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2021) <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-208646/agacbasi-yaylasi-tabiati-parki.html> Erişim Tarihi 29.10.2021.

Giresun Valiliği (2021) <http://www.giresun.gov.tr/yedi-degirmenler-tabiati-parki>
Erişim Tarihi 28.10.2021

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2021) <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-275694/gedikkaya.html> Erişim Tarihi 27.10.2021

Giresun Valiliği (2021) <https://www.kulturportali.gov.tr> Erişim Tarihi 27.10.2021

Giresun Valiliği (2021) <https://www.kulturportali.gov.tr> Erişim Tarihi 25.10.2021

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2021) <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-144542/ekonomi.html> Erişim Tarihi 02.11.2020

Giresun Seyahat Rehberi [www. visitgiresun.com](http://www.visitgiresun.com) Erişim Tarihi 03.11.2020

Giresun Valiliği (2021) <http://www.giresun.gov.tr/tarih1> Erişim Tarihi 22.10.2020

Türk Dil Kurumu (2019)
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=YAYLA. Erişim Tarihi 15.10.2019

Kültür ve Turizm Bakanlığı <https://giresun.ktb.gov.tr/TR-58131/yayla-turizmi.html>
Erişim Tarihi 15.10.2019

Türk Dil Kurumu (2019)
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=YAYLA.
<https://www.google.com/search?q=tdk&oq=tdk&aqs=chrome..69i57j69i59j35i39j46j69i60l4.9222j0j9&sourceid=chrome&ie=UTF-8> Erişim Tarihi 12.06.2020

EKLER**YEREL HALKIN YAYLA TURİZM ALGISI: GİRESUN İLİ ÖRNEĞİ**

Sayın Katılımcı,

Gerçekleştirilmekte ki amacı Giresun İlinde yaşayan yöre insanlarının turizme yönelik bakış açıları vasıtasıyla; ildeki turizm faaliyetlerinin etkinleştirilmesini sağlamak olan “Yerel Halkın Yayla Turizm Algısı: Giresun İli Örneği” başlıklı yüksek lisans tez çalışmama katılımınız ve değerli cevaplarınız için teşekkür ederim. Anket sonucu elde edilecek veriler yalnızca bilimsel çalışmalarda kullanılacak olup, isim belirtmeniz gerekmemektedir.

Yasemin KONAL

Giresun Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Mert PASLI

Giresun Üniversitesi

Bulancak Kadir Karabaş

Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu

(1) Kesinlikle Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle Katılıyorum					
	1	2	3	4	5
Yayla Turizminin Sosyo-Kültürel Etkileri					
1	Yayla turizmi, bölgede kültürel aktivitelerin gelişmesini sağlamaktadır.				
2	Yayla turizmi, yerel halkın kültürel gelişimine katkı sağlamaktadır.				
3	Yayla turizmi, yerel halkın yaşam kalitesini yükseltmektedir.				
4	Yayla turizmi, yerel halkın eğlence ve serbest zaman değerlendirme olanaklarını artırmaktadır.				
5	Yayla turizmi, yerel halkın tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilemektedir.				

6	Yayla turizmi, kültürel değerlerin yok olmasına neden olmaktadır.					
7	Yayla turizmi, yerel halkın turistik çekiciliklere ulaşmasını zorlaştırmaktadır.					
8	Yayla turizmi, bölgede suç, fuhuş, uyuşturucu gibi sosyal problemlere neden olmaktadır.					
Yayla Turizminin Ekonomik Etkileri						
9	Yayla turizmi, bölge geleneksel ürünlerinin üretimini sağlamaktadır.					
10	Yayla turizmi, bölgeye ekonomik kazanç sağlamaktadır.					
11	Yayla turizmi bölge ekonomisini desteklemektedir.					
12	Yayla turizmi, yerel halk için yeni iş fırsatları sağlamaktadır.					
13	Yayla turizmi, bölgeye daha fazla yatırım yapılmasını sağlamaktadır.					
14	Yayla turizmi, bölgedeki ürün ve hizmet fiyatlarını arttırmaktadır.					
15	Yayla turizmi bölgede hayat pahalılığına neden olmaktadır.					
16	Yayla turizmi, yerel halk arasında ekonomik kazanç eşitsizliği yaratmaktadır.					
Yayla Turizminin Çevresel Etkileri						
17	Yayla turizmi, doğal çevrenin korunmasını ve gelişimini desteklemektedir.					
18	Yayla turizmi, gelecek nesiller için çevre kalitesini iyileştirmektedir.					
19	Yayla turizmi çevre bilincini artırmaktadır.					
20	Yayla turizmi, tarihi bina ve yapıların korunmasını teşvik etmektedir.					
21	Yayla turizmi, çevre kirliliğine (toprak, hava, su) neden olmaktadır.					
22	Yayla turizmi, doğayı (bitkiler, hayvanlar, ekosistem) olumsuz etkilemektedir.					
23	Yayla turizmi çarpık kentleşmeye neden olmaktadır.					
24	Yayla turizmi, kalabalıklaşma, gürültü kirliliği, trafik sıkışıklığı gibi problemler yaratır.					
Yayla Turizmi Gelişimine Verilen Destek						
25	Yayla turizminin daha fazla gelişimi için çaba sarf edilmelidir.					
26	Yayla turizmi yatırımları artarak devam etmelidir.					
27	Yayla turizminin gelişimini destekliyorum.					

28	Yayla turizmi toplumumuzun bir parçası olmaya devam etmelidir.					
----	--	--	--	--	--	--

DEMOGRAFİK BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz	☐ Kadın	☐ Erkek
2. Medeni Durumunuz	☐ Evli	☐ Bekâr
3. Yaşınız	☐ 18 ve daha az ☐ 19-29 ☐ 30-39 ☐ 40-49 ☐ 50-59 ☐ 60+	
4. Eğitim Durumunuz	☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Ön Lisans ☐ Lisans ☐ Lisansüstü	
5. Mesleğiniz nedir?	☐ Memur ☐ Esnaf ☐ Turizmci ☐ Emekli ☐ Ev Hanımı ☐ Öğrenci ☐ Diğer	
6. Gelir Durumunuz	☐ Asgari ücret altı ☐ 2324-3324 TL ☐ 3325-4325 TL ☐ 4326-5326 TL ☐ 5327-6327 TL ☐ 6328 TL ve üzeri	
7. Bölgede yaşam/ ikamet süreniz ne kadardır?	☐ 1 yıldan az ☐ 1-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16-20 yıl ☐ 21 yıl ve üzeri	
8. Doğum yeriniz	☐ Giresun	☐ Diğer

